MEF

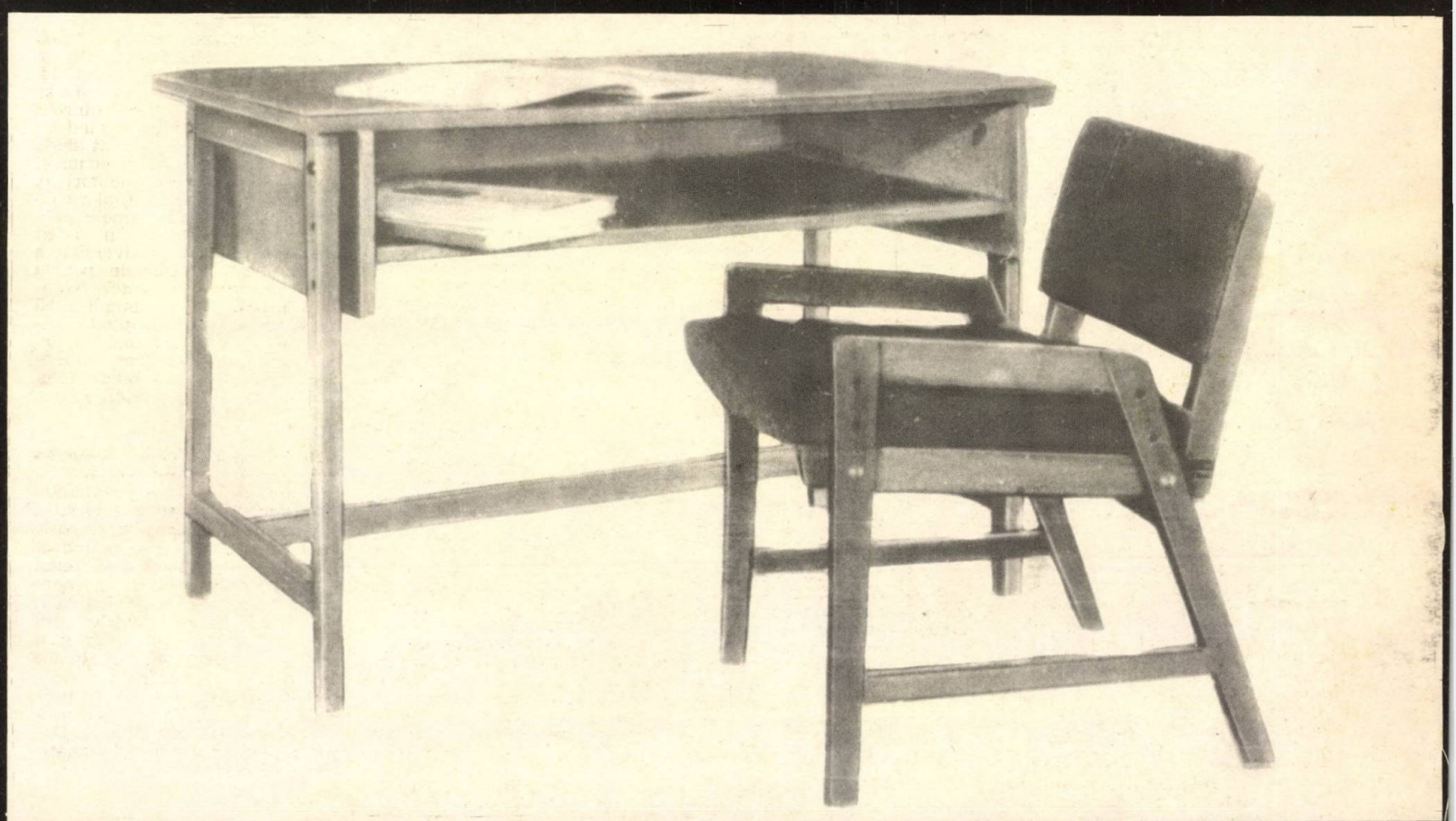

PUPITRUL ȘCOLAR BACĂU

Pentru copiii dumneavoastră Întreprinderile MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE realizează «Pupitrul Școlar», un produs deosebit care oferă confortul atît de necesar în timpul studiului.

Avînd dimensiuni convenabile «PUPITRUL ȘCOLAR» se poate ușor integra în aranjamentul general al apartamentului dv.

PREȚ DE VÎNZARE 418 lei — furniruit cu fag
446 lei — furniruit cu nuc

util
ieftin
dimensiuni
convenabile

Uzina mecanică de maşini şi utilaj minier Baia Mare

str. Baia Sprie nr. 170 telefon 2411

- Celule de flotare
- Agitatoare
- Îngroşătoare
- Pompă de tulbureală şi antiacide de mină
- Filtre de vid
- Colivii de extracţie
- Alimentatoare diferite
- Ciururi vibratoare
- Vagonete de funiculare
- Instalaţii de manevrat vagonete la rampa puţului

Lei 2

23 AUGUST 1944 1968

35
joi, 22 august 1968

lumea

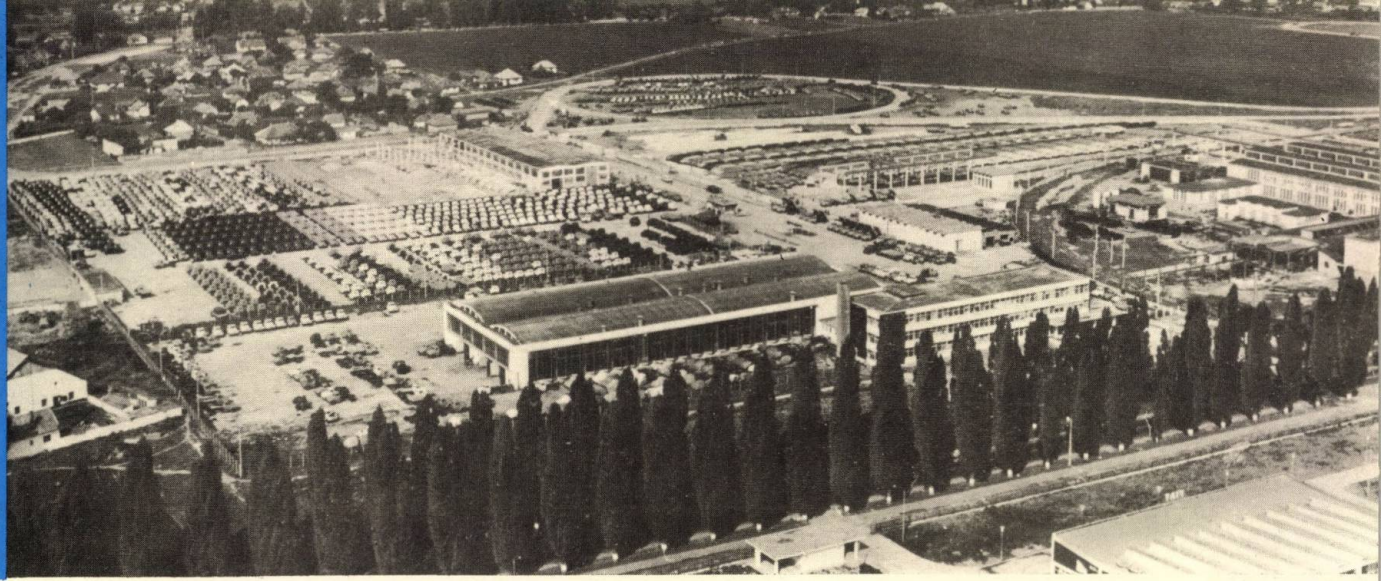

Uzinele de autocamioane din Brașov

DIN NOUL PEISAJ AL ROMÂNIEI SOCIALISTE

Se înalță uriașul baraj de la Porțile de Fier

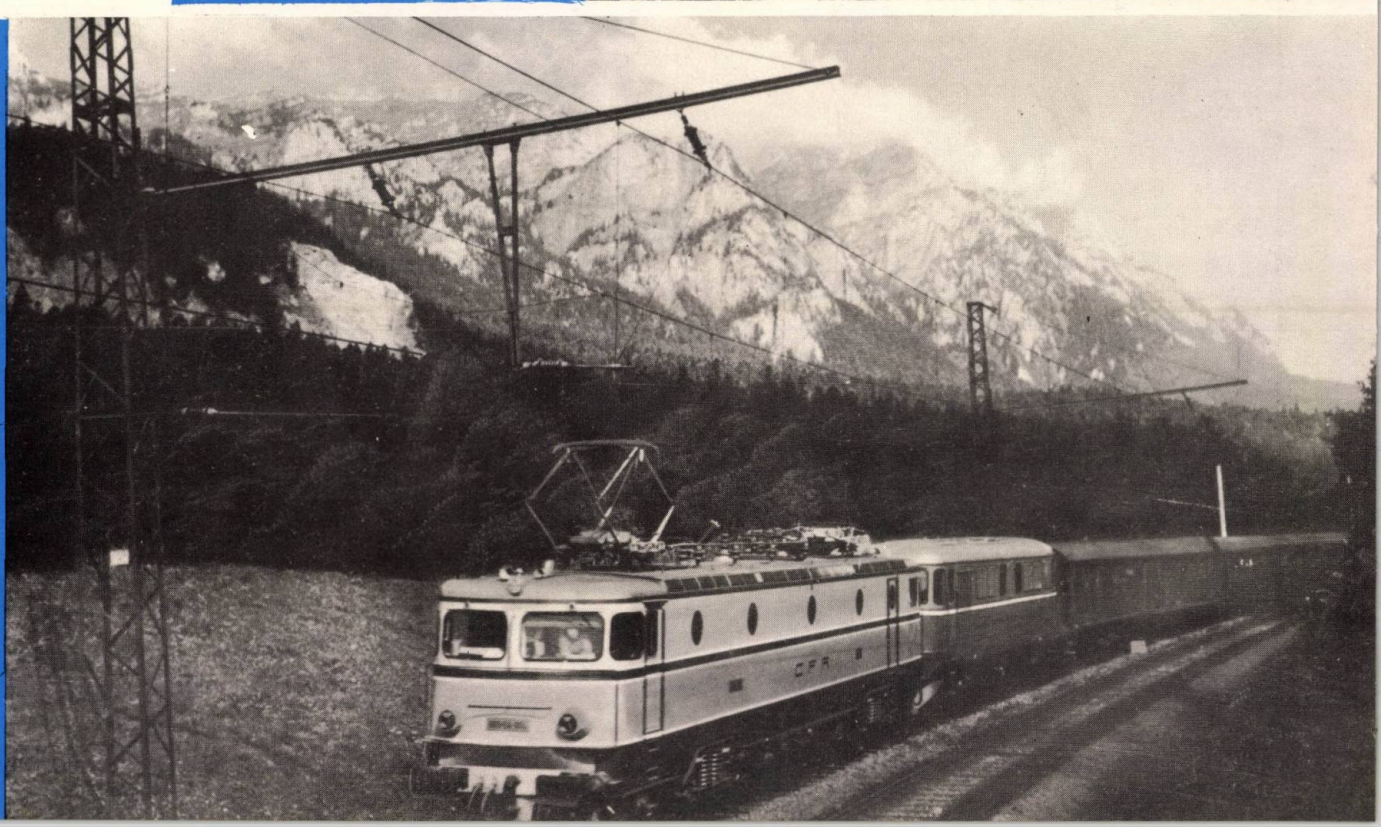

Locomotive electrice românești pe Valea Prahovei

lumea

Nr. 35 (252) 22 AUGUST 1968

sumar

EDITORIAL

2 Orizont de August.

4 SĂPTĂMÎNA în telegrame.

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

6 O treaptă superioară în dezvoltarea prieteniei româno-cehoslovace. *Romulus Căplescu.*

20 *Cultura românească în circuitul valorilor internaționale.*
— Belgrad : consolidarea unei tradiții. *Lector univ. Octav Păun.*
— Studiul limbii române la Universitatea din Chicago. *Conf. univ. Eug. Cîmpeanu.*
— Seminariile de la Universitățile Köln și Bonn. *Conf. univ. Mircea Zaciu.*

25 *Corespondență din Paris.* Educația, factor de seamă în dezvoltarea lumii contemporane. *Valentin Lipatti.*
Tineretul universitar și cooperarea. *Dumitru Constantin.*

ROMÂNIA ÎN LUME

8—13 *De la corespondenții și trimișii speciali ai revistei „Lumea" :*
HANOI. Șlepuri pe Fluviul Roșu. *Adrian Ionescu.*
LONDRA. Sensul unei exclamații. *George Serafin.*
MOSCOVA. O gamă largă de produse. *Silviu Podină.*
CARACAS. Interes și prețuire. *Eugen Pop.*
PEKIN. Prezențe multiple. *C. Bordeianu.*
CONAKRY. Marginalii la o hartă. *Corneliu Vlad.*
STOCKHOLM. Interlocutor și partener apreciat. *Mihai Matei.*
TEHERAN. Oriunde pe platoul iranian. *Cristian Popișteanu.*
ROMA. „O moștenire de aproape 2 000 de ani". *Eugeniu Obrea.*
HAVANA. Cărți de vizită. *Victor Stamate.*

SINTEZE

14 Securitatea europeană — problemă esențială a vieții internaționale. *Vasile Gliga, adjunct al ministrului afacerilor externe.*

REPORTAJ PE GLOB

16 Vocații helvetice. *Virgil Cândea.*

CONVORBIRE CU

18 NGUYEN DUC VAN, *șeful reprezentanței permanente a F.N.E. în România.*

22 Pagini din jurnalul lui Che Guevara.

SERIAL

26 *Din culisele celui de-al doilea război mondial.* Răsturnarea lui Mussolini (III).

CONTRAPUNCT

28 *RUSSELL BAKER.* Micul ghid republican.

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

28—31 International Herald Tribune, The Guardian, Relazioni Internazionali, Jeune Afrique, Correio da Manha.

POȘTA REDACȚIEI (32)

În acest număr

O TREAPTĂ SUPERIOARĂ ÎN DEZVOLTAREA PRIETENIEI ROMÂNO-CEHOSLOVACE

pag. 6

SINTEZE

Securitatea europeană, problemă esențială a vieții internaționale

de VASILE GLIGA,
adjunct al ministrului afacerilor externe

pag. 14

ROMÂNIA ÎN LUME

Articole și reportaje de la corespondenții și trimișii speciali ai revistei „Lumea"

pag. 8-13

Lupta pentru libertatea și independența Vietnamului de sud

Convorbire cu NGUYEN DUC VAN
șeful reprezentanței permanente a F.N.E. în România

pag. 18

Pagini din jurnalul lui Che Guevara

pag. 22

Din culisele celui de-al doilea război mondial

pag. 26

orizont de AUGUST

Există în destinul istoric al fiecărui popor momente de răscruce, cărora scurgerea anilor le gravează și mai adînc însemnătatea în însăși ființa națională. Un asemenea moment este 23 August al nostru. Înscrierea datei de 23 August 1944 în bimilenara existență a poporului român a căpătat mereu mai bogate semnificații pe măsură ce, îndepărtîndu-ne de istoricele evenimente de acum 24 de ani, ne regăsim, muncitori, țărani, intelectuali, întreaga națiune, mai activ angajați pe drumul împlinirii speranțelor noastre cele mai mari. Ale noastre, ale înaintașilor dîrzi și luminați, ale urmașilor, demni legatari ai unui glorios trecut de luptă pentru propășirea neamului românesc.

Gîndind la 23 August sîntem întotdeauna puși în chip firesc în fața celor două esențiale puncte de reper — *atunci* și *acum*.

Atunci a fost deschisă o cale nouă în viața țării și poporului nostru. O cale neîncercată, pe care, avîntîndu-se, poporul resimțea organic nevoia unui cîrmaci cutezător și responsabil, capabil să deslușească noul orizont către care se îndreptau năzuințele celor mulți. A revenit Partidului Comunist Român misiunea de cea mai înaltă răspundere de a iniția, organiza și conduce marea faptă care avea să despartă pe ieri de azi în istoria țării, încununînd luptele de veacuri pentru libertate, independență și suveranitate națională. Fiind în fruntea mișcării patriotice antihitleriste, care polariza toate tendințele politice interesate în direcția doborîrii fascismului, salvgardării independenței și suveranității naționale, a integrității teritoriale, Partidul Comunist Român a demonstrat că este singura forță din România capabilă să salveze poporul de la catastrofa către care îl împingea — împotriva voinței și a intereselor sale — angajarea dictaturii fasciste de partea Germaniei hitleriste. În inițierea, organizarea și conducerea insurecției armate de la 23 August, care a dus la înlăturarea regimului antonescian și întoarcerea armelor contra armatelor hitleriste, partidul a demonstrat știința de a se bizui atît pe capacitatea de acțiune a comuniștilor și a clasei muncitoare cît și priceperea de a se folosi eficient de factorii care favorizau lupta poporului român — intensificarea rezistenței în rîndurile a largi categorii sociale și a cercurilor politice care, dintr-un motiv sau altul, se împotriveau dictatului Germaniei hitleriste și doreau schimbarea cursului politicii țării, profunda criză pe care o cunoștea dictatura antonesciană, strălucitele victorii prin care glorioasa armată sovietică măcina mașina de război a imperialismului german.

Atunci cînd poporul român a săvîrșit primul moment al revoluției populare, în zeci de țări ale lumii actul de la 23 August era apreciat în întreaga sa însemnătate pentru desfășurarea luptei coaliției antihitleriste. Alăturarea țării noastre coaliției antifasciste a însemnat începutul luptei pentru eliberarea teritoriului național de sub ocupația străină. Luptînd vitejește, umăr la umăr cu eroica armată sovietică — care a purtat greul războiului și a dat contribuții hotărîtoare la victoria asupra Germaniei hitleriste — armata română a zdrobit și alungat forțele hitleriste-hortyste de pe pămîntul strămoșesc, a luat parte activă la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei pînă la înfrîngerea definitivă a celui de-al treilea Reich. Acum, cînd poporul român se găsește angajat cu toate energiile sale creatoare în înfăptuirea programului dezvoltării societății socialiste stabilit de Congresul al IX-lea al P.C.R., măsura drumului de viață nouă, străbătut în condiții care nu au fost lipsite de dificultăți și greutăți, evidențiază justețea orientării generale dată de partid construcției și modernizării României contemporane. Anii care au trecut de la 23 August 1944 sînt martorii politicii marxist-leniniste a partidului, politică întemeiată pe o aplicare creatoare a legilor generale ale construcției socialiste la condițiile concrete ale patriei noastre. Totalitatea realizărilor sociale, politice, economice, culturale ilustrează că elaborarea liniei politice a partidului se desfășoară în concordanță cu aceste condiții, cu particularitățile și tradițiile naționale în evoluția cărora socialismul și comunismul reprezintă treapta cea mai înaltă a dezvoltării contemporane. Acum cînd privim vasta și complicata operă de construcție socialistă, care presupune dezvoltarea tuturor laturilor și domeniilor orînduirii social-economice și de stat, înțelegem și mai bine, din propria experiență, importanța dată de partid făuririi unei puternice industrii naționale, legitate obiectivă a dezvoltării economiei moderne, a construirii noii orînduiri, a asigurării fundamentale și întăririi independenței și suveranității țării, a extinderii colaborării economice pe plan internațional, a creșterii bunăstării poporului.

În cadrul întregului proces de edificare socialistă s-a evidențiat și mai mult rolul hotărîtor al clasei muncitoare în viața socială ca promotor consecvent al idealurilor înaintate de progres și prosperitate ale întregului popor, s-a afirmat tot mai puternic alianța muncitoresc-țărănească, unitatea muncitorimii, țărănimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, drept izvorul trăiniciei orînduirii noastre, drept forța principală și chezășia înaintării noastre ferme. Ansamblul realităților românești la care am ajuns astăzi atestă în practică convingerea care călăuzește activitatea partidului : socialismul trebuie să fie societatea celor mai largi drepturi și libertăți democratice ale maselor muncitoare, societatea unei valorificări plenare a înțelepciunii și energiei creatoare a poporului, societatea care asigură posibilități nelimitate de afirmare multilaterală a personalității umane în condiții de demnitate și libertate.

Făuritor conștient și liber al propriului lui destin, poporul român vede în partid forța politică hotărîtoare a națiunii care se manifestă în întreaga viață socială a țării prin *identificarea* cu năzuințele vitale ale întregului popor. Ultimii ani au arătat cît de profund este dialogul indestructibil și neîntrerupt dintre partid și popor. Pentru a aminti cît de numeroase au fost consultările conducerii partidului și statului cu cele mai largi categorii de oameni ai muncii în cei trei ani de la ultimul Congres al P.C.R., ar trebui ținut un adevărat curs de istorie. Aceste consultări permanente dovedesc preocuparea stăruitoare a conducerii partidului de a găsi cele mai potrivite căi pentru înfăptuirea sarcinilor ridicării continue a bunăstării poporului, pentru asigurarea dezvoltării libere și independente a patriei noastre. Devine întru totul de înțeles de ce oamenii muncii consideră programul elaborat de cel de-al IX-lea Congres și concretizat la Conferința națională de anul trecut drept o cauză personală și națio-

nală pentru perfecționarea formelor și metodelor de conducere și organizare a vieții sociale, pentru dezvoltarea multilaterală a vieții sociale, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a întregului proces de desăvîrșire a construcției socialiste. A ajuns o axiomă că în patria noastră astăzi nimic nu se poate hotărî și face fără asentimentul clasei muncitoare, al țărănimii, al intelectualității. Acum cînd, referindu-se la România, statisticile internaționale indică cifre care ne situează la mari depărtări de punctul de pornire la începutul etapei — scurtă din punct de vedere istoric — de construcție socialistă, poporul și partidul își concentrează eforturile spre asigurarea mersului înainte al țării. Adeziunea cu care poporul îndeplinește neabătut măsurile destinate a pune mai bine în valoare avantajele noii orînduiri, a promova în întreaga societate înaltele ei principii de justiție și echitate, măsuri care înseamnă în ultimă instanță a construi socialismul în deplin acord cu năzuințele sale vitale, oferă garanția că procesul de continuă înnoire prin care trece societatea românească are o influență profund mobilizatoare.

Acum, privind în retrovizorul istoriei de aproape un sfert de secol, înțelegem mai bine și mai legitim locul și rostul nostru, al românilor, în lume. Spunea secretarul general al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Construind socialismul, dezvoltînd în ritm intens economia, cultura, întreaga viață socială a țării, muncind pentru îmbunătățirea condițiilor sale de trai, poporul nostru își aduce în același timp contribuția la creșterea prestigiului și influenței socialismului în lume. Întărirea și dezvoltarea multilaterală a fiecărei țări socialiste reprezintă o premisă fundamentală pentru consolidarea și avîntul întregului sistem mondial socialist, pentru asigurarea păcii în lume". Este atît de limpede că între sarcinile interne ale țărilor socialiste și cele internaționale unitatea este indisolubilă, iar desfășurarea întregii vieți internaționale confirmă pe deplin principiile politicii externe a partidului și statului nostru, încît reiese fără echivoc justețea orientării și a direcțiilor în care a acționat România pe plan mondial.

Din înseși caracteristicile orînduirii din patria noastră izvorăște legitimitatea prieteniei și alianței frățești cu toate țările socialiste, care stau în centrul politicii externe românești. Apreciind în mod deosebit alianța și colaborarea cu popoarele Uniunii Sovietice de care se simte legat prin firele trainicei prietenii, cimentate de tradițiile luptei comune, de comunitatea țelurilor, de orînduirea comună, poporul nostru cinstește în ziua marii sale sărbători naționale sîngele vărsat în comun pe frontul antihitlerist, pecete veșnic vie a frăției de arme româno-sovietice. Manifestîndu-și prezența activă în lumea socialistă, România militează pentru dezvoltarea și întărirea continuă a relațiilor cu toate statele socialiste frățești.

Pornind de la definirea locului nostru pe harta politică mondială, este o constantă a orientării Republicii Socialiste România promovarea principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, respectului și colaborării reciproc avantajoase. Așa după cum este pe deplin convinsă de necesitatea instaurării acestor principii, ca singura bază viabilă de neclintit a relațiilor interstatale, în aceeași măsură România apreciază drept indispensabilă și necesară contribuția efectivă a fiecărei țări, indiferent de potențialul ei economic, militar, demografic, la soluționarea problemelor internaționale. Acum, cînd se vorbește în lume despre România, se știu care sînt opțiunile ei fundamentale, care sînt prioritățile pe care le discerne guvernul român în viața internațională. Situîndu-se ferm în sprijinul poporului vietnamez, România i-a acordat ajutor economic, moral, politic, diplomatic din prima zi a agresiunii americane. Solidaritatea noastră este deplină față de cauza sa dreaptă. Încetarea necondiționată, definitivă și deîndată a bombardamentelor asupra R.D. Vietnam, încetarea oricăror acte de război și a agresiunii americane, respectarea dreptului sacru al poporului vietnamez de a-și decide singur soarta, fără nici un amestec din afară, sînt cerințe juste determinate de interesele păcii și securității popoarelor. Opinia publică românească și mondială, care a primit cu satisfacție începerea tratativelor de la Paris, își exprimă speranța că, în cele din urmă, rațiunea va triumfa.

Situația internațională arată că cercurile imperialiste continuă să întrețină focare periculoase de încordare în diferite părți ale lumii, atentează la pacea și suveranitatea popoarelor, continuă să cultive amestecul în treburile interne. Aceste condiții fac din unirea tuturor forțelor progresiste, a întregului front antiimperialist, un imperativ major, căruia Republica Socialistă România i se consacră cu toată energia. Ca țară europeană, România atribuie o deosebită atenție și militează perseverent pentru realizarea securității pe continentul nostru. Evoluția evenimentelor relevă existența unor posibilități favorabile pentru a se trece la abordarea constructivă a securității europene, ceea ce confirmă realismul platformei elaborate de statele socialiste în acest domeniu — de care depinde în multe privințe pacea și stabilitatea mondială — în Declarația Consfătuirii din vara anului 1966 de la București.

Cele cîteva aspecte și probleme din viața internațională în care am semnalat poziția țării noastre sînt tot atîtea puncte de sprijin ale unui necontestat prestigiu de care România se bucură pe plan mondial. Este un prestigiu pe care evoluția ascendentă a relațiilor bilaterale — întreținem în prezent raporturi diplomatice cu 85 de state și economice cu peste 100 de parteneri de pe toate continentele — îl confirmă deplin. După cum îl atestă și consensul larg cu care Națiunile Unite au desemnat în anul care a trecut pe reprezentantul român la președinția Adunării Generale. După cum îl întăresc numeroasele contacte de nivel înalt pe care conducerea de stat și de partid a țării le dezvoltă în flux continuu cu diferite state și partide, în folosul reciproc și al cooperării pașnice.

Gîndind la sursa autorității pe care o are astăzi cuvîntul românesc pe glob, ne apare evidentă în primul rînd aceeași cauză care stă la temelia întregului nostru progres : conducerea de către partid a politicii interne și externe a țării.

Gîndind în perspectiva anilor ce vin — dintre care primul va marca un pătrar de veac de viață nouă — ne apare cu o limpezime de cristal imaginea țării pe care, depășind greutățile și lipsurile — conjugîndu-și eforturile — destoinicul făurar o clădește :

Viitor de aur România are
Noi lucrăm cu toții la
a ei înălțare.

săptămîna

în telegrame

RENDEZ-VOUS LA CHICAGO

După ce, sub enormul elefant de cauciuc (emblema republicanilor) la Miami Beach, Nixon și-a asigurat majoritatea necesară, este rîndul democraților să-și combine petardele oratorice în propria lor convenție, care va începe la 26 august la Chicago, orașul suspense-ului american. „Nervul" convenției democrate mai este agitat și de un alt rendez-vous, tot la 26 august și tot în Chicago, al oamenilor de culoare și pacifiștilor, a căror simplă anunțare a determinat F.B.I.-ul, garda națională a statului Illinois, precum și subunitățile armatei federale, să adopte un „calm militar" care însumează 12 000 de polițiști și 5 500 de soldați, în afara amenajării curții închisorii din Chicago pentru eventualitatea unor arestări în masă.

Cu o săptămînă înaintea „finalei" democrate, protagoniștii, deși adoptă separat zîmbetul robust din fața victoriei, au fost deja informați în bloc, prin sondajul agenției Associated Press, că nici unul nu posedă în fapt „buchetul" electoral. Humphrey mai are nevoie alături de cele 851 de voturi ale sale de încă 400, McCarthy de încă 859, în timp ce George McGovern de... 1280. Cum surpriza este ultimul element care poate reorchestra o campanie electorală, sondajul agenției nu include delegații nedecișii. Din zonele albe ale indeciziei a apărut însă al patrulea candidat, Lester Maddox, din 1966 guvernator al statului Georgia, antiintegrationist și reprezentant al aripii conservatoare a democraților.

Deocamdată, vicepreședintele Humphrey controlează proporționalitățile retortei democrate, într-o manieră pe care Agenția France Presse o denumește „tactică delicată de dezangajare", față de politica Administrației Johnson în Vietnam. În acest sens, Humphrey a declarat la New York că opiniile sale în legătură cu „reglementarea situației din Vietnam se apropie foarte mult de cele ale senatorului Robert Kennedy".

În așteptarea întrunirii celor 2 989 de delegați, dintre care 2 512 cu drept de vot (la care se adaugă cei 110 membri ai comitetului național al partidului democrat), observatorii și-au deplasat interesul în zonele de esență ale mecanismului electoral, plecînd de la proporția în care sînt reprezentați negrii în convenție (175 de delegați) în raport cu numărul total al alegătorilor negri (2 milioane). René Centassi, într-un comentariu transmis de Agenția France Presse, sublinia că «alegătorii negri nu pot fi considerați o cantitate neglijabilă. Importanți din punct de vedere numeric, ei sînt la fel de importanți, dacă nu chiar și mai importanți prin poziția geografică pe care o ocupă pe harta electorală a Statelor Unite, întrucît populația americană de culoare se concentrează, pe de o parte, în șase state din sud și, pe de altă parte, în marile centre industriale din nord.

Or, acestea din urmă dețin un rol aparte în alegerile prezidențiale. După cum se știe, președintele S.U.A. nu este ales direct de corpul electoral, ci potrivit unui sistem prin care fiecare stat are dreptul la un număr de voturi direct proporțional cu populația sa. Fiecare stat deține deci sufragiile „marilor săi electori". În aceste condiții, totalul „marilor electori" cifrîndu-se la 538, un candidat este în măsură să atingă majoritatea de 270 de voturi ale electorilor chiar și în cazul în care nu face decît să obțină victoria în districtul federal Washington și în principalele 11 state ale S.U.A. Din aceste 11 state, Illinois se situează în vestul mijlociu, altul este California pe coasta de vest, două în sud și șapte în regiunile extrem de populate din nord-est unde se află vaste zone urbane în care un mare număr de locuitori, uneori chiar majoritatea, o alcătuiesc negrii».

Majoritate care, probabil, se va face simțită în topica convorbirilor de la Chicago.

La Los Angeles, H. Humphrey, candidat prezumtiv al partidului democrat la președinția S.U.A., a fost întîmpinat de o demonstrație a populației de culoare care cere „drepturi omenești"

Brazzaville

ACTUL FUNDAMENTAL

La sediul municipalității din Brazzaville, punctul culminant al efervescenței politice din ultima perioadă s-a consumat solemn, prin prezentarea oficială a celor 41 de membri ai Consiliului Național al Revoluției. Consiliul va avea un organ executiv, directoratul, al cărui președinte ales este Marien Ngoubi. Consiliul Național va dirija politica guvernului, lăsînd directoratului prerogativele curente în domeniul finanțelor, activității diplomatice și a relațiilor externe, educației și forțelor armate.

În așteptarea noii constituții care să stabilizeze noul sistem de guvernămînt, „actul fundamental", cum este denumit la Brazzaville recentul document de tranziție juridico-statal, reglementează activitățile guvernamentale.

Vechea constituție fiind abrogată iar actul fundamental elaborat oficial, Consiliul Național este organul suprem al statului și al revoluției, intrate, după cum s-a exprimat președintele statului Massamba Débat, în cea de a doua fază.

Cu ocazia festivităților prilejuite de a cincea aniversare a revoluției, președintele Massamba Débat s-a referit, în cuvîntarea ținută cu acest prilej, la necesitatea ca recentele mișcări din echipa guvernamentală să nu fie interpretate altfel decît „schimbări cu caracter pașnic care nu au dus în nici un fel la confruntări sîngeroase. Ceea ce dorește poporul congolez este înțelegere atît în interior cît și în afară".

Nicosia

REÎNCEPEREA DIALOGURILOR

Revenit la Nicosia după o vacanță de două luni, diplomatul suedez însărcinat cu sondarea modalităților de aplicare a prevederilor rezoluției Consiliului de Securitate în problema Orientului Mijlociu, Gunnar Jarring și-a reluat consultările cu interlocutorii săi obișnuiți din Aman, Tel Aviv și Cairo.

Așadar, pentru început, la Aman el a avut întrevederi cu regele Hussein al Iordaniei, cu vicepremierul Ahmed Toukan și cu ministrul de externe iordanian, Abdel Moneim El Rifai.

Deplasîndu-se apoi la Cairo, Gunnar Jarring a convorbit în continuare cu șeful diplomației egiptene Mahmud Ryad. Radio Cairo a anunțat că în cursul convorbirilor Mahmud Ryad a reafirmat poziția guvernului egiptean în actuala conjunctură remarcînd că „pacea nu poate fi instaurată în această zonă decît dacă forțele izraeliene vor fi complet evacuate de pe teritoriile arabe ocupate și dacă se va găsi o soluție echitabilă problemei refugiaților".

Peste cîteva zile, ministrul de externe egiptean va pune la curent, în cadrul unei reuniuni, pe ambasadorii R.A.U. acreditați în țările arabe cu stadiul convorbirilor sale cu Gunnar Jarring.

Addis-Abeba

„CORIDORUL CARITĂȚII"

La Addis-Abeba reprezentanții Nigeriei și Biafrei s-au despărțit din nou după tratative infructuoase. Deși conflictul, în esență, era greu de ameliorat la această întîlnire, observatorii au sperat măcar în realizarea unui acord adiacent, care să ofere posibilitate mai multor organizații internaționale de a furniza Biafrei medicamentele și alimentația necesare printr-un „coridor al carității".

Deși suveranul Etiopiei, Haile Selassie, a depus eforturi substanțiale în vederea finalizării unui numitor comun în această chestiune, partea nigeriană a rămas la părerea că „nu poate accepta internaționalizarea unor aeroporturi ale sale", dar

că, în schimb, nu ar avea nimic împotrivă ca transporturile aeriene să fie continuate de la Enugu, terestru. Această variantă nu convine însă părții biafreze care consideră că transporturile terestre pot facilita infiltrații nigeriene militare.

Cum în Biafra, din cei patru milioane de refugiați, un milion are nevoie stringentă de medicamente, mortalitatea făcînd adevărate ravagii, delegații Biafrei, cu tot refuzul generalului Gowon de a dialoga cu colonelul Ojukwu, mențin legătura cu Crucea Roșie Internațională în vederea prospectării tuturor soluțiilor capabile să amelioreze și să întrerupă decimarea populației sinistrate. Doctorii Okigbo și Ifeagtwu s-au deplasat în acest scop la Stockholm unde au avut convorbiri cu reprezentanții Crucii Roșii suedeze și ai unor organizații de binefacere, urmînd să-și continue turneul în celelalte țări scandinave.

Între timp la Addis-Abeba se așteaptă ca cei patru membri ai delegației nigeriene deplasați la Lagos să revină în capitala Etiopiei pentru a reînnoda firul convorbirilor, în vederea soluționării compromisului necesar privind mecanismul de transmitere prin acest foarte așteptat „coridor al carității".

Dacă chestiunea sinistraților pare să aibă anumite șanse de remediere în săptămîna următoare, conflictul militar rămîne sub aceeași tensiune, monologul părților beligerante fiind exemplar.

După cea de-a 17-a ședință a convorbirilor R. D. Vietnam—S.U.A. de la Paris, delegația R. D. Vietnam răspunde întrebărilor puse de ziariști la o conferință de presă improvizată în fața „Centrului de conferințe internaționale"

Dialogul care pare să se realizeze pe tema ajutorării populației refugiate se profilează în continuare, din păcate, pe fondul monologurilor întreținute de ambițiile militare ale beligeranților.

Saigon

FORȚELE PATRIOTICE ÎN OFENSIVĂ

Zilnic, știrile transmise de agenții anunță intensificarea luptelor din Vietnamul de sud. Incapabile să facă față pe cîmpul de luptă ofensivei unităților F.N.E., trupele americane au continuat raidurile de represalii împotriva populației civile. Un singur exemplu: bombardierele americane B—52 au lansat în zona Platourilor înalte și la sud de zona demilitarizată 750 tone de bombe într-o singură misiune de bombardament.

În același timp, forțele patriotice se manifestă cu tot mai multă eficiență. Infanteriștii americani și saigonezi au fost surprinși în trei ambuscade în apropiere de Saigon. Ulterior, forțele patriotice au deschis un bombardament susținut de mortiere asupra centrului de instrucție militară de la Ben-Keo, situat la 90 km de Saigon. Simultan, în provinciile Tay Ninh și Bin Long, un cartier general districtual și alte obiective importante au devenit ținta unor atacuri extrem de puternice ale forțelor patriotice.

Derutați de ambuscade și mitraliați de tirurile neprevăzute ale forțelor patriotice, conducătorii saigonezi mai trebuie să lupte și în „centrul propriului sistem" împotriva corupției. Dacă împotriva corupției s-a apelat la un remediu protocolar, înființarea unor „comitete de luptă", împotriva ambuscadelor nu s-a găsit, deși războiul costă 24 de miliarde de dolari pe an, nici unul.

Paris

ÎN JURUL BUGETULUI

Guvernul francez a aprobat parțial proiectul de buget care-și menține neclare o serie de zone prin faptul că dacă pentru învățămînt, agricultură sau apărare, capitolele bugetare se vor menține pentru următoarea perioadă „neamendate", în schimb altele vor suporta serioase reduceri. Aceste intervenții de „scurtare" a unor capitole bugetare au determinat vii dispute în cadrul Consiliului de Miniștri francez, care au determinat din partea primului ministru Couve de Murville angajarea sa de a propune Consiliului o nouă „ediție" a proiectului de buget revăzută și adăugită în funcție de actualele dezbateri guvernamentale. Preocuparea guvernului de a stimula economia națională se concretizează în convingerea că echilibrarea balanței de plăți se va realiza prin creșterea produsului național brut.

La sediul din Geneva al Crucii Roșii Internaționale a avut loc o conferință în cursul căreia delegații acestei organizații au făcut o dare de seamă asupra călătoriei lor în Nigeria și Biafra

La Sanaa, capitala Republicii Arabe Yemen, s-au reunit reprezentanții unor triburi din regiunile din nord-vestul țării, pentru a-și afirma solidaritatea cu regimul republican

O treaptă superioară în dezvoltarea prieteniei româno-cehoslovace

Romulus Căplescu

Întîmpinată pretutindeni sărbătorește, delegația de partid și de stat a țării noastre, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român și președinte al Consiliului de Stat, a avut prilejul în tot decursul scurtei vizite oficiale în Cehoslovacia de a întîlni de repetate ori cuvinte în limba română exprimînd dragostea și prețuirea deosebită față de solii unui popor frățesc. Scrise de mînă pe pancarte improvizate, cu litere nu totdeauna drepte, cu stîngăcii inerente de ortografie, lozincile, care nu aveau în ele nimic protocolar, purtate de cetățenii masați în curtea Hradului sau pe traseul în drum spre uzinele „Avia" reprezentau ceva infinit mai presus de semnificația unui gest de curtoazie : valoarea sentimentelor pure izvorîte din inimă, răsfrîngere a bucuriei sincere, spontane, nestăvilite pe care o încerci atunci cînd te regăsești cu prieteni vechi.

Trăinicia, bazată pe tradițiile profund înrădăcinate ale unor lupte comune pentru libertate și progres, convergența năzuințelor și identitatea orînduirii sociale, stima reciprocă, încrederea tovărășească sînt tot atîtea trăsături definitorii ale relațiilor care unesc cele două țări și popoare. Aceste elemente au fost subliniate cu egală vigoare pe toată durata dialogului româno-cehoslovac la nivel înalt. Un ziar praghez a găsit o expresie fericită : „acordul inimii și al rațiunii", cuvinte ce ar putea servi ca motto al vizitei, al noului tratat semnat între cele două țări, al comunicatului comun româno-cehoslovac. Într-o formă sau alta, această deplină consonanță între legăturile afective și între țelurile comune răzbate din toate cuvîntările rostite cu prilejul vizitei atît de către conducătorii români cît și de către cei cehoslovaci. „Popoarele noastre, a declarat tovarășul Nicolae Ceaușescu, au nutrit în decursul întregii lor istorii sentimente de înțelegere și prețuire reciprocă, s-au întrajutorat moral și material în momentele de cumpănă, au luptat pentru idealuri asemănătoare — libertate și progres social, independență și suveranitate națională. Astfel, popoarele noastre se simt alături, ca frați și tovarăși, unite prin comunitatea ideologiei marxist-leniniste, a orînduirii sociale, a scopurilor și aspirațiilor lor către socialism, progres și cooperare internațională" ; iar tovarășul Ludvik Svoboda, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace, evocînd tradiția îndelungată a relațiilor de prietenie între popoarele Cehoslovaciei și României, ale căror rădăcini se pierd în trecutul îndepărtat, sublinia : „Solidaritatea și colaborarea popoarelor celor două țări în lupta împotriva fascismului, solidaritate care s-a născut încă în anii antebelici, a fost pecetluită prin lupta comună pentru libertate și independență națională. Dăm o înaltă apreciere participării luptătorilor români la insurecția armată din Slovacia și la eliberarea patriei noastre. Un conținut nou și mai profund au căpătat relațiile noastre în perioada transformărilor revoluționare din cele două țări".

Acestea au fost premisele pe baza cărora s-a angajat dialogul între cele două delegații de partid și guvernamentale, dialog caracterizat printr-o atmosferă de cordialitate, prietenie și înțelegere reciprocă. El s-a desfășurat în trei direcții principale : informări reciproce asupra activității celor două partide frățești, a celor două țări în dezvoltarea socialismului, abordarea aspectelor concrete legate de extinderea colaborării reciproce româno-cehoslovace în toate domeniile, schimbul de păreri asupra unor probleme ale situației internaționale actuale și asupra mișcării internaționale comuniste și muncitorești. Consemnînd rezultatul discuțiilor purtate în toate aceste sfere de probleme care se completează reciproc, comunicatul comun reprezintă împreună cu declarațiile tovarășilor Nicolae Ceaușescu, Ludvik Svoboda și Alexander Dubcek, și cu textul noului tratat, documente a căror însemnătate principială nu poate fi îndeajuns subliniată.

Vizita efectuată, rodnicele convorbiri bilaterale au întărit și mai mult convingerea delegației române — așa cum arată comunicatul — că în Cehoslovacia are loc o vastă și intensă activitate pentru perfecționarea neîntreruptă a socialismului, pentru adîncirea democrației socialiste, în interesul popoarelor din aceste țări, în interesul întăririi forțelor socialiste din lume. „În timpul scurt de cînd ne aflăm pe teritoriul Cehoslovaciei, ne-am convins încă o dată că destinele socialismului se află în mîini bune, că popoarele ceh și slovac urmează cu încredere partidul lor comunist asigurînd consolidarea și dezvoltarea continuă a cuceririlor lor revoluționare. Hotărîrile plenarelor din acest an ale Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, programul de acțiune elaborat în vederea dezvoltării construcției socialiste și lărgirii democrației, a lichidării unor deficiențe și anomalii din trecut, deschid perspective noi, fertile progresului general al Cehoslovaciei, fructificării mai largi a marilor avantaje pe care le oferă noua orînduire" — aceste cuvinte ale conducătorului delegației române au fost întîmpinate cu o deosebită satisfacție de întreaga opinie publică cehoslovacă.

Comunicatul comun ia, de altfel, și el act de prețuirea acordată de partea cehoslovacă mărturiilor de încredere și sprijin ale poporului român, ale Partidului Comunist Român și guvernului României socialiste față de evoluția din Cehoslovacia, exprimînd totodată interesul și bucuria cu care sînt urmărite la rîndul lor, în țara prietenă, succesele poporului român în dezvoltarea societății socialiste. „Apreciem în cel mai înalt grad — a spus tovarășul Alexander Dubcek — opera pe care partidul comunist și poporul român au realizat-o în ultimii ani în construirea socialismului în țara lor. Din propria experiență știm și ne imaginăm cîte sacrificii și cît elan a fost necesar pentru ca România să devină o țară modernă, cu o industrie dezvoltată, așa cum este astăzi".

Tocmai această încredere reciprocă, izvorîtă dintr-o adîncă tradiție de prietenie, tocmai satisfacția manifestată de fiecare din părți față de succesele celeilalte, voința lor de a se ajuta una pe alta și a colabora strîns în toate domeniile vieții sociale, preocupările lor comune de a trăi în pace cu celelalte popoare, de a contribui activ la asigurarea securității și progresului întregii omeniri constituie fundamentul trainic al noului Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală între cele două țări. Introducînd față de vechiul tratat elementele care reies din caracteristicile actuale ale situației din Europa și din lume, ca urmare a evoluției din cele două decenii scurse ale valabilității vechiului tratat, ținînd seama de înfăptuirile României și Cehoslovaciei pe calea făuririi noii orînduiri sociale în această perioadă esențială pentru dezvoltarea lor, tratatul semnat la 16 august deschide perspective pentru ridicarea la un nivel superior, pentru evoluția pe o linie

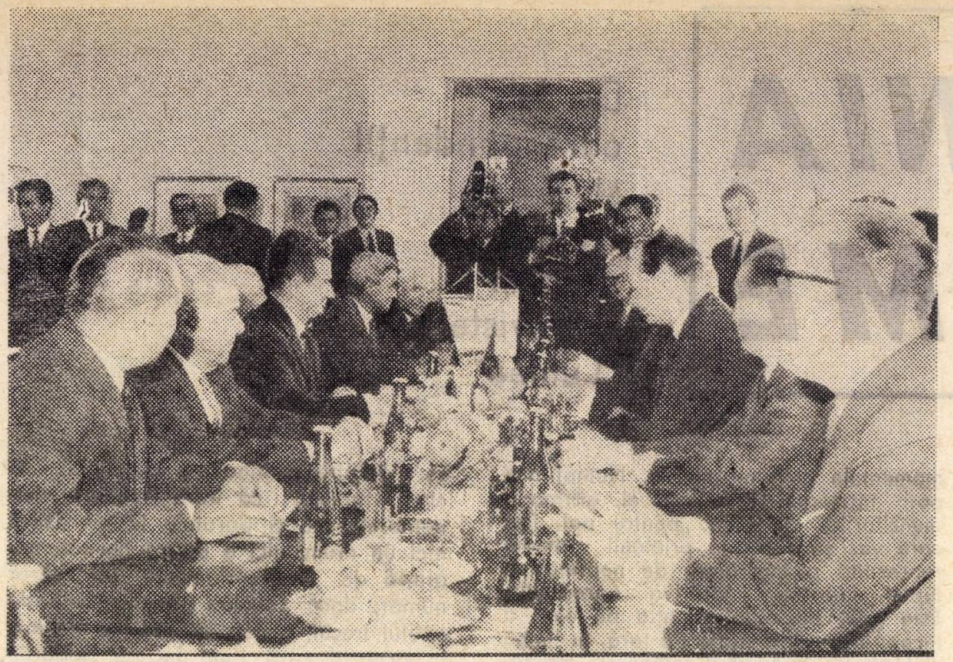

În timpul convorbirilor româno-cehoslovace de la Praga

mereu ascendentă a colaborării bilaterale, corespunzînd, în același timp, intereselor unității tuturor statelor socialiste.

Tratatul constituie o expresie a voinței celor două părți de a dezvolta multilateral legăturile dintre ele pornind de la principiile internaționalismului socialist, respectării independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, sprijinului și avantajului reciproc — principii ce reprezintă acea armătură indispensabilă în jurul căreia se extinde și se consolidează edificiul prieteniei și colaborării între țările socialiste. Preambulul și o parte din articole fixează cadrul politic internațional înăuntrul căruia va acționa tratatul : hotărîrea de a întări uniunea defensivă a statelor socialiste, membre ale Tratatului de la Varșovia, de a sprijini cooperarea atît în C.A.E.R. cît și cu alte țări socialiste, de a promova o politică a coexistenței pașnice pentru reducerea încordării internaționale, pentru crearea unui climat de securitate și pace în Europa, pentru înfăptuirea dezarmării generale și totale, pentru lichidarea colonialismului și neocolonialismului. În caz de atac înarmat al unei țări sau unui grup de țări contra uneia din părți, cealaltă parte îi va acorda imediat asistența deplină, inclusiv ajutor militar, pentru a respinge acest atac în conformitate cu Carta Națiunilor Unite.

Celelalte articole fundamentează necesitatea și stabilesc premisele unei aprofundări a colaborării bilaterale pe toate planurile : economic, științific și tehnic, cultural, învățămînt, probleme ale sănătății, activitatea în domeniul informațiilor ; în această ordine de idei comunicatul comun aduce precizarea că o comisie guvernamentală mixtă cehoslovaco-română va supune spre aprobare în cel mai scurt timp ambelor guverne măsurile necesare în vederea diversificării cooperării economice și tehnico-științifice. Veritabilă Cartă a prieteniei și aliantei frățești între cele două țări în viitoarele două decenii și dincolo de această perioadă, tratatul constituie, totodată, așa cum s-a scos în evidență în cuvîntările rostite cu prilejul ceremoniei semnării sale, un legămînt tovărășesc de unire a eforturilor și contribuției ambelor părți la cauza unității și coeziunii țărilor socialiste.

Dacă tratatul exprimă în mod concentrat poziția părților față de evoluția mondială și europeană, Comunicatul comun reprezintă o amplificare a considerentelor, a punctelor de vedere ale ambelor părți în abordarea unei serii de probleme majore ale contemporaneității. În cele două zile de discuții s-a acordat acestor probleme o atenție deosebită, iar convergența opiniilor este cea mai bună mărturie a unei dorințe ferme de a contribui în mod eficient la întărirea păcii și securității între popoare.

Simpla enumerare a acestor probleme — necesitatea asigurării securității pe continentul european, situația din Vietnam, situația din Orientul Mijlociu — consensul realizat asupra măsurilor pe care logica și rațiunea le impun pentru depășirea obstacolelor existente, reprezintă o suficientă și revelatorie reflectare a unui interes sincer și constructiv pentru instaurarea pe glob a unui climat de liniște și încredere.

În calitatea lor de țări europene, era firesc ca cele două părți să stăruie în mod corespunzător asupra însemnătății pe care o prezintă așezarea raporturilor în Europa pe o bază normală, înfăptuirea unei securități de care continentul nostru, zguduit de două conflagrații mondiale, într-un răstimp istoric din cele mai scurte, are absolută nevoie. Pentru ca acest deziderat major să prindă viață este necesar, arată Comunicatul comun, ca în spiritul declarației de la București din iulie 1966 să fie recunoscute și respectate realitățile postbelice, în primul rînd existența celor două state germane, inviolabilitatea frontierelor actuale, inclusiv frontiera Oder-Neisse și linia de grani- ță între R D Germană și R. F. a Germaniei, considerarea odiosului dictat de la München ca nul și neavenit chiar din momentul semnării sale. Referindu-se la recentele propuneri ale R.D.G. pentru normalizarea relațiilor dintre cele două state germane, părțile relevă pașii înainte care ar putea fi făcuți în direcția întăririi securității europene, în cazul cînd aceste propuneri ar fi transpuse în practică.

Ambele delegații și-au reîntărit cererea privind încetarea imediată și necondiționată a bombardamentelor americane contra R. D. Vietnam, condiție primordială pentru angajarea tratativelor în vederea soluționării problemei vietnameze și și-au manifestat acordul asupra necesității unei reglementări politice, prin mijloace pașnice, a problemelor acumulate în Orientul Mijlociu, pe calea aplicării întocmai a rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie trecut.

Pătrunse de un înalt spirit de răspundere pentru cauza unității mișcării internaționale comuniste și muncitorești, cele două partide, prin glasul reprezentanților lor la convorbirile de la Praga, au stăruit asupra însemnătății dezvoltării relațiilor bilaterale între partide, cadrul cel mai indicat pentru o mai bună cunoaștere reciprocă a punctelor de vedere, pentru schimbul de experiență și discutarea problemelor în care există deosebiri de opinii în vederea eliminării eventualelor neînțelegeri. A fost subliniată totodată și utilitatea unor întîlniri multilaterale între partidele comuniste și muncitorești consacrate unor schimburi tovărășești de vederi și experiență în probleme de interes comun.

Exprimat în unități calendaristice, programul vizitei a fost scurt. Transpusă însă în limbajul unei prietenii frățești, privită prin densitatea contactelor cu reprezentanți de frunte ai conducerii de partid și de stat din Cehoslovacia, cu exponenți ai vieții obștești, cu păturile cele mai largi ale opiniei publice, analizată din punct de vedere al rezultatelor obținute, vizita delegației române capătă ponderea unui eveniment de cotitură în relațiile reciproce. Spațiul devine insuficient pentru a consemna momentele de vîrf — aproape este imposibil să faci o delimitare — ale întîlnirilor oaspeților români cu gazdele lor. Va rămîne însă pentru multă vreme întipărită în memoria celor prezenți entuziasmul, atmosfera de căldură tovărășească cu care solii României socialiste au fost întîmpinați la uzinele Avia, veche citadelă a muncitorimii pragheze. Conducătorii români s-au simțit într-adevăr ca între vechi prieteni, ca între frați în mijlocul muncitorilor cehoslovaci, a acelora care, după cum s-a exprimat Alexander Dubcek, reprezintă o garanție fermă a alianței între cele două popoare.

Vizita solilor poporului român în Cehoslovacia a fost o veritabilă sărbătoare a stimei, încrederii și simpatiei reciproce, o mărturie a solidarității internaționaliste, a dorinței sincere de a se cunoaște mai bine, de a înțelege mai profund procesele evolutive din ambele țări. Bazate pe o tradiție străveche, pe afinități profunde, relațiile româno-cehoslovace se află astăzi, ca urmare a vizitei, a tratatului încheiat, pe o treaptă superioară de la înălțimea căreia se deschide cîmpul vast al unei colaborări tot mai rodnice și mai bogate în conținut în interesul ambelor popoare, în interesul păcii și securității în întreaga lume.

ROMÂNIA ÎN LUME

De la corespondenții și trimișii speciali ai revistei „Lumea"

HANOI

Șlepuri pe Fluviul Roșu

Împreună cu directorul șantierului naval din Hanoi, am asistat, nu de mult, la lansarea pe Fluviul Roșu a trei mari șlepuri românești. Timp de cîteva ore m-am aflat pe locurile care au constituit ținta a zeci de atacuri înverșunate ale aviației americane. În urmă cu numai cîteva luni, șantierul era unul din „punctele fierbinți" ale orașului situat între podul Long Bien și portul fluvial — alte două obiective asupra cărora s-a concentrat urgia distrugătoare a bombelor americane. Șantierul a fost hărțuit zi și noapte, fără ca activitatea sa să poată fi întreruptă. În jurul meu se aflau aceiași oameni care între două alarme părăseau posturile de apărare pentru a relua asamblarea șlepurilor realizate la mai bine de zece mii de kilometri depărtare, pe unul din șantierele navale românești. Aici, în condiții neînchipuit de grele, avea loc finalitatea uneia din multiplele acte de solidaritate și sprijin material ale poporului român. Așa cum îmi mărturiseau muncitorii vietnamezi, căldura dogoritoare a prieteniei și nu cea a focului forjase oțelul acestor nave care de multe ori au cunoscut chiar pe calele șantierului botezul luptei înaintea celui tradițional, marinăresc, al apei. Iată de ce, astăzi, ei au transformat într-o mică sărbătoare a prieteniei româno-vietnameze lansarea la apă a trei dintre primele șlepuri montate în perioada de cînd au încetat raidurile agresive asupra capitalei vietnameze. Această festivitate era închinată zilei noastre naționale — 23 August, sărbătoare pe care lucrătorii șantierului au înțeles să o onoreze pînă în ajunul ei prin depășirea planului de montaj cu încă două vase românești. „Le mulțumim din inimă muncitorilor români", a ținut să-mi spună fiecare și, aflînd că sînt de pe meleagurile de unde veneau aceste vase. Pentru gazdele noastre, siluetele de metal nu erau „niște nave", ele avînd personalitatea lor, reprezentînd fiecare un mesaj al muncii și simțămintelor unor oameni pe care îi simt apropiați alături de ei în momentele cele mai grele. Numai așa poți înțelege, în miezul ei, afirmația muncitorilor de aici: „pentru noi, fiecare vas sosit de la prietenii români reprezintă o încurajare de neprețuit a luptei noastre împotriva agresiunii". Este greu de redat emoția pe care o încerci auzind, departe de țară, în limba vietnameză, proverbul românesc „prietenul la nevoie se cunoaște" în care lucrătorii șantierului văd, după cum te încredințează, o expresie a felului în care înțelege poporul român să susțină cauza dreaptă a Vietnamului. „Sprijinul prietenilor români, ca și cel al celorlalte țări socialiste, este apreciabil — sublinia cu acest prilej Dinh Viet Toan, reprezentantul ministerului transporturilor, aflat de față la festivitatea pe care o aminteam mai înainte, referindu-se ca un exemplu semnificativ tocmai la acest domeniu vital — comunicațiile — de o importanță primordială pentru viața economică, pentru reușita rezistenței poporului vietnamez în fața agresiunii americane. Șlepurile românești de 100-150 de tone sînt foarte bune pentru transportul pe Fluviul Roșu și afluenții săi, ce brăzdează o regiune imensă în care se află așezată mai mult de jumătate din populația țării. Am primit, de asemenea, din România numeroase remorchere. Bine apreciate de muncitorii noștri sînt tractoarele românești robuste, puternice, folosite la deplasarea pe scurte distanțe a unor mari încărcături. Iar autocamioanele «Carpați» și «Bucegi» sînt mărci cunoscute pentru șoferii vietnamezi". De-a lungul lor, în drumurile mele prin diferite regiuni, am întîlnit deseori utilaje produse de industria noastră. Am trecut cursuri de apă pe pontoane realizate de muncitorii noștri pentru prietenii vietnamezi sau pe bacuri propulsate de remorchere românești. Am călătorit cu autovehicule fabricate la Cîmpulung Muscel încrucișîndu-mă deseori cu autocamioane brașovene. Pretutindeni am auzit cuvinte de laudă la adresa calităților tehnice ale acestor mijloace de transport. Mîndria pe care o încercăm ceda imediat însă unor simțăminte de admirație în fața acestor oameni care le stăpîneau punîndu-și conștient viața în primejdie la fiecare pas. Căci drumurile vietnameze înseamnă o gigantică încleștare în care de fiecare dată șoferii sau mateloții vietnamezi, constructorii de poduri sau pontonierii au ieșit învingători. A transborda peste ape învolburate, în plin atac aerian, a conduce autocamionul vînat pur și simplu din înaltul cerului, a trece prin locuri peste care s-au așternut covoarele de bombe în așa fel că numai pe hărți mai sînt însemnate ca drumuri — au devenit fapte de eroism cotidian. Numai în felul acesta a fost posibil să se asigure continuitate circulației, în ciuda faptului că între frontiera vietnamo-chineză și paralela 17 nu există nici un drum, nici o arteră fluvială neatinsă de bombardamente (al căror număr, dacă socotim doar perioada anului trecut, a depășit treizeci de mii, în această cifră fiind incluse raidurile îndreptate special împotriva căilor de transport). Sînt utilizate cu succes, alături de ajutorul furnizat de celelalte țări socialiste, și mijloace de transport de proveniență românească. Referindu-se la acest sprijin neprecupețit, într-un domeniu decisiv pentru lupta eroică a poporului vietnamez, președintele Adunării Naționale a R. D. Vietnam, tovarășul Truong Chinh, își exprima dorința, cu prilejul unei întrevederi acordate, ca prin intermediul presei române să transmită încă o dată mulțumirile poporului vietnamez, ale conducerii de partid și de stat a R.D. Vietnam, pentru ajutorul acordat de poporul român, de partidul și guvernul său.

Ajutorul poporului frate român — declara cu această ocazie domnia-sa — se află în mîini bune și el este folosit cu maximă eficiență în economia noastră, în bătălia pe care o ducem împotriva agresiunii americane.

Adrian IONESCU

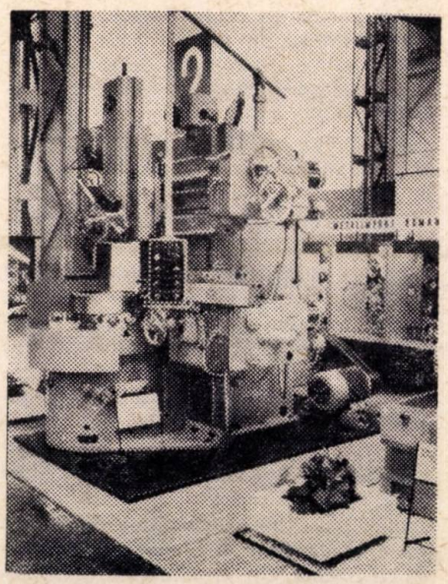

Mașini-unelte românești la tîrgul industrial de la Milano

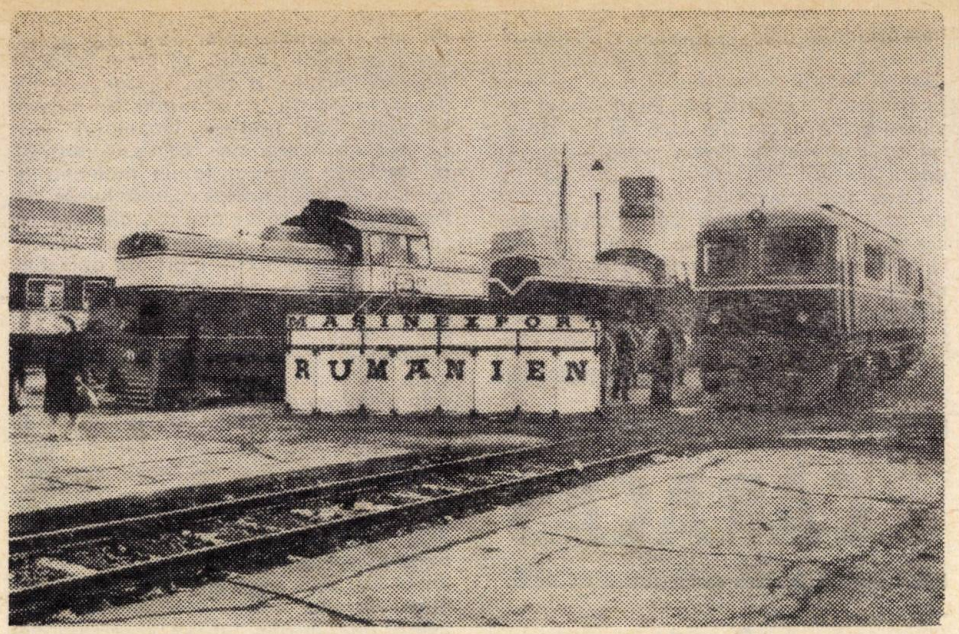

Locomotive românești, expuse la Tîrgul de la Leipzig

LONDRA

Sensul unei exclamații

— Wonderful !
— Why, wonderful ?
— Well...

Între acest „well", întotdeauna ezitant al anglo-saxonilor, și fraza ce urma să explice de ce este „minunat" pentru interlocutorul meu că stă de vorbă cu un român, se instalase o mică pauză. Obișnuita pauză impusă de strădania de a explica un sentiment complex în vorbe cît mai puține. Ne opriserăm pe podul Westminster și în crepusculul incert priveam Tamisa purtîndu-și placid spre mare apele sumbre. Întîlnirea noastră fusese prilejuită de o conferință ținută în incinta parlamentului și după inevitabilul comentar asupra calității vorbitorului, dialogul dintre noi s-a oprit cu obstinență asupra evoluției relațiilor intereuropene. Flegmatismul britanic ? O relicvă semantică. Noua mea cunoștință, membru al Camerei Comunelor, vorbea despre viitoarea ipostază a conviețuirii politice, economice și spirituale a popoarelor continentului cu o pasiune care îl împingea la cele mai excentrice concesii. Ca de pildă, a fi de acord ca noile reeditări ale operelor lui Shakespeare să poată fi tipărite cu următoarea notiță publicitară : „Cel mai important produs al comunității literar-artistice europene". În exaltarea voit mucalită cu care își desfășura însă argumentele, se sprijinea exact pe unele din realitățile din ce în ce mai consolidate ale climatului Europei de astăzi : tendința spre apropiere, spre lărgirea schimburilor comerciale și culturale, spre depășirea mentalităților vetuste și barierelor artificiale între state și popoare. Și cînd, subit intrigat de necunoașterea identității partenerului, mă întreabă — dar, în definitiv, din ce țară ești dumneata ? — pronunțarea cuvîntului România îi determină exclamația pentru care aștept încă răspunsul : minunat !

Pauza a trecut și îmi explică :

România îl interesează. La început, puțin intrigat de prezența din ce în ce mai frecventă a României în coloanele presei britanice. Apoi, curios să știe mai mult și mai multe despre realitățile românești. Cunoaște surprinzător de exact o serie de acțiuni ale țării noastre pe plan extern. Activitatea concretă desfășurată la O.N.U., poziția în problema dezarmării, a securității Europei, în problema vietnameză, principiile de bază ale politicii externe. Își completează zelos informațiile asupra procesului de dezvoltare economică a României, asupra valorilor sale artistice. Îmi comunică voios : Brâncuși a fost român. Și Enescu. Apoi, nostalgic : Aș vrea să văd mînăstirile din Moldova. Redevine practic : Vizita de la începutul anului a vicepreședintelui român, dl Verdeț, am urmărit-o cu mare atenție. Ce părere aveți de turboreactoarele BAC-111 ? Putem face un comerț larg, răspundem reciproc unor necesități și posibilități certe

Și discuția continuă încă, pînă tîrziu. Omul acesta, pe care nu-l cunoșteam cu două ceasuri în urmă, este oare, în prietenia pentru țara mea, un caz izolat, singular ? Dar atunci cum se face că atîția englezi mi-au vorbit de România cu simpatie și prețuire, cum se face că atîția alții mi-au evocat cu o atît de autentică plăcere vizita pe care au făcut-o cîndva, la București. Este, firește, o nouă stare de spirit, o nouă receptivitate față de realitățile românești. Există și stimulează în acest sens forme din ce în ce mai extinse de colaborare concret organizată : schimburi comerciale, cooperare economică și tehnică, legături pe planul activității culturale și artistice. Se adaugă la toate acestea o rodnică intensificare a vizitelor reciproce. Este dosarul mărturiilor unei politici urmate în spiritul atașamentului pentru o largă și fructuoasă colaborare pașnică și constructivă între state.

Și e, într-adevăr, minunat să vorbești despre aceasta pe unul din podurile Londrei.

George SERAFIN

MOSCOVA

O gamă largă de produse

Întemeiate pe o veche și trainică prietenie, relațiile de colaborare dintre România și Uniunea Sovietică cuprind cele mai variate domenii ale economiei, științei, artei și culturii.

Dezvoltarea rapidă a industriei țării noastre creează posibilități largi pentru diversificarea exportului de produse românești pe piața sovietică. Mărfurile purtînd marca „Fabricat în România" fac față cu succes exigențelor crescînde ale cumpărătorilor sovietici.

În gama largă de produse pe care România le livrează Uniunii Sovietice, în cadrul acordurilor comerciale, un loc de frunte îl ocupă mașinile, utilajele și instalațiile complexe. Astfel, au fost livrate 13 instalații de foraj tip „4 DH-315", pentru săparea unor sonde de țiței și gaze cu adîncimi pînă la 7 000 de metri, fabricate de uzinele „1 Mai" din Ploiești. Primele două au și fost montate și forează cu succes : una în zona petroliferă Goriacii Kliuci lîngă Krasnodar, iar cealaltă la Kamisin lîngă Volgograd. Anul acesta sînt în curs de montare alte instalații de același tip în Daghestan, în Republica autonomă Ceceno-Ingușă, lîngă Cernigov, în Ucraina, lîngă Saratov, și în alte regiuni petrolifere ale U.R.S.S. La montajul acestor instalații lucrează petroliști români, iar după încheierea montajului și începerea forajului, specialiștii români acordă asistență tehnică. Întreprinderea de comerț exterior „Industrialexport" livrează de asemenea și alte utilaje necesare exploatărilor sovietice de țiței și gaze cum sînt : agregate de cimentare de 400 de atmosfere, unități de pompare, prevenitoare de erupție pentru diferite presiuni, sape de foraj și altele. Direcția generală de foraj „Krasnodar Neftegaz" a trimis agenției noastre economice din Moscova o scrisoare de mulțumire pentru modul în care brigada care a montat prima instalație de foraj de mare adîncime, condusă de inginerul Vlăsceanu Paraschiv de la uzina „1 Mai" Ploiești, și-a îndeplinit sarcinile de montaj și asistență tehnică la termen și în bune condiții.

Cargourile maritime de 3 780 tdw, destinate transportului cherestelei, construite de șantierele noastre navale și achiziționate de Uniunea Sovietică, sînt astfel proiectate și realizate încît pot naviga pe toate mările și oceanele globului, inclusiv în regiunile nordice, printre ghețuri. Pe fluviile și lacurile interioare ale U.R.S.S. circulă motonave de 5 000 tone și șlepuri pentru transportul de fructe cu o capacitate de 1 700 de tone, tot de

→

fabricație românească. Ministerul flotei maritime al U.R.S.S., ministerul flotei fluviale al Federației Ruse și organizația comercială „Sudo import" au apreciat calitățile și aspectul modern al navelor românești.

România exportă în Uniunea Sovietică utilaj electrotehnic : transformatori de forță, motoare electrice asincrone, condensatori de forță, armături pentru tehnica iluminatului străzilor orașelor ș.a. Se extinde gama mașinilor-unelte pe care le livrăm Uniunii Sovietice : strunguri carusel cu un diametru de prelucrare a pieselor de 3 200 și 2 500 milimetri, cu comandă-program, produse de Fabrica de mașini-unelte și agregate din București, mașini de pilit și lepuit bile, care lucrează cu precizii de cîțiva microni (datorită nivelului lor tehnic înalt, comenzile primite de întreprinderea noastră exportatoare „Mașin-export" pentru mașini de acest tip din partea partenerilor sovietici au crescut considerabil în acest an), strunguri universale, rulmenți etc.

Nomenclatorul produselor chimice pe care România le livrează Uniunii Sovietice s-a lărgit de asemenea, produselor tradiționale adăugîndu-li-se medicamente, lacuri și vopsele, anvelope, produse din mase plastice și altele.

O pondere însemnată ocupă în exportul României în U.R.S.S. și confecțiile, tricotajele, încălțămintea de piele, mobilă ; pentru a face cunoscute publicului sovietic cele mai noi modele, agenția noastră economică organizează periodic expoziții și parade ale modei. De un frumos succes s-au bucurat expozițiile de la Moscova și Leningrad, parada modei care a avut loc de curînd la Moscova.

Perspective largi se deschid și pentru cooperarea româno-sovietică în producție și în domeniul tehnico-științific. Cea de a doua sesiune a comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică, desfășurată la Moscova între 12-15 iulie, a constatat că grupele de lucru româno-sovietice — pentru industria chimică, de prelucrare a țițeiului și petrochimica, construcții de mașini chimice și petroliere și industria extractivă de petrol, construcții de mașini grele, utilaje energetice și de transport, siderurgie, industria alimentară și ușoară — care au fost constituite pînă acum, au trecut la realizarea propunerilor reciproce de colaborare.

În cadrul colaborării tehnico-științifice sînt transmise reciproc documentații tehnice, au loc deplasări reciproce ale unor grupuri de specialiști din cele două țări pentru documentare și pregătire tehnică. Un grup de oameni de știință români participă la activitatea de cercetare a Institutului unificat de cercetări nucleare de la Dubna.

Ca și în anii trecuți, și în acest an sosesc în Uniunea Sovietică delegații și personalități românești din cele mai diferite domenii de activitate : oameni de știință, artiști, cadre universitare, reprezentanți ai unor instituții de stat și ai organizațiilor obștești, ziariști. Pe ecranele cinematografelor din Moscova, din capitalele republicilor unionale și din alte orașe sovietice rulează filme românești. În zilele din preajma sărbătorii noastre naționale s-a organizat la Moscova un festival al filmului românesc la care a participat și o delegație de cineaști români, s-a deschis o expoziție de fotografii intitulată „București—capitala României socialiste". În a doua jumătate a lunii septembrie se vor organiza aici „Zilele culturii românești". Cu acest prilej se va deschide o expoziție de artă plastică contemporană românească, vor întreprinde turnee în Uniunea Sovietică orchestra de muzică de cameră din Cluj și Teatrul satiric muzical „Constantin Tănase" din București. Anul acesta în vitrinele librăriilor din U.R.S.S. au apărut noi traduceri în limba rusă ale unor opere literare românești.

Chiar și din succinta trecere în revistă pe care am făcut-o se poate desprinde concluzia că prezențele românești în U.R.S.S. cuprind o sferă largă de domenii care contribuie la o cunoaștere tot mai temeinică de către oamenii sovietici a înfăptuirilor României socialiste.

Silviu PODINĂ

CARACAS

Interes și prețuire

„Totuși, cum s-a putut obține un ritm așa de ridicat ?"... „Și se menține fără mari fluctuații ?"... „Care este acum numărul studenților la mia de locuitori ?"... „Cîte ziare sînt în România, ce loc ocupă în ele problemele tineretului ?"... „Cum se prezintă, în practică, proprietatea socialistă asupra economiei ?" Sînt întrebări care mi s-au pus într-o discuție cu studenți ai facultății de ziaristică din orașul chilian Concepcion. Curiozitatea caracteristică meseriei pentru care se pregăteau, stimulată și de interesul stîrnit de emisiunile la radio ale unui gazetar din localitate care vizitase țara noastră, se manifesta prin întrebări spontane, dar vizînd domenii esențiale ale activității sociale : industria, nivelul de trai, gradul de cultură al populației, libertățile cetățenești. Nu apucam să termin răspunsul la o întrebare, că se năștea alta, adăugită sau completată aproape imediat, prin asociații de idei, cu altele și altele — iar plimbarea pe aleile parcului din orășelul studențesc s-a transformat într-un foarte interesant dialog despre progres social și despre trăsăturile în care el se manifestă în România. În prim-planul discuției apărea mereu ritmul rapid de creștere a producției în România, ca și dezvoltarea multilaterală a economiei sale — despre care interlocutorii noștri aveau cunoștințe, voind, însă, noi date, și, mai ales, explicații ale fenomenului. Mi s-a părut plin de semnificații acest interes. Răzbătea din întrebările studenților atît dorința de a afla cît mai multe despre viața unui popor de origine latină — aceasta constituie prin ea însăși o punte de apropiere cu popoarele continentului — cît și setea de a cunoaște experiența lui în probleme — mai ales cele ale dezvoltării economice — care interesează în mai înalt grad opinia publică latino-americană. „România a dat un formidabil exemplu al învingerii unor stări înapoiate în economie", spunea unul din studenți, comentînd cifre și date comparative scoase dintr-un anuar și preluînd, la un moment dat, firul răspunsului pe care îl dădeam la o întrebare a unui coleg al său. Ne-a impresionat faptul că, în cîteva rînduri, explicațiile la unul sau altul din subiectele abordate de unii erau date chiar de colegi ai lor. S-a manifestat multă simpatie față de poporul nostru, a cărui hărnicie o vedeam apreciată și admirată la mii de kilometri de patrie. Gazetarul din Concepcion care ne făcuse cunoștință cu studenții spunea, la un moment, tinerilor din jurul nostru : „Înfăptuirile din România n-au căzut din cer, ele sînt rezultatul unui efort popular, care merită toată admirația. Acest efort are obiective clare, stabilite dinainte, iar precizia atingerii lor este asigurată de convingerea oamenilor că tot ce construiesc și creează este pentru ei, pentru prosperitatea generală a țării lor".

În călătoria prin cîteva țări latino-americane (Brazilia, Chile, Venezuela), de multe ori am constatat rezultatele unei cunoașteri reciproce mai bune, — proces acum în desfășurare activă —, cît și interesul latino-americanilor de a vedea dezvoltate și întărite legăturile care pot asigura apropierea dintre România și țările lor. Am avut posibilitatea să cunosc opiniile multor personalități din aceste țări despre politica internațională a statului român, considerată cu stimă și apreciere pentru consecvența ei în promovarea unor relații normale între toate țările lumii. „Vedem în România o țară prietenă" — declara ministrul de externe al Braziliei, Magalhaes Pinto, în cursul unei întrevederi la care i-am solicitat un interviu. „Am o deosebită considerație, admirație chiar, pentru poziția României la Conferința pentru dezarmare de la Geneva" — ne spunea Austregesilo de Athayde, președintele Academiei Literelor Braziliene.

Economia dinamică a României și cunoscuta ei corectitudine în relațiile comerciale prilejuiesc opțiuni — înregistrate și de noi, în cele trei țări latino-americane — pentru lărgirea schimburilor economice cu țara noastră. Pe această temă a făcut ample considerații ministrul industriei și comerțului al Braziliei, într-un interviu acordat revistei „Lumea". Tot în acest sens ne-a vorbit și dr. Paulo Mariano, director al Secretariatului Federațiilor Industriilor din orașul Sao Paulo, cel mai mare și cel mai important centru al vieții economice și financiare din Brazilia : „Trebuie să căutăm modalitatea și căile de a dezvolta comerțul dintre cele două țări". „Este și părerea noastră — ne spunea, la rîndul lui, prefectul orașului Sao Paulo, Faria Lima, că elemente comune în limba și tradițiile culturale necesită o cunoaștere reciprocă tot mai bună, oferind posibilitatea adîncirii unor legături firești, pe care am dori să le vedem cît mai dezvoltate". Cu păreri asemănătoare am venit în contact și la Caracas, la Direcția întreprinderii de stat „Corporația venezueleană a petrolului", precum și în unele discuții cu politicieni și personalități ale vieții economice. De altfel, declarații făcute de ministrul minelor și hidrocarburilor al Venezuelei, Antonio Mayobre (cu prilejul unei destul de recente vizite în țara noastră) marchează un asemenea curs pozitiv în dezvoltarea relațiilor de colaborare economică.

Sînt tot mai numeroase inițiativele și acțiunile în care se manifestă — pe plan politic, economic și cultural — extinderea legăturilor dintre țara noastră și numeroase țări latino-americane. Aceasta vine să ateste justețea sublinierii făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu la sesiunea Marii Adunări Naționale din iulie 1967 în sensul că există condiții favorabile pentru a dezvolta colaborarea multilaterală cu țările Americii Latine, cu care avem afinități de limbă și de cultură, în interesul reciproc al popoarelor noastre și al cooperării internaționale.

Eugen POP

PEKIN

Prezențe multiple

Mă aflam la peste zece mii de kilometri distanță de patrie, în China populară, prilej de a desprinde elementele specifice, de o nebănuită frumusețe, ale orașelor și satelor, ale unei mari varietăți de peisaj. Gazdele amabile ne făgăduiesc o surpriză, care nu se lasă așteptată. După ce am vizitat Marele zid, muzee cu o mare bogăție de exponate, numeroase uzine și fabrici, iată-ne într-o zonă petrolieră, unde turlele argintii ale instalațiilor de foraj românești domină peisajul în înălțime. Este într-adevăr o surpriză plăcută care, ca orice prezență a țării noastre peste hotare, ne face să ne tresalte inima. China populară este una din zecile de țări unde inginerii și tehnicienii români, utilajele și instalațiile livrate, ajută la valorificarea bogățiilor subsolului. Notăm cu satisfacție aprecierile sondorilor chinezi față de calitatea instalațiilor, urările lor adresate muncitorilor și specialiștilor noștri.

Vizitînd timp de o lună orașele Pekin, Nankin, Canton, Șanhai și altele am întîlnit multe alte prezențe românești. Pe șoselele Chinei se poate remarca prezența autocamioanelor produse de uzinele „Steagul Roșu" din Brașov sau a autoutilitarelor provenite de la uzina „Autobuzul" din București. În cadrul acordului privind schimbul de mărfuri și plăți pe 1968 între România și R.P. Chineză s-a prevăzut ca țara noastră să livreze utilaje și instalații petroliere, mijloace de transport, mașini-unelte, piese de schimb, țevi de oțel, produse chimice și alte mărfuri.

Colindînd străzile Pekinului sau pe cele ale Șanhaiului ne-au atras atenția reclamele care marcau prezența unor filme românești ca „Dacii", „Tudor" și altele sau anunțau deschiderea unor expoziții. Anul trecut, un numeros public din Pekin a vizitat expoziția de fotografii avînd ca temă dezvoltarea industrială a României, la deschiderea căreia au participat personalități chineze și reprezentanți ai corpului diplomatic. Cu multă căldură au fost primiți mesagerii artei românești, printre care ansamblul de cîntece și dansuri al forțelor armate, ansamblul teatrului de păpuși din România și altele. În sălile de mare capacitate arhipline, reacțiile spontane ale spectatorilor au relevat înțelegerea și aprecierea frumuseților artei românești, exprimată de altfel și în discuțiile cu personalități ale vieții cultural-artistice și colegi ziariști.

În contextul relațiilor româno-chineze se înscriu și vizitele oamenilor de știință, schimbul de publicații tehnico-științifice etc. Toate acestea oglindesc dorința manifestă de dezvoltare a raporturilor de prietenie și colaborare în folosul ambelor popoare.

C. BORDEIANU

Sonda românească de foraj transportabilă, expusă la Tîrgul internațional Budapesta 1968

CONAKRY

Marginalii la o hartă

Mergeam, într-o seară, pe străzile unui cartier tradițional african al capitalei Republicii Guineea. Mi s-a părut la un moment dat că prin ușa, de obicei mai tot timpul deschisă, a unei locuințe, disting, hașurate din cauza întunericului, contururile teritoriului natal. M-am putut convinge apoi că pe peretele unei locuințe din acest oraș, situat în profunzimea Africii, la mai puțin de 10 grade de Ecuator se află harta României. Faptul, surprinzător cum părea pentru moment, l-am găsit mai apoi, către sfîrșitul decadei petrecute pe pămîntul acelei țări, de loc neașteptat, firesc, lesne explicabil. Între timp însă, cunoscusem mai mult din realitatea guineeză, inclusiv deci din acele aspecte ale ei, de loc puține, care se referă la legăturile acestei țări cu România.

N-am păsit, atunci seara, pragul acelei locuințe pentru a afla prin ce împrejurări harta României a ajuns să fie expusă în casa unui guineez ; faptul reprezenta în sine certitudinea existenței între cele două țări a unui circuit de schimburi de valori materiale sau spirituale care, în ciuda distanțelor, lucrează pentru mai buna cunoaștere, înțelegere și colaborare reciprocă. În zilele următoare, însă, mi-a plăcut să-mi imaginez cine ar putea fi acel guineez pentru care contururile României înseamnă mai mult decît harta atîtor alte țări ale lumii. Poate unul din numeroșii tractoriști, șoferi sau mecanici care lucrează pe utilajele românești aflate în Guineea. Astăzi, în asaltul împotriva brusei guineeze sînt angajate 400 de tractoare fabricate la uzina „Tractorul" din Brașov. Începînd din ianuarie 1967, la Conakry au sosit și cîteva echipe de tehnicieni români pentru a conlucra împreună cu colegii lor guineezi la întreținerea mașinilor și utilajelor. Pe cîțiva dintre ei — guineezi și români — i-am urmărit împreună la lucru, la unul din centrele de reparații din Conakry, unde urma tocmai să aibă loc o demonstrație practică cu tractorul românesc „Universal—650". Acțiunea se încadra într-o suită de manifestări ce răspundeau interesului manifestat în Guineea pentru utilajele românești. Cu puțin înainte, într-una din marile săli ale capitalei — în aula Institutului Politehnic, se inaugurase expoziția „Viața într-o uzină românească", avînd ca obiect „Tractorul" de la Brașov.

Despre calitățile tractoarelor românești și mai ales despre eficiența lor pe ogoarele guineeze mi-a vorbit și Mamadou Fofana, directorul Întreprinderii Naționale Agrima, care deține monopolul importului guineez de mașini agricole. „Pot să vă spun că acolo unde tractoarele românești au intrat pe mîini bune, pricepute, ele și-au dovedit din plin calitățile — ne-a declarat el. Sînt însă cazuri, tot mai rare e drept, cînd oamenii nu știu încă să întrețină în bune condiții mașinile și de aceea principalul nostru efort constă acum în perfecționarea continuă a cadrelor guineeze. Specialiștii români, care ne ajută și din acest punct de vedere, împreună cu tehnicienii noștri deja formați, fac totul pentru a asigura utilizarea maximă a capacității tractoarelor „U—650".

Într-o scrisoare pe care o adresa anul trecut conducerii uzinei românești furnizoare, Mamadou Fofana informa că din tractoarele care funcționau efectiv la acea dată pe întinderile Guineei jumătate erau de fabricație românească ; anul acesta — ne-a confirmat el — situația este similară.

Principalul ziar al țării, „Horoya", putea deci să afirme pe drept că „livrarea de tractoare românești contribuie, în Anul agricol 1968, la aplicarea lozincii «Produire pour se suffire»".

Este, totuși, la fel de posibil ca harta României să aparțină unuia din numeroșii oameni vindecați de medicii români aflați de cîțiva ani în Guineea. Am vizitat cîteva spitale din capitala țării în compania unor doctori români. M-a impresionat, între altele, încrederea în medic a omului de rînd, neinstruit, venit adesea la spital direct din așezarea sa îndepărtată, izolată, și pe care, mînat de boală, a părăsit-o probabil pentru prima oară în viață. Pentru unii din acești oameni — mi s-a spus — medicul ftiziolog Nicolae Dumitrescu, care profesează de cîțiva ani în orașul Kankan, este deasupra tuturor vracilor tradiționali ; chirurgul Mihai Mihălcioiu, de la spitalul „Dr. Ignace Deen" a fost invitat, drept recunoștință, de către unul din pacienții săi la o importantă ceremonie tradițională, unde accesul nemembrilor comunității este îndeobște foarte greu.

Despre activitatea medicilor români am discutat cu unul din membrii guvernului guineez care a contribuit în mod direct la deplasarea unor medici români în Guineea — Amadou Alpha Diallo, secretar de stat pentru informații și turism. „În 1964 — spune el — vizitînd România, am avut posibilitatea de a aprecia personal nivelul deosebit al me-

dicinei românești, al rețelei dv. medico-sanitare. La întoarcerea în țară, fiind tocmai numit ministru al sănătății, m-am străduit să contribui, în domeniul meu de activitate, la extinderea relațiilor româno-guineeze.

Da, sîntem cunoscuți — mai mult, aprecierile și manifestările de afecțiune tind să devină tot mai numeroase — și pe pămîntul Africii, în această țară aflată la peste 5 000 de kilometri de noi care este Republica Guineea.

Corneliu VLAD

STOCKHOLM

Interlocutor și partener apreciat

Pentru a te convinge că țara ta este respectată și prețuită pe meridiane și paralele îndepărtate, o vizită oficială reprezintă cu siguranță o ocazie dintre cele mai adecvate. La Stockholm, în aprilie, drapelele românești se desfășurau alături de cele ale țării gazdă, simbolizînd împreună dialogul. Dar, firește, elementele de protocol nu pot nici să cuprindă și nici să exprime în suficientă măsură conținutul unor relații în continuă extindere și consolidare. Mult mai direct au apărut dovezile aprecierii în cursul convorbirilor politice propriu-zise, de pildă, atunci cînd, referindu-se la ameliorarea constatată în relațiile intereuropene (proces în care vizita românească se încadra ca simptom și contribuție), primul ministru al Suediei sublinia că „România a jucat un rol important în această evoluție europeană favorabilă". Apreciere cu prestigiu și greutate, într-o perioadă în care diplomația suedeză introducea în tradiționala sa orientare pașnică, de neutralitate, accente ferme pentru respectarea principiilor relațiilor internaționale (mă refer la dezaprobarea bombardamentelor americane asupra R. D. Vietnam). Și, în plus, este vorba de o apreciere pe care o regăsești cu satisfacție la nediplomați, în ambiante mai puțin oficiale, la acest popor atît de remarcabil de conștient de realitățile situației internaționale.

Expresiile de prețuire la adresa României le-am auzit repetate, în forme și în ocazii diferite. Cîteva fraze reveneau: „Se apreciază mult la noi poziția realistă a țării dv. față de problemele internaționale"; „președintele român a condus bine, anul acesta, Adunarea Generală a O.N.U."; „am un frate (sau un fiu, sau o prietenă) care a fost la mare în România, aș merge și eu"; „firma noastră face afaceri bune cu România".

De fapt, aceste expresii, ale respectului pentru țara noastră, ilustrează afirmarea multilaterală, cu continuitate în timp, îndeosebi în perioada recentă, a țării noastre. La începutul veacului al XVIII-lea traversa principatele române unul dintre primii vizitatori suedezi — dacă nu primul, în orice caz primul marcant — înfrîntul în războaie Carol al XII-lea; după decenii și chiar secole în care vizitele din nord au fost, am putea spune, cam tot atît de accidentale, în ultimii ani, vara, mii de cetățeni ai Suediei de mult pașnice vin în România, în căutarea destinderii, a soarelui și mării. Și în tot cursul anului circulă în ambele sensuri emisari cu emblema zeului Mercur, negociind schimburi care materializează și permanentizează avantajul reciproc al bunelor relații. La Vasteras, inginerii de la ASEA îmi indicau cu satisfacție mărfurile produse acum și în România. La Stockholm, un grup prestigios de oameni de afaceri suedezi veniseră să afle direct de la președintele Consiliului de Miniștri al României, cît mai mult despre posibilitățile de extindere a comerțului bilateral. După cîteva zile aflam despre constituirea unui grup de lucru al oamenilor de afaceri pentru comerțul cu România. Mai tîrziu, la București, o personalitate reprezentînd asociația exportatorilor suedezi își declara satisfacția pentru contactele stabilite și pregătirile efectuate în vederea expoziției industriale, care urmează să fie deschisă în toamna aceasta, cea mai mare expoziție națională pe care industria suedeză a organizat-o vreodată peste hotare.

Așadar, România este privită cu respect sau căutată cu interes. Ansamblul planurilor pe care țara noastră își prezintă atitudinile și realizările este complet: diplomație, comerț, turism, cultură; din Suedia ca și din atîtea alte țări ale lumii, România culege aceeași stimă, se bucură de același prestigiu — al unui interlocutor și partener apreciat.

Mihai MATEI

TEHERAN

Oriunde pe platoul iranian

Popasul într-o țară al cărei prim-ministru și-a susținut doctoratul printr-o teză consacrată literaturii lui Panait Istrati te pune într-o situație oarecum privilegiată față de confrații din alte locuri. Mărturisesc a fi simțit acest plus de simpatie în cele cîteva întîlniri și întrevederi cu premierul iranian Amir Abbas Hoveida. Discutînd cu primul ministru — fie în cadrul interviului acordat pentru revista „Lumea", fie cu alte prilejuri — am simțit nu doar marea sa admirație pentru zbuciumatul scriitor brăilean, ci profunde sentimente de prietenie pentru poporul român, prețuire pentru construcția pașnică desfășurată în România.

Raporturile româno-iraniene — îmi spunea Amir Abbas Hoveida într-una din zile pe cînd mă aflam la liniștita sa reședință din „cartierul verde", denumire metaforică dată mai densei abundențe a arborilor în această parte a capitalei iraniene — au cunoscut în ultimii ani o adevărată reacție în lanț. Ele se înscriu pe linia înțelegerii politice între țări aparținînd sistemelor și ideologiilor diferite, dar care au comuna dorință de a contribui la menținerea păcii, la afirmarea independentă a națiunilor, la cooperarea reciproc avantajoasă. Ele se înscriu pe linia intensificării schimburilor comerciale și a unei rodnice colaborări între economiile celor două țări. Ele se înscriu de asemenea pe linia unor apropieri de ordin cultural. Raporturi între parteneri care se stimează reciproc, care-și respectă egalitatea și drepturile și care totodată se prețuiesc. Nutrim cea mai deplină considerație pentru președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, pe care am avut onoarea să-l cunosc în timpul vizitei mele în țara dumneavoastră, precum și pentru ceilalți demnitari români, între care mă leagă o stimă cordială de președintele Consiliului de Miniștri, domnul Maurer. Se știe că vizita pe care Șahinșahul Mohamad Reza Pahlavi Aryamehr, a făcut-o în România, contactele de nivel înalt dintre conducătorii celor două state au îngăduit o amplă trecere în revistă a posibilităților dezvoltării relațiilor româno-iraniene. Întrevăd în perspectivă o fericită continuare a reacției în lanț a prieteniei și colaborării noastre reciproce și multilaterale.

Un alt interlocutor care mi-a vorbit într-un fel impresionant despre țara noastră este domnul Ardeshir Zahedi: — Amintirile mele despre România — declară ministrul de externe iranian — sînt extrem de vii, deși am petrecut doar puține zile pe acele meleaguri. Această vizită — excepțional de agreabilă și pe care sper să o repet — nu a fost însă decît unul din punctele de reper ale imaginii pe care o păstrez României. Numeroase sînt ocaziile în care m-am aflat în cea mai strînsă și armonioasă colaborare cu diplomația română la sesiunile Organizațiilor Națiunilor Unite sau la alte organisme internaționale. Numeroși sînt oamenii de stat care au exprimat la O.N.U. admirație, respect, apreciere pentru politica înțeleaptă pe care o promovează România, pentru realizările sale în domeniile social-economic-cultural, pentru apărarea vigilentă a principiilor independenței, suveranității, respectului reciproc, egalității în drepturi a tuturor statelor. Pot să vă asigur că datorită orientării și politicii sale, România are mulți prieteni la Națiunile Unite, fapt atît de grăitor reflectat în consensul larg în care sesiunea a XXII-a a încredințat președinția Adunării Generale reprezentantului român, prietenul și colegul meu, Corneliu Mănescu, a cărui apropiată vizită în Iran va fi binevenită. Personal — a subliniat Ardeshir Zahedi — sînt de părere că această alegere a însemnat o directă recunoaștere a prestigiului internațional al României de astăzi.

Săptămînile trăite în Iran au însumat nu numai aprecierile personalităților de vază ci și extrem de multe mărturii ale cunoașterii tot mai largi pe care o dobîndesc realizările românești în opinia publică a acestei îndepărtate țări prietene.

Sala Rudaki din capitala țării este vestită în întregul Iran pentru spectacolele de operă și balet care au loc aici, ca și pentru arhitectonica sa îmbinînd motive decorative persane cu stilul construcțiilor moderne. La sfîrșitul unui concert de muzică populară iraniană am schimbat cîteva impresii cu profesorul Safa, decanul facultății de litere din Teheran, un bun cunoscător al României, pe care a vizitat-o în două rînduri.

— Oricît ar părea de ciudat — constată literatul iranian — există o serie de înrudiri foarte interesante în cultura celor două țări. Ele pot fi regăsite în lexic, în folclor, în muzică. După cum ați auzit acum în acest concert, muzica populară românească și cea iraniană au multe motive comune. Acestor cîteva elemente li se adaugă în zilele noastre un fapt deosebit de important: contactul multiplu între oamenii și culturile celor două țări în domenii dintre cele mai diferite de la literatură la biologie, de la petrochimie la medicină. Nu putem decît să ne îmbogățim reciproc mergînd pe această cale.

După cîteva săptămîni iraniene memoria ar putea găsi încă numeroase înscrise ale felului cum este recepționată prezența românească în această țară. Este o primire care îți sădește convingerea că te afli între prieteni, oriunde pe platoul iranian.

Cristian POPIȘTEANU

ROMA

„O moștenire de aproape 2000 de ani"

O străduță îngustă, destul de aproape de Via del Corso. Case ajunse la vîrsta bătrîneții. Fiecare zid este o cronică de istorie, o cronică pe care, deseori, zadarnic vei căuta s-o descoperi și pe plăcile de marmură. Clădirea în care pășesc, cu două sau trei etaje, dacă nu mă înșel, are o înfățișare comună — vîrsta ei, măsurabilă în multe decenii, nu poate fi ascunsă de bidineaua zugravilor Aici se redactează și se tipărește un ziar pe care de mulți ani obișnuiesc să-l răsfoiesc : „Avanti". Este ora cînd redactorii își părăsesc mașinile de scris și în camerele cu multe birouri domnește liniștea. În schimb, în tipografie (aglomerare de linotipuri, prese, mese de paginație) lupta cu minutele este lesne sesizabilă. Schimb cu colegul meu doar cîteva cuvinte în românește. Un bătrînel care meșterește ceva pe lîngă rotativă, ne ascultă, lasă treaba și se apropie vesel :

— Sînteți români... Mă bucur teribil...

Și, firesc, ne întinde mîna, spunîndu-și numele.

Urmează un sfert de oră de animată discuție în care muncitorul tipograf vădește nu numai simpatie față de România, ci și un interes exprimat în lecturi statornice privind realitățile socialiste din țara noastră.

— Eu nu sînt om politic. Am, însă, destui ani de viață ca să înțeleg că experiența socialistă din România este fertilă și că succesele voastre dovedesc că n-ați greșit atunci cînd v-ați ales drumul...

În același centru al Romei, peste care plutesc aromele romantice ale secolelor, tot într-o clădire reliefată de noblețea vîrstei, la sediul Partidului Socialist Italian al Unității Proletare, am luat parte la o convorbire în care s-au examinat multe probleme. Gazdele ne-au vorbit despre interesul manifestat, mai ales în rîndurile tineretului, față de România și și-au expirmat intenția de a organiza în mai multe provincii conferințe despre țara noastră. „În opinia publică italiană România a cîștigat un prestigiu deosebit..." — ni s-a spus. (Afirmația mi-a repetat-o după cîteva săptămîni un conferențiar universitar, specialist în sociologie, care vizitase Italia la invitația Secretariatului național al tineretului.)

La Palermo, pe Via Butera, la numărul 24, în clădirea în care Bălcescu și-a consumat anii din urmă ai frămîntatei sale existențe, se pot auzi, deseori, cuvinte de cinstire la adresa României. Ca, de altfel, și în antica Sulmona, orașul în care s-a născut Ovidiu. Paolo di Bartolomeo, primarul acestei așezări de un farmec deosebit, sublinia faptul că legăturile cu adînci rădăcini în istorie între popoarele român și italian („o moștenire de aproape două mii de ani") cunosc în prezent o fericită dezvoltare. Raporturile amicale dintre Roma și București includ cele mai variate domenii — politic, economic, cultural. Franco Salinbeni, directorul general al Complexului E.N.I. de la San Donato Milanese, afirma : „Urmărind evoluția economiei românești am înregistrat cu atenție succesele produselor dv. pe piețele străine". Iar un membru al guvernului remarca : „România este un partener căutat pentru faptul că promovează în relațiile externe o politică demnă de apreciat..."

Un proaspăt cunoscut din Roma, descendent al unei vechi familii de literați, îmi afirma că România este iubită de italieni nu numai în virtutea unei comuniuni afective, ci mai ales pentru că „România prezentului oferă imaginea unei țări care și-a definit personalitatea în concertul națiunilor".

Eugeniu OBREA

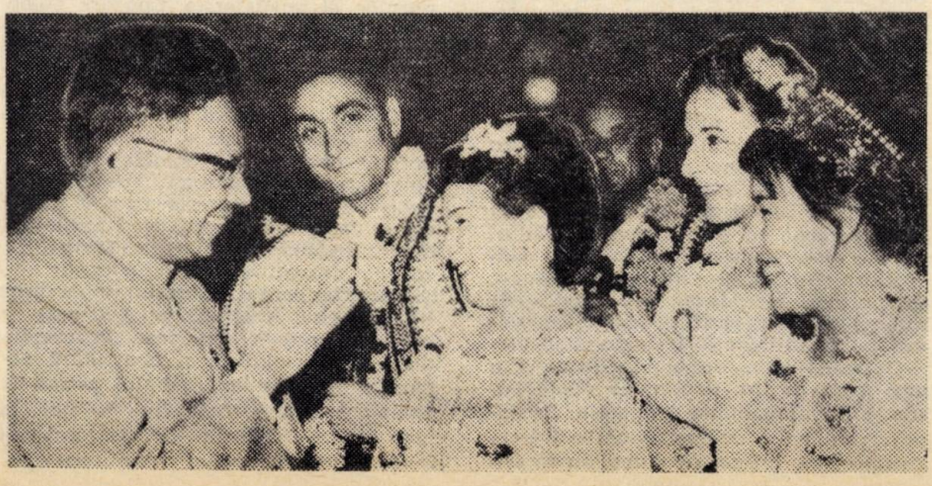

HAVANA

Cărți de vizită

Dacă vorbim de o apropiere tot mai evidentă între România și Cuba, materializată printr-o creștere continuă și multilaterală a schimburilor și printr-o aderiune liberă și suverană la normele care trebuie să călăuzească relațiile dintre state socialiste, atunci se cuvine a releva înainte de toate o serie de prezențe românești la nivel înalt în Cuba, care au contribuit în bună măsură la adîncirea colaborării româno-cubane sub aspect politic, economic, cultural și tehnico-științific

În Cuba este semnalată o prezență tot mai substanțială și mai semnificativă a utilajului, mașinilor și produselor industriei românești, ca și a tehnicienilor români care ajută la montarea utilajului și la formarea de cadre de muncitori calificați. O mențiune specială merită prezența grupului de ingineri și maiștri de la uzinele de vagoane din Arad și de la uzina mecanică din Turnu Severin, care, de mai multe luni, lucrează la întreprinderile „Cubana de Acero" din Havana la montarea vagoanelor cisternă și de transport a trestiei de zahăr, livrate de România, precum și la calificarea pe locul de producție a numeroși muncitori cubanezi.

Un film documentar despre utilajul petrolifer din România, care rulează la cinematografele din Havana, vine să anticipeze o prezență mult așteptată aici.

Știința, cultura, arta din România sînt prezente și ele la loc de cinste, fie direct prin reprezentanții lor, fie prin opere și valori cu o prețioasă carte de vizită. Întîlnindu-mă nu de mult cu președintele Academiei de științe, dr. Antonio Nunez Jimenez, acesta îmi împărtășea satisfacția și recunoștința față de contribuția remarcabilă a acad. Eugen Pora la crearea primului institut de fiziologie marină din Cuba și de activitatea desfășurată de alți numeroși oameni de știință români.

Expozițiile de artă populară românească, de filatelie și fotografii din România socialistă, ca și spectacolele susținute pe scena teatrului de operă „Garcia Lorca" de cîntăreți și artiști români se înscriu printre evenimentele de seamă ale vieții culturale din Cuba.

Aceste prezențe, cîteva doar din cele consemnate de cronica cotidiană a relațiilor româno-cubane, reflectă o dezvoltare ascendentă a legăturilor de prietenie dintre cele două țări.

Victor STAMATE

Ministrul de stat pentru educație al Indiei, Bhagwat Jha Azad, felicită pe artiștii din ansamblul de cîntece și dansuri românești care a întreprins un turneu în acea țară

SINTEZE

(1)

Vasile Gliga
adjunct al ministrului afacerilor externe

Securitatea europeană - problemă esențială a vieții internaționale

În contextul vieții internaționale contemporane, asigurarea securității europene constituie o problemă esențială, realizarea ei putînd să influențeze în modul cel mai direct o evoluție constructivă a relațiilor dintre state pe plan mondial, să contribuie decisiv la menținerea și consolidarea păcii în întreaga lume. Necesitatea găsirii celor mai eficiente modalități de întărire a securității pe continentul european este o problemă de mare actualitate în activitatea politică și diplomatică, eforturile în această direcție fiind urmărite cu interes deosebit de opinia publică mondială.

„A acționa pentru unirea tuturor națiunilor — declara în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu — în vederea apărării păcii și securității în Europa înseamnă a răspunde intereselor esențiale ale tuturor popoarelor europene, a asigura condiții pentru accelerarea progresului material și spiritual al continentului, exercitînd astfel o înrîurire binefăcătoare asupra întregii atmosfere internaționale, asupra luptei popoarelor pentru pace și securitate în întreaga lume". În acest spirit România a atribuit și atribuie întreaga atenție problemei securității europene, una dintre problemele cardinale ale relațiilor internaționale. Preocuparea țării noastre în acest vast domeniu al raporturilor intereuropene și-a găsit expresia atît în acțiunile pentru dezvoltarea legăturilor și contactelor bilaterale, cît și în inițiativele și sprijinul dat propunerilor pentru realizarea securității statelor europene.

Coordonatele actuale între care este plasată problema securității europene nu pot fi evocate ignorîndu-se experiența istoriei, care arată că nu o dată forțele agresiunii și militarismului au determinat mari pierderi și grave mutilări în viața popoarelor. Datele situației din prezent nu pot omite că de aproape două decenii asupra evoluției europene împietează grav focarul exploziv pe care-l constituie blocul agresiv N.A.T.O., că pe continent s-a acumulat un uriaș arsenal destructiv ca urmare a existenței principalelor alianțe militare ale lumii contemporane. Totodată, deși adepții divizării Europei în grupări militare opuse continuă să se manifeste, se accentuează în același timp ca un fenomen obiectiv eforturile pentru dezvoltarea pașnică a statelor europene, are loc intensificarea acțiunilor și tendințelor îndreptate spre risipirea neîncrederii, lichidarea reziduurilor războiului rece, înlăturarea tuturor rămășițelor celui de-al doilea război mondial, lărgirea și dezvoltarea colaborării și înțelegerii între toate țările europene.

Una din trăsăturile caracteristice dominante ale actualei situații din Europa sînt tocmai eforturile, tendințele, căutările pentru o însănătoșire de durată a climatului politic, pentru o continuă extindere a relațiilor bilaterale economice, comerciale, tehnico-științifice, culturale între state, pentru o adîncire a cunoașterii și înțelegerii între popoare. Evoluția ascendentă a acestui profund proces de destindere și cooperare europeană — cu toate încercările cercurilor imperialiste, reacționare de a-l stopa sau cel puțin de a-l frîna într-o oarecare măsură — contribuția efectivă a tuturor țărilor, indiferent de mărimea lor, la rezolvarea problemelor internaționale — indică o maturizare semnificativă a condițiilor obiective și subiective, susceptibile a favoriza găsirea pas cu pas a căilor și metodelor accesibile tuturor statelor pentru înfăptuirea securității. O puternică afirmare a voinței și hotărîrii statelor socialiste din Europa de a acționa în spirit unitar pentru apărarea păcii și securității continentului o constituie Declarația Consfătuirii Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, ținută la București în iulie 1966. Adoptată în unanimitate și exprimînd punctul de vedere comun cu privire la modalitățile de soluționare a uneia dintre problemele care stau în centrul vieții internaționale, Declarația Consfătuirii de la București oferă o platformă de raliere a tuturor statelor europene, a celor mai largi forțe democratice și progresiste în vederea realizării acestui deziderat major al tuturor popoarelor continentului nostru. Conducerea de partid și de stat a țării noastre a subliniat în repetate ocazii că România, acționînd în direcția realizării securității în Europa și în lume, desfășoară o activitate neobosită pentru eliminarea surselor de încordare și conflicte în relațiile dintre state, pentru promovarea încrederii și colaborării între țările continentului nostru, în spiritul Declarației adoptate în iulie 1966.

I

În examinarea problematicii complexe pe care o implică înfăptuirea securității europene trebuie ținut seama de experiența istoriei care demonstrează cu prisosință, cu deosebire în ultimul secol, că stabilitatea internațională a depins deseori și în mare măsură de stabilitatea situației în Europa. Dimpotrivă, încordarea și conflictele armate de pe vechiul continent au produs perturbări grave în ansamblul vieții internaționale, ducînd în decursul a mai puțin de trei decenii la declanșarea a două războaie mondiale. Principalul lor teatru de operațiuni a fost în Europa ; ele au costat omenirea 65 milioane de morți și 55 milioane de răniți, echivalentul aproximativ al unei pătrimi din actuala populație a continentului. Acestor uriașe pierderi umane li s-au adăugat incalculabile distrugeri de bunuri materiale, precum și grele fenomene de declin economic, foamete și mizerie în anii postbelici în viața a numeroase popoare.

Martiriul îndelungat provocat de războaie s-a reflectat în conștiința oamenilor prin întărirea sentimentelor de pace. Au apărut în mod firesc și căutările factorilor de răspundere spre a se găsi căi posibile pentru a împiedica repetarea suferințelor unor noi conflicte pustiitoare. Hecatombele de morți de la Verdun, Marna sau din mlaștinile mazuriene, imaginile cutremurătoare ale mormanelor de gazați de pe Somme și Ypres, milioanele de schilozi, orfani și văduve din primul război mondial au rămas amintiri răscolitoare.

În Europa deceniului al treilea, puternicul curent în favoarea adoptării unor măsuri eficiente pentru eliminarea războiului din viața continentului european și-a găsit reazem principal în masele populare interesate în cel mai înalt grad să nu mai ajungă victimele unor asemenea catastrofe. La rîndul lor, personalități politice marcante, oameni de știință și cultură, oameni de stat s-au încadrat atunci în efortul colectiv menit să găsească căi și metode în vederea asigurării păcii în Europa, preîntîmpinării unui nou război. Dacă pînă în 1914, sistemele de alianță constituite sub forma înțelegerilor între diferite puteri, iar apoi a blocurilor militare, au fost socotite mijloace sigure pentru acoperirea unor intervale mai lungi sau mai scurte de liniște, după experiența tragică a războiului mondial s-a format pentru prima dată concluzia necesității instituirii unui sistem de securitate generală care să ofere fiecărui stat garanția unei dezvoltări pașnice și nestînjenite, apărării colective împotriva oricărei agresiuni. Asigurarea păcii și securității, ale cărei prime schițe se regăsesc în diferite proiecte privind unitatea și liniștea continentului, expuse cu cîteva secole în urmă de gînditori și oameni de stat potrivit concepțiilor dominante ale acelor epoci, devenise un imperativ vital pentru statele europene mici și mijlocii — expuse în primul rînd loviturilor de forță—și îndeosebi pentru toate țările care-și dobîndiseră independența sau își desăvîrșiseră unitatea națională după 1918. Pentru acestea, printre care și România, pacea era condiția primordială a consolidării și dezvoltării naționale, în timp ce războiul punea în cumpănă însăși ființa lor de stat. În împrejurări internaționale cu totul noi în care pe continentul european apă-

ruse primul stat socialist, care proclamase încă de la instaurarea sa pacea drept țel primordial al orientării externe, problema securității a intrat în actualitatea politică majoră, iar soluționarea ei avea să fie încercată ani de-a rîndul.

Cadrul general l-a format Societatea Națiunilor, constituită la 10 ianuarie 1920 cu acordul a 32 de state, între care se afla și România. Pactul Societății Națiunilor exprima chiar în preambul voința părților contractante de a dezvolta cooperarea între națiuni, de a garanta pacea și securitatea, acceptarea de a nu recurge la război, de a îndeplini obligațiile decurgînd din tratate. Prevederile sale au fost completate ulterior prin Actul general de reglementare pacifică a diferendelor internaționale adoptat de Adunarea Generală a Societății Națiunilor în 1928, prin pactul Briand-Kellog încheiat la Paris în august același an, prin protocolul de la Moscova al acestui pact ratificat și de România, prin care războiul — ca mijloc de soluționare a conflictelor — era scos în afara legii, în sfîrșit prin convențiile de la Londra din 3 și 4 iunie 1933 privind definirea agresiunii, încheiate de mai multe state, inclusiv România, pe baza propunerilor prezentate de guvernul sovietic. Prin aceste documente asupra cîtorva principii fundamentale ale securității internaționale — cărora li se pot aduce și alte exemple atît din domeniul tratatelor bilaterale cît și al celor multilaterale — majoritatea statelor europene își exprimaseră acordul privind necesitatea reglementării relațiilor interstatale înafara războiului.

Evoluția situației internaționale interbelice a arătat cît de anevoioasă s-a dovedit transpunerea în practică a prevederilor acestor importante documente și în cele din urmă falimentul instituțiilor de apărare a păcii în condițiile contradicțiilor dintre marile puteri occidentale care nu au putut găsi, trecînd peste o serie de interese înguste, acel numitor comun în vederea realizării securității colective. Atitudinea ambiguă, conciliantă izvorîtă din teama de mișcările sociale în dezvoltare, confuziile determinate de neînțelegerea realităților, intențiile de a canaliza și folosi agresivitatea dreptei din unele țări în scopuri de clasă, tacticile antisovietice din politica acelor cercuri conducătoare occidentale ce mizau pe anticomunism, au dus la ineficacitatea Societății Națiunilor în a preîntîmpina războiul pe continent și în lume. Lipsa de fermitate împotriva agresorului, mai întîi în cazul atacării Etiopiei, și apoi în cursul intervenției fasciste în Spania au transformat pactele și convențiile menite să contribuie la înfăptuirea securității în acte fără valoare și a încurajat forțele războiului.

În fața agresivității guvernelor fasciste din Italia și Germania s-a încercat găsirea unor modalități mai restrînse — tratate bilaterale, înțelegeri regionale etc. — menite să creeze un cadru de oarecare eficiență securității europene, cel puțin în unele zone ale continentului.

În acest sens, pe coordonatele creării unui sistem general de securitate colectivă europeană s-a situat intensa activitate depusă într-o perioadă îndelungată de către diplomația românească și în special de către Nicolae Titulescu. Convingerea profundă cu care Titulescu a militat pentru cauza securității europene era limpede exprimată de ilustrul diplomat român: „Securitatea nu este o operă de formule. Ea este o realitate ce consistă în a se asocia împotriva unui flagel comun ce se cheamă războiul. Dacă asociația este deschisă tuturor națiunilor fără excepție, și dacă există națiuni ce refuză să participe la ea, aceasta înseamnă pur și simplu sau că primejdia războiului este mai mică pentru ele decît pentru celelalte, sau că în ordinea concepțiilor lor războiul nu este o catastrofă".

Aceste condiții au determinat reorganizarea Micii Înțelegeri — participante fiind România, Iugoslavia și Cehoslovacia — prin pactul semnat în februarie 1933 și constituirea, un an mai tîrziu, a Înțelegerii Balcanice cu participarea României, Iugoslaviei, Greciei și Turciei. Ambele pacte regionale de securitate urmăreau să mențină ordinea teritorială în conformitate cu tratatele de pace și să ofere, totodată, cadrul unei colaborări multilaterale a statelor semnatare.

Nici pactele regionale și nici alianțele bilaterale — în cadrul cărora trebuie amintite tratatele de asistență mutuală franco-sovietic și franco-cehoslovac, apreciate drept piese de rezistență într-un proiectat sistem al securității colective — nu s-au conectat într-o barieră generală contra agresiunii Germaniei hitleriste, a fascismului — dușman de moarte al popoarelor continentului și întregii omeniri. Limitate la anumite zone ale continentului, lipsite de aportul tuturor țărilor europene interesate în menținerea păcii, subminate de controverse și interpretări diferite, ele n-au putut suplini o înțelegere generală privind asigurarea securității europene. De asemenea, anumite aprecieri asupra situației de atunci nu au fost de natură să concentreze acțiunile unite ale maselor muncitoare împotriva pericolului principal: războiul de cotropire pregătit de Germania hitleristă.

Orientarea spre continue concesii și compromisuri față de Germania hitleristă, politica capitulardă a guvernelor de atunci ale puterilor occidentale în fața pretențiilor tot mai vădit expansioniste ale regimului de la Berlin, au subminat acele eforturi sincere îndreptate spre împlinirea năzuințelor de securitate, lăsînd pentru a doua oară în secolul nostru continentul pradă unui război nimicitor.

După cel de-al doilea război mondial, în condițiile apariției și dezvoltării unui nou arsenal de arme de distrugere în masă și a mijloacelor de transport a acestora la mare distanță, dimensiunile securității europene au căpătat noi coordonate care subliniază și mai pregnant necesitatea imperioasă a asigurării stabilității păcii, cu atît mai mult cu cît pe arena continentului ca și în întreaga lume acțiunea statelor socialiste, a celorlalte forțe și mișcări antirăzboinice, eforturile multor state, sînt de natură să ofere un cadru nou conjugării intereselor de pace și securitate europeană. Mai mult. Este cert că înfăptuirea securității europene corespunde nu numai intereselor vitale ale popoarelor de pe continentul nostru, ci și cauzei generale a păcii și progresului. Nu poate fi ignorat în actuala etapă, în care a păsit știința și tehnica, că dezvoltarea lor vertiginoasă implică pe de o parte condiția apropierii popoarelor pe baza strînsei cooperări în diferite domenii ale civilizației, iar pe de altă parte situarea războiului — datorită extremei perfecționări a armamentelor — aproape de pragul în care devine de neconceput altfel decît ca un cataclism ce ar anihila existența omenirii. Corelația dintre securitatea europeană și cea mondială este în prezent mai indivizibilă ca oricînd. Iată de ce realizarea securității în Europa este chemată să aducă o importantă contribuție la destinderea internațională, la soluționarea unor probleme nerezolvate de pe alte continente, ar fi un îndemn puternic pentru așezarea relațiilor dintre toate țările pe baze noi, sănătoase, de colaborare și încredere reciprocă. Lupta frontului antiimperialist reprezintă un tot unitar și de aceea nu încape îndoială că înfăptuirea securității în Europa ar fi un triumf al forțelor păcii și progresului de pretutindeni.

II

Un grav balast al primilor ani postbelici l-a constituit faptul că atmosfera politică europeană era departe de a fi încurajatoare ca urmare a aglomerării unor elemente negative, de încordare, între statele continentului ceea ce adîncea tot mai mult divizarea Europei în blocuri opuse. Un factor principal în această privință l-a constituit masiva prezență militară și politică a S.U.A. în vestul continentului european. Într-o Europă grav anemiată de cei 6 ani de război, cu un potențial economic și militar redus de pe urma distrugerilor suferite și a eforturilor în care a fost angajată, S.U.A. au întreprins o vastă acțiune de stabilire a dominației pe care au încercat s-o impună printr-o strategie în cadrul căreia un loc de seamă l-a avut agitarea pericolului imaginar al unui atac din partea țărilor socialiste.

În acest context și-a făcut apariția blocul militar al Atlanticului de Nord cu caracter vădit agresiv, în care a fost inclusă Republica Federală a Germaniei, au fost încurajate tendințele revanșiste, s-au adoptat măsuri de înăbușire sau limitare a activității mișcării muncitorești care luase amploare în unele țări ale continentului, s-a dezlănțuit o campanie propagandistică furibundă anticomunistă împotriva statelor socialiste. Aproape un deceniu Europa a fost apăsată de atmosfera sumbră a „războiului rece" care a înveninat relațiile dintre țările continentului și le-a dus în cîteva momente în situații de gravă tensiune.

În condițiile date, ca o contrapondere a pericolului reprezentat de blocul militar N.A.T.O. și în scopul apărării țărilor socialiste europene de o eventuală agresiune, a luat ființă Tratatul de la Varșovia, organizație militară cu scopuri defensive.

Evoluția ulterioară, îndeosebi în ultimii ani, a creat o situație nouă, condiții favorabile unei mai bune înțelegeri între țările europene, normalizării relațiilor interstatale, plasînd în stringentă actualitate posibilitatea asigurării securității continentului.

Factorii care au determinat schimbările pozitive ale climatului politic din Europa făcînd să fie depășit „războiul rece" și contribuind la renașterea speranțelor într-o înțelegere intereuropeană pentru asigurarea securității continentului sînt desigur multipli și de o complexitate evidentă.

(Continuare în numărul viitor)

vocaţii helvetice

Virgil Cândea

Geneva. Sediul Organizației Mondiale a Sănătății

Imagine tipică din Berna. În fund se vede „Turnul Orologiului"

Călătorind prin Elveția în 1826 — de la Constanța la Geneva, prin Zürich, Berna și Lausanne, — marele logofăt Dinicu Golescu nota cu satisfacție fertilitatea livezilor „ca la blagoslovitul pămînt al Valahiei", hărnicia locuitorilor, „buna orînduială" și, în orașul lui Jean Jacques Rousseau, „o soțietă de oameni învățați, ce totdeauna să chipzuiesc spre descoperirea și înlesnirea meșteșugurilor, și măcar pentru orcare nou ce va putea fi spre folosul obștii".

Țara lui Wilhelm Tell continuă să genereze, după aproape un secol și jumătate, aceleași durabile constatări călătorilor de pretutindeni. Și dacă, dincolo de organizare și structuri, ajungi la un paradox, este acela dintre componentele ultramoderne ale vieții și, totuși, calmul aproape patriarhal al acestei vieți. Ritmul industriei sau al transporturilor, viteza de circulație a informațiilor, solicitarea lumii exterioare pot crește ; ritmul vieții omului rămîne același ; ai impresia că elvețianul se apără de alienare prin menținerea tiparelor și măsurilor moștenite de la antecesori : orele de masă, zilele de odihnă, perioadele de concediu rămîn aceleași. Sporturile, organizarea timpului liber, predilecțiile cultural-artistice sînt apărate de invazia solicitantă a tentațiilor externe venite prin radio și televiziune, cinematograf și tipărituri, cu preocuparea de a menține echilibrul unei vieți în care aspectele și valorile umane nu trebuie sărăcite.

Așadar, la Geneva trebuie să iei masa între 12 și 14, cina între 19 și 21. După aceste ore, timpul este consacrat altor activități, iar în Elveția totul se face la orînduite vremi. Ideea de a-ți da întîlnire de pe o zi pe alta e inconceptibilă sau foarte excepțională, iar întîrzierea la întîlnire, masă, curs sau serviciu a ieșit din abitudinile tuturor vîrstelor. Fiecare își cunoaște programul — pe ore — pentru cîteva săptămîni înainte. Ceasul rămîne instrumentul cel mai folosit de elvețieni, de unde precizia fabricației și faima binemeritată. Ultimele performanțe anunță — pentru ceasurile electronice — erori de zecimi de secundă pe lună. Drama maistrului Zacharius, eroul lui Jules Verne care își pierduse sufletul o dată cu mișcarea cadențată a ceasurilor sale, este cu totul anacronică.

CULOAREA INTERNAȚIONALĂ

Prezența la Geneva a atîtor organizații mondiale, tradiția de oraș prin excelență al diplomaților, de la Societatea Națiunilor pînă la sediul european actual al Națiunilor Unite, dau frumosului port al lacului Léman o pronunțată culoare internațională. Genevezii înșiși declară că orașul lor are un specific mai puțin elvețian decît Berna atît de medievală, Zürichul atît de industrial, Lugano — deja meridional.

Călătorul străin descoperă însă numeroase note elvețiene în Geneva și împrejurimi : amintirea lui Calvin, a lui Jean-Jacques Rousseau, urmele lui Voltaire la Ferney, ale lui Byron la Lausanne, ale lui Bonnivard la Chillon; arhitectura medievală a orașului vechi, a bătrînelor catedrale, străvechile ruine care evocă trecerea pe aci a romanilor lui Cezar și-ți trezesc amintirea traducerilor liceale din *De bello gallico*. Elvețienii înșiși sînt mîndri de aceste tradiții și, în afara toponimiei monumentelor sau plăcilor comemorative, rubrica „Genève le nez en l'air" (Geneva cu nasul în vînt) din „Tribune de Genève" reactualizează constant semnificația istorică a cutărui sau cutărui loc din oraș.

Dar, neîndoielnic, peisajul uman, strada, sălile de spectacol, aeroportul, gara, străbătute de călători din cinci continente, confirmă caracterul de oraș internațional al Genevei. În afara Oficiului european al Națiunilor Unite, funcționează aci Organizația Mondială a Sănătății (O.M.S.), G.A.T.T., Biroul Internațional al Muncii (B.I.T.), Biroul Internațional al Educației, Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor (U.I.T.), Societatea internațională de Cruce Roșie și numeroase alte organizații guvernamentale internaționale.

Reuniunile politice, economice, științifice și culturale, care asociază participanți din toate țările lumii, au loc aproape zilnic : ședințe ale instituțiilor specializate ale O.N.U., colocvii ale societăților științifice, manifestări artistice internaționale — toate compun un uriaș și continuu dialog între oameni uniți

Viaductul de la Langwies

Altdorf. Monumentul lui Wilhelm Tell

prin dorința unei mai bune cunoașteri reciproce, unei mai bune înțelegeri, unei mai drepte așezări a lumii.

Numai în ultima lună au avut loc aci reuniuni ale Comitetului de probleme agricole al C.E.E., Comisiei de studii a U.I.T., Comitetului pentru oțel al C.E.E., Comisiei de drept internațional a O.N.U., Comitetului special O.N.U. pentru apartheid etc.

Elveția este poate argumentul-limită al concentrării impuse popoarelor de civilizația mondială contemporană. Apărîndu-și instituții libere, suverane, din îndepărtatul ev-mediu, biruind apetitul împăraților de Habsburg, regilor Franței, ducilor de Savoia, elvețienii au reușit ca prin miracol, de un secol și jumătate, să asigure independența unui stat mic în inima unei Europe continuu frămîntată, adeseori în conflict deschis. Neutralitatea riguros observată a devenit astfel politica tradițională a Elveției, gata să-și ofere climatul de pace și concordie tratativelor internaționale, dar refuzînd totdeauna să-și angajeze atitudinea, în special în problemele externe conflictuale. Gazdă a Societății Națiunilor, ca și a Oficiului european al O.N.U., Elveția nu a făcut parte nici din prima, nici din a doua organizație internațională. Dar prezența harnică și deschisă a reprezentanților Elveției în atîtea organizații internaționale economice, tehnice, culturale, de sănătate, educative afirmă nu părăsirea unui ideal de pace și bună înțelegere cu toate popoarele lumii, ci tocmai recunoașterea unei înalte răspunderi ce revine tuturor statelor lumii — de a-și aduce cu toate mijloacele contribuția la viața planetei noastre. Neutralitate nu mai înseamnă deci izolare de problemele atît de diverse ale lumii contemporane, ci participare activă la dezbateri și la soluționarea lor.

CORESPONDENȚE

Călătorul român este neapărat atent la reuniunile din Elveția la care participă reprezentanții țării noastre.

Grupuri de diplomați și de tehnicieni iau parte la lucrările instituțiilor specializate ale O.N.U., active și în sezonul concediilor. În domeniul relațiilor internaționale, Conferința directorilor și reprezentanților institutelor europene de relații internaționale a fost marcată recent de prezența unei delegații române, care s-a bucurat de atenția particulară a participanților.

La Institutul universitar de înalte studii internaționale, de-a lungul unui întreg semestru (aprilie-iunie), un profesor român a predat un curs de istorie a relațiilor internaționale în Europa de sud-est în epoca modernă și contemporană, iar ziarele au fost interesate să anunțe că, pentru prima oară, un profesor din Europa de est predă un asemenea curs la Geneva.

Prezențele românești sînt frecvente în viața genevezâ și elvețiană în general și prin alte manifestări. Expozițiile de produse românești, care prilejuiesc atît înfățișarea tradițiilor istorice cît și a realităților actuale în domeniul politic, economic și cultural, au loc în numeroase centre elvețiene și este o surpriză plăcută să parcurgi zecile de metri ale magazinului „Loebel" din Berna, în care te întîmpină chipurile lui Brâncuși, Enescu sau Dinu Lipatti, versurile lui Eminescu și culorile vesele ale țesăturilor românești.

Acordurile muzicii noastre populare s-au revărsat fie prin formația orchestrală „Frunză verde", prezentă mai multe săptămîni în Geneva și alte orașe din Elveția, fie prin succesiunea de emisiuni asupra creației noastre folclorice care aveau loc bilunar la Radioteleviziunea romandă.

Geneva este și un important centru cultural, în care bunurile artei mondiale se întîlnesc permanent sau temporar în muzee, expoziții și licitații de mari colecții. În afara Muzeului de artă și istorie — unde între pînzele vechilor maeștri se află și autoportretul genevezului Liotard în costum de boier moldovean, zugrăvit la Iași, în 1742, la curtea lui Constantin Vodă Mavrocordat — ne mai întîmpină în Geneva galeriile Cramer, Krugier, a Teatrului, Loo, Moos, Zodiaque etc., prin care se perindă adevărate comori ca, de curînd, cele 166 porțelanuri de Meissen vîndute în cîteva ceasuri pentru 1 146 000 de franci elvețieni.

Pasiunea colecționarilor a îngăduit, la 17 iunie trecut, organizarea celei dintîi expoziții de icoane din Geneva, cu piese împrumutate exclusiv de colecționari elvețieni. Am putut astfel admira, într-o sală special amenajată, o serie din cele mai frumoase icoane românești, între ele multe maramureșene, din sec. XVI—XVIII. Proveneau din colecția domnului Wilhelm Schweizer din Lucerna, dar fuseseră adunate în țară de bătrînul horticultor Rieder. Splendide icoane ctitoricești supuneau privirile unui public neobișnuit cu acest gen al artei medievale românești, fascinați de hieratismul chipurilor, de aurul și purpura podoabelor. „Originalitate, autenticitate" — subliniau specialiștii, în introducerea catalogului expoziției. La 6 iulie, o nouă expoziție de artă, pe de-a-ntregul românească de astă-dată, a fost deschisă la Muzeul din Neuchâtel.

Într-o seară aurie de vară, la umbra plopilor plantați de Voltaire la Ferney, lîngă granița elvețiană a Franței, prof. Denis de Rougemont, istoric al ideilor și director al Centrului European de Cultură din Geneva, îmi vorbește despre dorința de a introduce studiul civilizației românești în programul instituției pe care o conduce. Evocă memoria Elenei Văcărescu, a lui Dinu Lipatti și revine stăruitor asupra valorilor cugetării și artei noastre românești.

Profesorul Leopold Gautier, astăzi octogenar, care s-a consacrat memoriei lui Rodolphe Toepffer, pedagogul genevez de acum un veac și jumătate al Goleștilor, se interesează de vechimea relațiilor româno-elvețiene. Evocăm în liniștea vilei de pe Grange Canal amintirea primilor călători români în Elveția — pe prelații moldoveni ai lui Alexandru cel Bun, prezenți în 1414-1418 la Conciliul de la Constanța, pe Iohan Honterus, care stabilise trainice legături la începutul secolului al XVI-lea cu reformatorii din Basel, pe pribeagul Nicolae Basarab, care trecea sărac, în 1571, prin Zürich, în căutare de sprijin pentru redobîndirea tronului Țării Românești. Dar evocăm mai ales generația de luptători și constructori ai României moderne formată, după 1826, la înalte școli geneveze și găsim cele mai profunde corespondențe româno-elvețiene într-o egală dragoste de libertate și pace, manifestată, adeseori împreună, de multe sute de ani.

NGUYEN DUC VAN

şeful reprezentanţei permanente a F.N.E. în România

despre

Pentru a treia oară mă aflam în faţa unui reprezentant al Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud. Prima oară, interlocutorul meu a fost — în noiembrie 1965 — Tran Hoai Nam, şeful delegaţiei F.N.E. care a vizitat ţara noastră*). A doua oară — în primăvara acestui an, am avut o convorbire cu Tran Van Tu, reprezentantul F.N.E. la Varşovia).**

Acum, a avut amabilitatea să mă primească Nguyen Duc Van, şeful Reprezentanţei permanente a F.N.E. în ţara noastră, sosit de cîteva zile la Bucureşti. Dacă fac o sumară retrospectivă a celor trei întîlniri, îmi dau seama că ele fixează, într-un fel, trei momente pline de semnificaţie, poate chiar trei etape ale luptei eroice de eliberare dusă de poporul sud-vietnamez împotriva agresiunii americane : în 1965 — organizarea rezistenţei în faţa masivului aflux de trupe invadatoare ; în primăvara acestui an — un prim bilanţ al celor două valuri ale ofensivei răsunătoare desfăşurată de forţele F.N.E. şi de întregul popor din Vietnamul de sud ; în sfîrşit acum — perspectiva unor noi lupte ofensive şi punerea la punct minuţioasă a planurilor de viitor, a unui Vietnam de sud eliberat de ocupaţia americană, paşnic, independent şi neutru.

Convorbirea avută cu Nguyen Duc Van prezenta nu numai ineditul analizei militare şi politice a situaţiei din Vietnamul de sud ; aveam în faţă un martor direct, de fapt chiar un participant al evenimentelor din primăvara acestui an de la Saigon. Actualul şef al Reprezentanţei permanente a F.N.E. în România a luat parte la ofenisva din februarie de la Saigon, iar pînă-n iunie a fost membru în Comitetul F.N.E. din Saigon. Inginer-economist de profesie, el s-a integrat de ani de zile în lupta de eliberare a poporului său.

Lupta pentru libertatea şi independenţa

— Doriţi să vă prezint cadrul actual al situaţiei militare şi politice din Vietnamul de sud. Să ne oprim mai întîi asupra primului aspect — cel militar. Vă daţi seama că actualul moment este o concluzie, o continuare a evenimentelor care au început în perioada februarie. Cele două valuri ofensive ale F.N.E. au creat o situaţie cu totul nouă în Vietnamul de sud nu numai în ce priveşte strategia şi tactica noastră, a verificării acesteia, ci şi în ce priveşte strategia şi tactica americană. Pentru americani nu a fost vorba numai de o înfrîngere foarte gravă, deosebit de gravă, chiar dacă ţinem seama de imensa acumulare de armament şi mijloace de distrugere de care dispun în Vietnamul de sud. Mult mai important este că ei au fost constrînşi la o revizuire strategică, adoptînd defensiva ca o doctrină oficială. Cu plecarea lui Westmoreland încetează etapa — „search and kill" — (caută şi distruge), iar o dată cu preluarea comandamentului american de către generalul Abrams s-a inaugurat etapa „reţinere". Dacă privim lucrurile prin această optică vom înţelege mai bine semnificaţia majoră a luptei de eliberare dusă în prezent de poporul vietnamez.

În prezent trupele americane sînt obligate să se cramponeze de localităţile care se mai află încă sub controlul lor şi să le apere în faţa atacurilor forţelor patriotice. Aş putea spune că în cercurile americane există o adevărată psihoză a aşteptării unei noi ofensive a F.N.E. Aţi citit probabil şi dv. repetatele telegrame ale agenţiilor A.P. sau U.P.I. despre faptul că se aşteaptă un al treilea val de ofensivă.

O să-mi permit să vă prezint cîteva cifre dintr-o sinteză a rezultatelor ofensivei F.N.E. elaborată recent. În cele două valuri de ofensivă s-au îmbinat două acţiuni — atacuri ale unităţilor F.N.E. şi răscoale populare.

Primul val — au fost atacate 118 oraşe, centre populate şi mari aglomeraţiuni ; — 305 răscoale populare.

Al doilea val — 124 de localităţi atacate ; — aproape 200 de răscoale simultane.

Ce rezultă de aici ? La o primă vedere s-ar putea crede că lucrurile s-au limitat doar la atacarea localităţilor amintite sau la revolta populaţiei. De fapt este vorba de un proces în continuă evoluţie şi anume de *consolidarea puterii populare* în zonele eliberate. Cu alte cuvinte, în zonele asupra cărora s-a extins, în ultimele şase luni, autoritatea F.N.E. — un teritoriu cu peste un milion şi jumătate de oameni — au fost alese organe ale puterii populare, consiliile populare. În întregul Vietnam de sud se numără circa 2 500 de localităţi, (pun la socoteală şi zona controlată încă de americani). Din acestea, în 369 de localităţi au fost deja alese, într-o perioadă scurtă, consilii populare, forme ale puterii poporului.

Vă pot cita şi alte cifre. Ele se referă la loviturile primite de trupele americane. În lunile acestui an au fost atacate 1 200 de poziţii inamice, fiind scoşi din luptă — ucişi, răniţi sau prizonieri — peste 380 000 de soldaţi inamici, dintre care 123 000 americani şi sateliţi. Din aceste cifre reiese că *aproximativ un sfert* din totalul forţelor americane aflate în Vietnamul de sud au fost afectate în cele două valuri ale ofensivei de anul acesta. Bineînţeles că americanii trebuie să înlocuiască aceste pierderi, dar efectivele lor scad în continuare.

Nguyen Duc Van insistă, în continuarea convorbirii noastre, asupra principalelor elemente concluzive ale actualei situaţii din Vietnamul de sud.

— În primul rînd, Frontul Naţional de Eliberare a reuşit să dezorganizeze şi să provoace eşecuri strategiei americane. Altfel exprimat, un cerc vicios, căruia nu i se poate găsi o rezolvare. Conducerea politică americană este conştientă de faptul că actuala situaţie din Vietnamul de sud nu poate fi soluţionată pe cale militară. Orice aşa-zis „plan" elaborat la Washington şi care se cramponează de soluţia militară este practic un plan al impasului. Dacă aţi urmărit recenta Convenţie a partidului republican, aţi observat probabil că similitudinea în concepţii în ce priveşte problema vietnameză i-a împiedicat pe liderii republicani să vină cu idei noi în acest domeniu.

În al doilea rînd, forţele armate de eliberare din Vietnamul de sud au tras numeroase învăţăminte de ordin militar şi politic. Succesele repurtate au întărit convingerea în victorie, voinţa de a învinge a poporului. Sîntem ferm hotărîţi să dezvoltăm şi să extindem lupta de eliberare, să întărim unitatea întregului popor. Cred că al treilea val al ofensivei ar putea avea loc într-un viitor nu prea îndepărtat, ocupîndu-şi locul în ofensiva aproape permanentă a populaţiei sud-vietnameze împotriva invadatorilor străini.

Se împlineşte în curînd un an de la difuzarea programului politic al Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de

*) „Lumea" 47 (108) — 18.XI.1965
**) „Lumea" 11 (220) — 7.III.1968

Vietnamului de sud

sud. Programul politic avînd scopul să determine un front tot mai larg de unitate națională, să mobilizeze întregul popor în lupta sa împotriva agresorilor americani, pentru edificarea unui Vietnam de sud independent, democratic, pașnic, neutru și prosper, a jucat un rol de seamă în succesele repurtate în ultima vreme de poporul sud-vietnamez. I-am solicitat șefului reprezentanței F.N.E. părerea asupra rezultatelor înregistrate în anul care a trecut de la adoptarea programului politic.

— Programul politic al F.N.E. își propune, ca unul din principalele sale scopuri, configurarea unei largi unități a poporului sud-vietnamez în lupta pînă la victoria finală. Cu alte cuvinte, toate obiectivele programului — de ordin politic, economic, social sau al relațiilor externe — sînt subordonate luptei noastre permanente împotriva agresorilor americani.

Din punct de vedere politic, programul a demonstrat în anul care s-a scurs soliditatea tuturor păturilor populației. Aș vrea să vă explic acest lucru. În lupta de eliberare națională sînt interesate toate categoriile sociale din țara noastră — muncitori, țărani, intelectuali, capitaliști, proprietari funciari, militari etc. Elaborarea programului politic a ținut seama de aceste considerente, și aceasta explică aprobarea pe care el a întrunit-o pe plan național. Despre Frontul Național de Eliberare și despre programul său se vorbește pretutindeni — deschis sau pe ascuns. La Saigon de pildă, chiar înaintea ofensivei, programul F.N.E. era supus unor dezbateri foarte aprinse în rîndul populației.

Aș putea să vă dau un exemplu care vorbește de la sine în ce privește prestigiul pe care l-a cîștigat F.N.E. în ultimul an. Punctul 12 din program, de pildă, sună astfel : „Să fie bine primiți ofițerii și soldații armatei marionetă, ca și personalul și funcționarii administrației marionetă care se vor alătura cauzei juste ; să se dea dovadă de clemență și să se promoveze un tratament umanitar față de cei care ni se vor alătura și față de prizonierii de război". Noi am tipărit manifeste care au fost lansate în rîndul soldaților armatei saigoneze. Rezultatul ? Miile de ofițeri și soldați din armata marionetă care ni s-au alăturat în cursul acestui an. Problema dezertărilor din armata saigoneză este considerată ca un fenomen alarmant la Washington. Deseori nu putem înregistra cifra totală a dezertorilor. S-a întîmplat de aceea că F.N.E. a publicat o cifră a dezertorilor din armata marionetă mai mică decît cea publicată de către comandamentul american. În primele șase luni ale acestui an au dezertat din armata saigoneză 140 000 de oameni.

Programul politic a demonstrat vitalitatea liniei politice a forțelor patriotice. După cum știți, punctul 4 referitor la edificarea unei culturi și educații naționale și democratice este sprijinit de fapte. În zona eliberată s-a realizat, pentru prima oară în istoria Vietnamului de sud, ca limba de predare în școlile de diverse grade, de la cea elementară pînă la cea superioară, să nu mai fie franceza sau engleza ci limba națională. Prin aceasta noi consolidăm sentimentul național, existența și ființa națională a poporului nostru. Analfabetismul a fost complet lichidat în zonele eliberate ale Vietnamul de sud și, în plus, Comisia de educație a F.N.E. a reușit să elaboreze alfabetul și scrierea pentru 17 naționalități care nu le-au avut pînă astăzi.

O prevedere importantă a programului este legată de reunificarea Vietnamului. Vietnamul este unic, națiunea vietnameză este una singură. Actuala dezmembrare a țării noastre este rezultatul agresiunii americane. Fără intervenția Statelor Unite, fără acțiunile sale potrivnice intereselor noastre, Vietnamul putea să se reunifice în 1956 așa cum prevedeau acordurile de la Geneva. De aceea, reunificarea patriei este — după cum subliniază programul politic — aspirația sacră a întregului nostru popor.

Noi considerăm că reunificarea Vietnamului trebuie să se facă nu dintr-o dată ci în mod gradat, într-o perioadă nedeterminată. De aceea sînt necesare negocieri între cele două zone. Programul se referă în mod special la extinderea schimburilor economice și culturale, la libertatea corespondenței și a circulației între cele două zone, la libertatea alegerii reședinței personale. Și în plus, ca o chestiune esențială, această acțiune trebuie să se facă fără nici o ingerință străină.

Politica externă a Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud este o politică de pace și neutralitate, care garantează independența, suveranitatea, unitatea și integritatea teritorială a țării, care apără pacea mondială. Această politică se concretizează, printre altele, în stabilirea de relații diplomatice cu toate țările, fără deosebire de regim politic și social, urmînd principiul respectului reciproc al independenței, suveranității și integrității teritoriale, neagresiunii, neamestecului în afacerile interne, egalității, avantajului reciproc și coexistenței pașnice.

În prezent, F.N.E. are reprezentanțe în toate țările socialiste, în diverse țări — din Asia și Africa — și chiar în țări capitaliste. Atît Suedia, cît și Franța au consimțit în principiu să întrețină relații cu noi.

Programul politic — în concluzie — a imprimat o schimbare importantă în situația din Vietnamul de sud. Poporul sud-vietnamez are încredere în programul și în forța Frontului, acest document servind drept bază pentru o largă alianță a întregului popor în lupta împotriva agresorilor imperialiști.

Șeful Reprezentanței s-a referit apoi la convorbirile americano—nord-vietnameze de la Paris :

— Simplul fapt al convorbirilor reprezintă dovada cea mai elocventă a înfrîngerii americane în Vietnam. Bombardamentele americane asupra R. D. Vietnam au avut ca scop să oblige poporul din Vietnamul de nord să accepte condițiile impuse de Statele Unite. Care a fost rezultatul ? Un eșec foarte grav al politicii externe a Statelor Unite. Evoluția ansamblului situației din Vietnam a creat grave probleme Administrației S.U.A.—atît politice cît și economice. Poporul american luptă deschis împotriva războiului din Vietnam. Convorbirile de la Paris au însemnat pentru Statele Unite o tentativă de a evita o izolare totală — internă și externă.

Noi considerăm că în momentul de față S.U.A. caută să ducă convorbirile la impas. Toți știu că esența și obiectivul actualelor convorbiri este încetarea totală și necondiționată a bombardamentelor și tuturor actelor de război americane împotriva R. D. Vietnam. De fapt, însă, S.U.A. au intensificat amploarea și ritmul raidurilor în nord. Ele continuă, de asemenea, să sporească efectivele în Vietnamul de sud. Noi sprijinim atitudinea, linia urmată de R.D. Vietnam la convorbirile de la Paris. Poziția noastră este clară : americanii trebuie să pună capăt războiului de agresiune din Vietnam, bombardamentelor și altor acte de război, să retragă trupele, să recunoască Frontul Național de Eliberare ca reprezentant autentic al poporului sud-vietnamez și să lase poporul sud-vietnamez să-și rezolve toate problemele sale interne fără amestec străin.

Evocarea solidarității internaționaliste frățești a României față de lupta dreaptă a poporului sud-vietnamez, a sentimentului de gratitudine față de politica țării noastre în problema vietnameză, a figurat în ultima parte a convorbirii avute cu Nguyen Duc Van.

— Profit de această ocazie pentru a mă referi la scopul misiunii mele. Poporul român a acordat dintotdeauna un sprijin deschis luptei poporului sud-vietnamez împotriva agresiunii americane. Poporul sud-vietnamez și Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud dau o înaltă apreciere acestui ajutor moral și material important care ne este acordat de Partidul Comunist Român, de guvernul țării dv., de întregul popor român.

Noi, sud-vietnamezii, sîntem conștienți că victoriile și succesele noastre sînt strîns legate de sprijinul și solidaritatea tuturor țărilor lumii, inclusiv a poporului american, și în special de sprijinul țărilor socialiste.

Stabilirea Reprezentanței F.N.E. din Vietnamul de sud în Republica Socialistă România are ca scop să dezvolte și să consolideze relațiile de prietenie și solidaritate combatantă între cele două popoare — în lupta comună pentru pace, independență, democrație și progres social. Misiunea mea nu se referă numai la aceasta. Dorim să informăm poporul român despre situația din Vietnamul de sud și să-i transmitem recunoștința pe care o nutrește față de el poporul sud-vietnamez. Totodată, ne propunem să urmărim edificarea socialismului în România, succesele sale pe frontul ridicării noii orînduiri sociale.

Sînt convins că Reprezentanța noastră în România se va bucura de tot sprijinul pentru a-și putea îndeplini misiunea care-i revine.

Profit de asemenea de acest prilej pentru a transmite un cald mesaj de salut cititorilor revistei „Lumea" și prin ei populației României, cu prilejul sărbătorii dv. naționale, urări sincere pentru o Românie puternică și prosperă.

Sergiu VERONA

Universitatea din Belgrad

Belgrad: Consolidarea unei tradiţii

Lector univ. Octav Păun

Studiul limbii şi literaturii române, în cadrul filologiei romanice, are, în universităţile iugoslave, o bogată tradiţie, în special la Universitatea din Belgrad, la cea din Zagreb şi la Institutul Pedagogic Superior din Zrenjanin.

La consolidarea acestei tradiţii şi-au adus contribuţii de seamă oameni de ştiinţă ca regretatul profesor Petar Skok de la Universitatea din Zagreb, Henrik Barič, indoeuropenist şi balcanolog şi prof. dr. Radu Flora.

Faţă de alte ţări, cu excepţia Franţei şi a Italiei, unde limba română se studiază în cadrul unor cursuri facultative, la Universitatea din Belgrad limba şi literatura română se studiază ca specialitate principală sau poate fi luată ca materie secundară la examenul de licenţă de către studenţii de la secţia de romanistică, în deplină egalitate cu celelalte limbi romanice (franceza, italiana, spaniola).

Catedra de limba şi literatura română, care a luat fiinţă în locul vechiului curs facultativ, în 1963, în cadrul secţiei de romanistică, se bucură de sprijinul permanent al conducerii secţiei de romanistică, prof. dr. Draskavić şi al decanatului, prof. dr. Vuconov. Cursurile de limba şi literatura română de la universitatea belgrădeană sînt urmărite de 12 studenţi la cursurile de zi şi de numeroşi studenţi la secţia fără frecvenţă.

Subliniem că un sprijin important în activitatea lectoratului de limba română îl constituie înzestrarea bibliotecii sale cu cărţi şi reviste de specialitate de către Biblioteca Centrală Universitară din Bucureşti.

Un excelent prilej de a cunoaşte mai profund istoria, limba, arta şi cultura poporului român a fost participarea studenţilor seminarului nostru la cursurile de vară organizate la Sinaia de Universitatea din Bucureşti, sub conducerea prof. universitar B. Cazacu. Aceste prelegeri şi seminarii estivale, încheiate fericit cu o excursie prin ţară, se interferează cu spectacole folclorice de înaltă ţinută care înfăţişează varietatea şi vitalitatea artei noastre populare.

Aproape că nu există student din cei care frecventează cursurile de limba şi literatura română care să nu fi făcut una sau mai multe vizite în România.

Atît ei, cît şi participanţii la cursurile de vară de la Sinaia şi-au exprimat dorinţa realizării unor contacte mai frecvente între studenţii din universităţile noastre şi cei care învaţă limba română în universităţile din străinătate prin întîlniri în timpul anului şcolar. În felul acesta, ar putea să audieze cursuri, să participe la seminarii şi să cunoască şi aspecte din activitatea extrauniversitară a studenţilor români.

S-au întors cu impresia copleşitoare, cu cărţi de artă şi literatură, cu amintirea unor prietenii de neuitat şi cu dorinţa reîntoarcerii în acele locuri pe care le cunoşteau doar pe cale livrească.

Studiul limbii române la Universitatea din Chicago

Conf. univ. Eug. Cîmpeanu

Universitatea din Chicago este una din marile universităţi din Statele Unite ale Americii ; caracteristic profilului său este lărgirea permanentă a specialiştilor, a numărului disciplinelor de predare, ca un reflex al progresului ştiinţific, al tendinţelor înnoitoare. Facultatea de ştiinţe umanistice, în cadrul căreia a luat fiinţă în urmă cu cîţiva ani şi lectoratul de limba română, întruneşte studenţi şi profesori cu cele mai variate preocupări.

Studenţii ce frecventează, cu o regularitate de ceasornic, **cursul de limba română** — citit, scris, traducere — după o lună de activitate, cu un număr săptămînal de şase ore, au reuşit să asimileze un fond lexical şi noţiuni gramaticale ce le permit să susţină o conversaţie. Nu o fac numai pentru a-şi asigura astfel promovarea examenelor, de an sau de diplomă, foarte exigente, ci şi pentru că în viitoarea lor activitate, în specialitatea pe care au absolvit-o, contează nu numai diploma obţinută, ci şi (poate mai ales aceasta) pregătirea şi capacitatea reală pe care o manifestă în producţie, un stimulent deosebit de puternic şi permanent activ.

Orientarea lor spre studiul limbii române este determinată de profilul specialităţii alese sau de un scop particular. Unii studenţi îşi completează astfel cunoştinţele în domeniul filologiei romanice, alţii, specialişti în limbile slave ori chiar în istorie, întrevăd, prin poziţia balcanică şi vecinătatea României cu ţările slave, o cale eficientă pentru înţelegerea unor fenomene lingvistice şi istorico-sociale din sud-estul Europei. Această alegere este oricum rezultatul unui interes multilateral care-i alimentează pe studenţi şi-i caracterizează pe profesorii lor.

Studiul limbii române devine fie un scop în sine, fie i se adaugă — aceasta de cele mai multe ori — calitatea de instrument al cunoaşterii literaturii, istoriei, culturii româneşti, a cărei tradiţie valoroasă este astăzi continuată de cei ce-o reprezintă în procesul viu al creaţiei sau în diferite manifestări în viaţa internaţională.

Pînă acum, doar unul dintre actualii mei studenţi ne-a vizitat ţara. Puţinele zile petrecute în România l-au ajutat extrem de mult în însuşirea limbii române, astfel încît acum conversează şi scrie fluent româneşte, iar amintirea călătoriei îl recheamă pe plaiurile lui Eminescu, poet îndrăgit de studenţii ce acum pot să-l citească în original. Viaţa socială de azi, ce se desfăşoară într-un ritm deosebit de rapid peste tot în

Universitatea din Chicago

lume, devine de-a dreptul trepidantă şi halucinantă în ţări ca Statele Unite ale Americii, unde întinderea, imensitatea supusă iscusinţei omului este unul din atributele hiperbolice ale acestei vieţi. Venind în Europa, americanii se desprind pentru un timp din acest „perpetuum mobile" al vieţii lor, coboară de la etajul 99 la 12, dimensiunile se reduc, oamenii se simt mai apropiaţi unul de altul, ochiul pătrunde mai în adîncime, sufletul vibrează mereu la fiecare atingere cu urmele îndepărtate ale culturii Europei, bătrînă şi totuşi atît de tînără în devenirile ei spirituale şi materiale. După străbaterea a mii de kilometri, ce în clipele de oboseală par călătorului nesfîrşiţi, popasul pe care tînărul american îl încearcă în România, atunci cînd interesul turistic se îmbină cu unul profesional, îi aduce satisfacţia acestui contact intim nu numai cu limba unui popor, ci şi cu tradiţia sa istorică şi culturală, cu efortul său de înnoire, deşi, trebuie s-o recunoaştem, e greu de multe ori să aprecieze corespunzător, obişnuit cu alte unităţi de măsură, ritmul şi poezia vieţii noastre sociale.

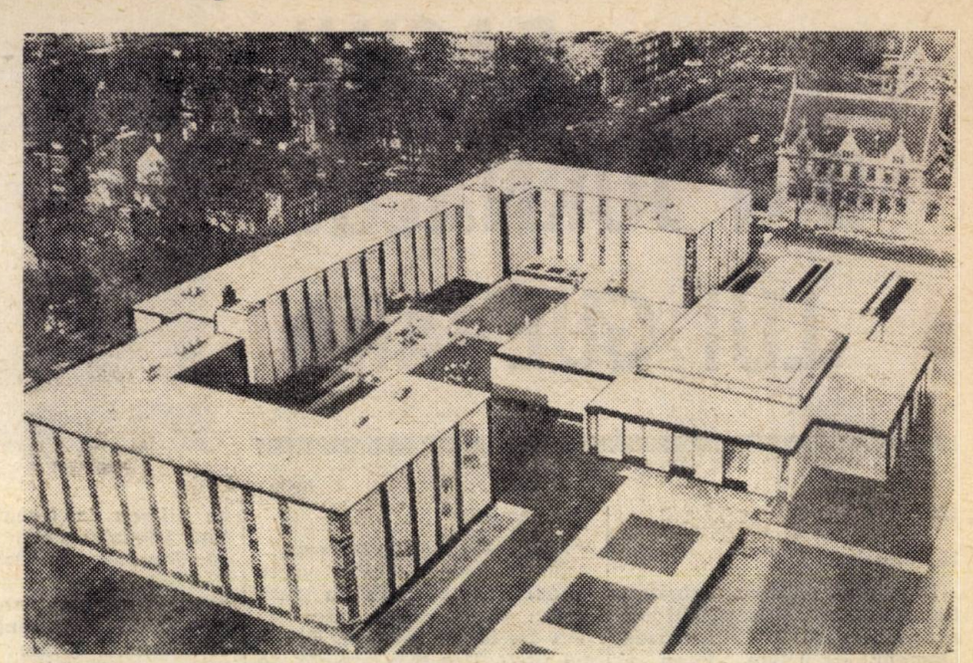

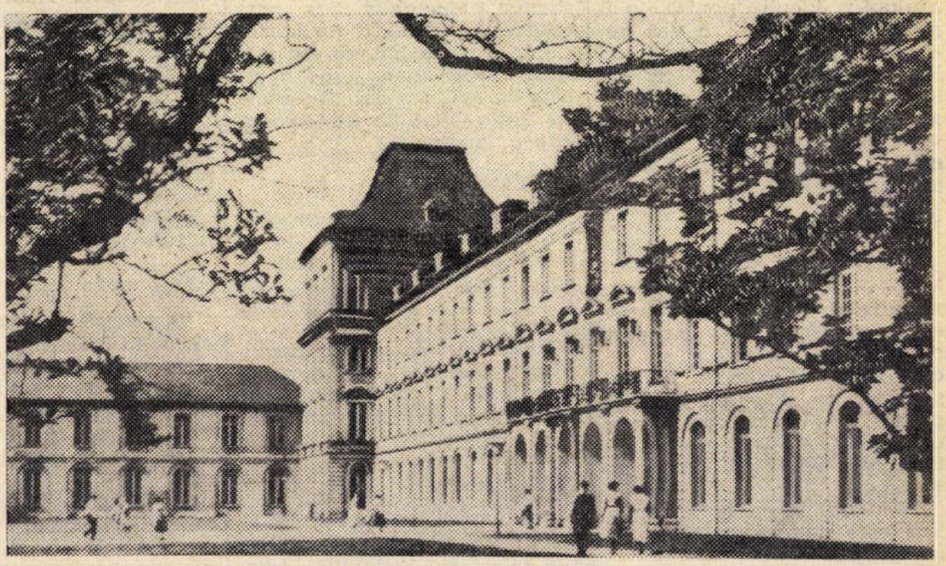

Universitatea din Bonn

Seminariile de la Universităţile Köln şi Bonn

Conf. univ. Mircea Zaciu

Două vechi universităţi germane, cea din Köln şi cea din capitala Republicii Federale, Bonn, se află la numai aproximativ treizeci de kilometri una de alta. Seminariile lor de lingvistică şi literatură romanică sînt foarte cunoscute, prin bogata lor tradiţie şi prin prestigiul celor doi directori, prof. dr. Fritz Schalk şi Hari Maier, alături de care lucrează şi alţi cercetători cunoscuţi, ca profesorul Harald Weynrich din Köln, ale cărui studii în domeniul structuralismului se bucură de aprecieri deosebit de bune. În ansamblul celorlalte limbi romanice, limba română are la aceste două universităţi germane locul său bine conturat. Interesul pentru studiul ei a existat în permanenţă, dar lecţiile au avut loc sporadic. Despre o bună organizare a predării se poate vorbi numai de cîţiva ani încoace, de cînd dr. Paul Miron (Freiburg/Brg) şi dr. Vasile Arvinte de la Universitatea Al. I. Cuza din Iaşi, au izbutit să integreze studiul limbii române în programul general din cadrul seminariilor. Preluînd munca foarte rodnică a profesorului Arvinte, am căutat să sporesc numărul studenţilor ataşaţi studiului limbii şi literaturii române şi să organizez o bibliotecă specifică. Am reuşit astfel să pot lucra, la Bonn şi la Köln, cu peste douăzeci de studenţi. Evident, motive felurite îi atrăgeau spre studiu. Cei mai mulţi veneau dintr-un cert interes ştiinţific, vrînd să cunoască o limbă vorbită de douăzeci de milioane de oameni, cu o cultură veche şi originală, cu o artă populară plină de culoare şi o literatură bogată în valori de talie europeană. Pentru lingvişti, cu atît mai mult, studiul limbii române prezintă interes prin particularităţile semnificative ale acestei limbi în cadrul romanităţii. Uneori, cursurile lectoratului sînt urmărite pentru elaborarea unei teze de doctorat, pentru completarea unei bibliografii. Astfel, domnul Daniel Gelsi, care pregăteşte la Universitatea din Bonn o lucrare de doctorat din domeniul literaturii patristice bisericeşti, învaţă limba română cu scopul de a consulta bogata bibliografie românească privitoare la tema sa. Pornind de la literatura bisericească, d-sa a descoperit însă valorile poeziei şi prozei noastre moderne, pe Arghezi şi pe Blaga, pe Sadoveanu şi Rebreanu, aprofundînd lecturile în domeniul literaturii. Doi studenţi în drept frecventează seminarul de limba română fiind interesaţi, în primul rînd, de aspectele vieţii publice ale societăţii noastre socialiste. Aproape jumătate din studenţi au văzut ţara noastră, fie ca turişti, fie ca participanţi la cursurile de vară de la Sinaia. Dl asistent dr. Manfred Lentzen de la Köln pune azi la contribuţie şi izvoare româneşti în lucrările sale datorită tocmai contactului direct realizat la aceste cursuri cu viaţa culturală şi cu literatura românească. Manualul de limba română editat sub egida cursurilor a contribuit, de asemenea, la creşterea numărului studenţilor şi la un interes sporit al unor asistenţi.

Este un succes care trebuie consolidat atît prin grăbirea apariţiei celorlalte volume cît şi prin editarea unei versiuni germane. Să nu uităm că în ansamblul studiilor limbilor romanice, cărora li se acordă un foarte mare interes în Republica Federală a Germaniei, limba noastră ocupă încă un loc secundar.

Lectoratele noastre vor putea să formeze cercuri de studii cu studenţii, asistenţii şi lectorii autohtoni, dornici să înveţe limba română şi să aprofundeze studiul în disciplina respectivă.

PAGINI DIN JURNALUL LUI GUEVARA

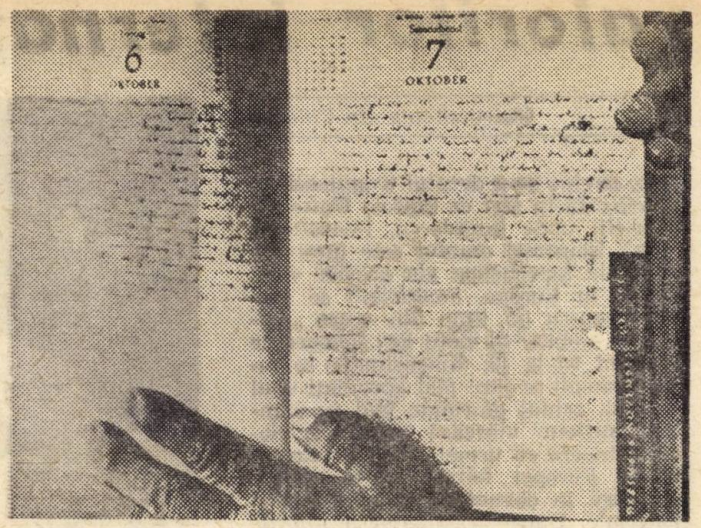

6 și 7 octombrie 1967. Ultimele două pagini din jurnalul lui Che Guevara, scris pe agenda unei firme de produse farmaceutice. La 8 octombrie a fost capturat și ucis

1966

13 noiembrie

Duminică. Cîțiva vînători trec pe lîngă adăpostul nostru; sînt peoni din Arganaraz. Oameni de munte, tineri și burlaci; ideali pentru a fi recrutați, nutrind o ură ascunsă față de patronul lor. Ne-au informat că la 8 leghe de-a lungul rîului există case, iar acesta are cîteva trecători unde se găsește apă. N-a intervenit nici o altă schimbare.

14 noiembrie

O săptămînă de stat în tabără. Pachungo pare oarecum neadaptat și trist, dar trebuie să-și revină. Astăzi începem o excavare pentru ca să facem un tunel în care să punem tot ce ar putea fi compromițător; îl vom camufla cu un grătar din lemne și o să ferim de umezeală tot ce se va putea.

Puțul de un metru și jumătate este deja gata, iar tunelul început.

18 noiembrie

Nimic nou din La Paz. Pachungo și Pombo au explorat din nou zona rîului, dar nu sînt foarte siguri că ar fi campamentul indicat. Luni o să-l explorăm cu Tumaini. Arganaraz a venit să stabilească drumul pentru a scoate pietre din rîu și treaba asta i-a luat destul timp. Pe cît se pare, nu se bănuiește prezența noastră aici. Timpul se scurge monoton; țînțarii și căpușele încep să facă răni supărătoare... Frigul se face simțit dimineața.

20 noiembrie

La amiază au sosit Marcos și Rolando. Acum sîntem șase. Deîndată s-a trecut la istorisirea călătoriei. Au întîrziat atît, pentru că înștiințarea le-a ajuns acum o săptămînă. Sînt cei care au călătorit mai repede prin Sao Paulo. Pînă săptămîna viitoare nu putem spera să sosească ceilalți patru.

Cu ei a venit Rodolfo, care mi-a făcut o impresie foarte bună. Papi l-a informat despre prezența mea, ca și pe Coco, încălcînd instrucțiunile.

21 noiembrie

Prima zi a grupului amplificat. A plouat destul și în timpul transportului la noul nostru punct ne-am udat serios. Ne-am și instalat. Cortul s-a dovedit a fi o prelată de camion permeabilă, dar care apără cît de cît. Eu am hamacul meu de nylon. Ne-au mai sosit cîteva arme. Jorge a rămas cu noi, dar acasă; acolo va dirija lucrările de amenajare a fermei.

23 noiembrie

Am inaugurat un observator ce domină căsuța de la fermă pentru a fi preveniți în cazul vreunei inspecții sau vizite nedorite. Cum doi pleacă în explorare, celor rămași le revin trei ore de gardă. Pombo și cu Marcos au cercetat întăriturile campamentului pînă la rîu ale cărui ape sînt încă umflate.

12 decembrie

Am vorbit întregului grup „citindu-le abecedarul" despre realitatea războiului. I-am desemnat pe Joaquin ca șef militar secund; Rolando și Inti, comisari; Alejandro, ca șef de operațiuni; Pombo, de serviciu; Inti, finanțe; Nato, aprovizionare și armament; deocamdată Moro cu serviciile medicale.

Rolando și Braulio au ieșit să anunțe grupul să rămînă liniștit acolo, așteptînd ca vallegrandinul să-și pună capcanale sau să cerceteze terenul împreună cu Antonio. Noaptea s-au întors. Capcana nu era prea departe. L-au îmbătat pe vallegrandin care s-a mulțumit noaptea cu o sticlă de singani. Coco s-a întors de la Caranavi unde a cumpărat alimente necesare, dar a fost văzut de unii din Lagunillas, mirați de cantitatea cumpărăturilor.

1967

11 ianuarie

Antonio a ieșit să exploreze pîrîul adiacent, cu Carlos și Arturo; s-a întors noaptea, și singura informație concretă pe care a adus-o a fost că pîrîul se sfîrșea în Nacahuasu, în fața izlazului unde se vînează. Alejandro și Pombo s-au dedicat confecționării de hărți în ascunzătoarea lui Arturo și m-au înștiințat că mi se udaseră cărțile; unele se distruseseră. Adăugînd acestea la faptul că cele două radiouri sînt stricate rezultă o tristă imagine a aptitudinilor lui Arturo. Marcos a ajuns noaptea. Nimerise la Nacahuasu și nici măcar n-a ajuns la confluența acestui rîu cu presupusul Frias. Nu sînt foarte sigur de hărți și nici de identitatea acestei ultime căi de apă.

23 februarie

Zi neagră pentru mine; am ceva la plămîni, fiindcă mă simt sfîrșit. De dimineață au plecat Marcos, Braulio și Tumo ca să pregătească drumul, în timp ce noi așteptăm în tabără. La 12 am ieșit pe un soare ce crăpa pietrele și puțin după aceea, încununînd colnicul, îmi dădea un fel de leșin; începînd din acest moment, am mers datorită doar voinței. Înălțimea maximă a zonei este de 1420 m, de aici se domină o zonă amplă incluzînd Rio Grande, gura rîului Nacahuasu și o parte din Rosita. Topografia diferă de cea marcată pe hartă; după o linie clară de diviziune se coboară abrupt într-un fel de vale împădurită de 8—10 km lățime la a cărei extremitate curge Rosita. Apoi se ridică un masiv cu înălțimi echivalente cu cea a acestui lanț, iar în depărtare se vede cîmpia.

Am hotărît să coborîm printr-un loc accesibil deși foarte înclinat, pentru a o lua pe lîngă un rîu ce duce spre Rio Grande și de acolo spre Rosita. Contrar indicațiilor de pe hartă, s-ar părea că nu sînt case pe mal. Campăm la 900 m, după un drum infernal fără apă și pe înnoptate.

În zorii zilei trecute l-am auzit pe Marcos trimițînd la dracu pe unul și în timpul zilei pe altul.

Trebuie să stau de vorbă cu el.

23 martie

La 8 și ceva a sosit Coco în fugă să ne informeze că o unitate a armatei căzuse în ambuscadă. Rezultatul final a fost, pînă acum, 3 mortiere de 60 mm, 16 mausere, 2 Bz, 3 usis-uri 1 30, două radiouri, cizme etc., 7 morți, 14 prizonieri sănătoși și 5 răniți. N-am auzit însă să fi capturat și provizii. A fost capturat planul de operațiuni ce constă în avansarea pe ambele capete ale lui Nacahuasu pentru a face joncțiunea într-un punct mediu. Am transferat rapid oameni în cealaltă parte și l-am pus pe Marcos cu aproape toată avangarda în capătul drumului de manevre, în timp ce centrul și parte din ariergardă rămîne în apărare, iar Braulio face o ambuscadă la capătul celuilalt drum de manevre. Astfel vom petrece noaptea ca să vedem dacă mîine sosesc faimoșii rangers. Un maior și un căpitan, prizonieri, au trăncănit într-una.

27 martie

Vestea a făcut explozie, acaparînd tot spațiul emisiunilor de radio și producînd o multitudine de comunicate, inclusiv o conferință de presă a lui Barrientos. Autoritățile anunță un mort în plus față de noi... iar din partea noastră 15 morți și 4 prizonieri, doi din ei străini, dar se vorbește de asemenea de un străin care s-a autoeliminat și de compoziția guerilei. Evident că dezertorii sau prizonierul au vorbit, numai că nu se știe exact cît au spus și cum Benigno, Loro și Julio au ieșit ca să caute drumul spre Pirirenda; vor întîrzia două sau trei zile și instrucțiunile lor sînt de a ajunge fără a fi văzuți la Pirirenda pentru a face apoi o expedi-

Che Guevara la un grup de partizani, într-o pădure din Bolivia

Portret al lui Guevara în timpul studenției

ție la Gutiérrez. Avionul de recunoaștere a aruncat cîteva parașute care, după informațiile santinelei, au căzut pe terenul de vînătoare ; au fost trimiși Antonio și încă doi pentru cercetare și ca să încerce să facă prizonieri.

În timpul nopții am avut o reuniune la Statul Major în care am fixat planurile pentru zilele următoare.

...Se întocmește comunicatul nr. 1 pe care vom încerca să-l facem să parvină ziariștilor din Camiri.

20 aprilie

Pe la 7 am ajuns la casa lui Nemesio Caraballo, pe care îl întîlnisem noaptea și ne oferise cafea. Omul plecase lăsînd casa încuiată și doar cîțiva servitori speriați.

Am organizat masa chiar acolo, cumpărîndu-le peonilor porumb și dovleac ; pe la orele 13 a apărut o camionetă cu un steag alb, și în ea veneau subprefectul, medicul și preotul din Muyuporupa, acesta din urmă german. Inti a stat de vorbă cu ei. Veneau cu gînduri de pace și se oferau să fie intermediari. Inti a oferit pacea pentru Muyuporupa, pe baza unei liste de mărfuri pe care trebuiau să ni le aducă înainte de 18,30, lucru pe care au s-au angajat să-l facă, căci — după ei — armata se afla în sat, și au cerut prelungirea termenului pînă la 6 dimineața, ceea ce nu s-a acceptat.

La ora 17,30 au venit trei AT-6 și ne-au bombardat... Una din bombe a căzut la 15 m și l-a rănit foarte ușor pe Ricardo cu o schijă. A fost răspunsul armatei. Trebuie să înțelegi tot ce se trîmbițează ca să recunoști totala corupere a soldaților care, judecînd după cei trimiși aici, sînt destul de papă-lapte.

Am ieșit la 22,30 cu doi cai, cel confiscat și cel al ziaristului. Am mers spre Tikucha pînă la 1,30 cînd ne-am oprit să dormim.

25 aprilie

Zi neagră. Pe la 10 dimineața, Pombo s-a întors de la observator, anunțînd că 30 de jandarmi se îndreaptă spre căsuță. Antonio rămăsese în observator. În timp ce noi ne pregăteam, a sosit și el cu vestea că erau 60 de oameni care se pregăteau să înainteze. Postul de observație se dovedea ineficace. Am hotărît să improvizăm o ambuscadă pe drumul de acces spre tabără ; în mare grabă am ales o porțiune mică, dreaptă, de-a lungul pîrîului, de unde aveam o vizibilitate de 50 de metri. M-am instalat acolo, cu Urbano și Miguel, cu pușca automată ; Medicul, Arturo și Raul ocupau poziția din dreapta, pentru a împiedica orice încercare de retragere sau înaintare din partea aceea ; Rolando, Pombo, Antonio, Ricardo, Julio, Pablito, Dario, Wili, Luis, Leon ocupau poziția laterală pe celălalt mal al apei, spre a-i surprinde din flancuri.

În curînd apăru avangarda, care, spre uimirea noastră, era completată de trei păstori și de călăuza lor. Animalele erau neliniștite, dar nu mi s-a părut că ne-au dat de gol ; totuși continuau să avanseze. Din flancul militarilor s-a pornit un tir intermitent. Cînd a început un altul, l-am trimis pe Urbano să ordone retragerea, dar el s-a întors cu vestea că Rolando era rănit ; l-au adus curînd ; era în comă și a murit în timp ce începeam să-i injectăm plasmă.

Restul a constat în lenta operațiune de retragere, salvîndu-se toate lucrurile.

28 aprilie

Am mers încet pînă la ora 15. La vremea aceea pîrîul se case și își schimba cursul și de aceea ne-am oprit. Era deja tîrziu pentru cercetări, așa încît ne-am întors pentru a ne face campamentul. Ne rămîne puțină mîncare pentru 4 zile. Mîine vom încerca să ajungem la Nacahuasu prin Ikiri și va trebui s-o tăiem peste munte.

30 aprilie

Începem atacul colnicului. Presupusa trecătoare se înfundă în malul stîncos, dar am reușit să dăm de un drum pe unde să urcăm ; noaptea ne-a surprins aproape de vîrf și am dormit acolo, fără să ne fie prea frig.

Radio Havana transmite o știre a reporterilor chilieni care menționează că luptele de gherilă au o asemenea forță încît țin sub presiune orașele și că recent au capturat două camioane militare pline cu alimente. Revista „Siempre" i-a luat un interviu lui Barrientos (președintele Boliviei — n.n.) care, între altele, a admis că în țară erau consilieri militari yankei și că gherila era produsul condițiilor sociale din Bolivia.

19 iunie

Am mers în pas lent cam 12 km ca să ajungem la un cătun format din 3 case și tot atîtea familii. Doi kilometri mai jos trăiește familia Golvez. Ne-au primit în general bine, dar Calixto, numit primar de către o comisie militară care a trecut pe aici acum o lună, s-a arătat rezervat și refractar în a ne vinde ceva lucrușoare. Pe înserate au venit 3 negustori de porci cu revolver și pușcă mauser, i-am trecut pe la postul de gardă ; Inti, care i-a interogat, nu le-a luat armele. Calixto ne-a asigurat că sînt negustori din Postrer Valle și că el îi cunoaște.

20 iunie

De dimineață, Paulino, unul din băieții din vale, ne-a informat că cei trei indivizi nu erau negustori ; unul era locotenent... A aflat aceasta prin fiica lui Calixto, logodnica lui. Inti s-a dus cu cîțiva oameni și i-a somat ca pînă la 9 să iasă ofițerul ; dacă nu, îi împușcă pe toți. A ieșit imediat ofițerul, plîngînd. E un sublocotenent de poliție care a fost trimis cu un carabinier și învățătorul din Postrer Valle, care a mers cu el ca voluntar. I-a trimis un colonel încartiruit în acest sătuc cu 60 de oameni. Misiunea lui cuprindea un traseu lung pentru care i-au dat 4 zile, în itinerar fiind incluse și alte puncte ale drumului din Oscura. Aveam de gînd să-i lichidăm, dar apoi am hotărît să-i trimitem înapoi cu un sever avertisment asupra normelor de război.

30 iunie

Pe plan politic, faptul cel mai important este declarația oficială a lui Ovando (comandantul armatei boliviene — n.n.) în sensul că eu mă aflu aici. A mai spus că armata înfruntă partizani perfect antrenați. Se bazează pe declarațiile lui Debray care, se pare, a vorbit mai mult decît trebuie, deși nu putem ști ce implicații ar putea avea aceasta, nici care au fost circumstanțele în care a spus ceea ce a spus. Se zvonește de asemenea că Loro a fost asasinat. Mi-au atribuit faptul de a fi inspiratorul planului de insurecție în minele din Bolivia, coordonat cu cel din Nancahuazu.

Analiza lunii (iunie)

Punctele negative sînt : imposibilitatea de a lua contact cu Joaquin și pierderea treptată a oamenilor, fiecare pierdere constituind un grav dezechilibru, chiar dacă armata nu o cunoaște. Am avut două mici lupte în această lună, provocînd armatei 4 morți și 3 răniți, potrivit propriilor lor informații. Caracteristicile cele mai importante sînt :

1) Lipsa totală de contacte, ceea ce ne reduce acum la cei 24 de oameni, cu Pombo rănit și cu o capacitate de deplasare redusă.

2) Continuă să se simtă lipsa de încorporare a țăranilor. E un cerc vicios : pentru a obține această încorporare, avem nevoie să ne exercităm permanent acțiunea între teritoriul populat, iar pentru aceasta avem nevoie de mai mulți oameni.

3) Legenda gherilei crește ca o spumă ; deja sîntem supereamenii invincibili.

4) Lipsa de contacte la proporții în legăturile cu partidul, deși am făcut o tentativă prin intermediul lui Paulino, care poate da rezultate.

→

5) Debray continuă să fie un caz, dar acum este pus în legătură cu cazul meu, eu apărînd ca șef al acestei mișcări. Vom vedea mai tîrziu dacă acest pas al guvernului constituie pentru noi un fapt pozitiv sau negativ.

6) Moralul guerilei continuă să fie ridicat și hotărîrea sa de luptă crește.

7) Armata e în continuare nulă în misiunea sa militară, dar duce în rîndul țăranilor o acțiune de care trebuie să ținem seamă, deoarece încearcă să transforme în „informatori" pe membrii unei comunități, fie prin frică, fie prin minciuni referitoare la scopurile noastre.

8) Masacrul din exploatările miniere clarifică mult tabloul și dacă proclamația se va putea difuza, va fi un puternic factor de mobilizare.

Sarcina noastră cea mai urgentă este să restabilim contactul cu La Paz, să ne aprovizionăm cu echipament militar și sanitar și să obținem încorporarea a 50—100 orășeni, chiar dacă cifra luptătorilor în acțiune se va reduce cu 10—25.

1 iulie

Plecăm, fără să se înseninеze complet, spre Barchelón, pe hartă — Barcelona. Bătrînul Lucas ne-a dat o mînă de ajutor în pregătirea drumului care, cu toate acestea, a rămas destul de abrupt și alunecos. Avangarda a plecat de dimineață, iar noi la prînz; am pierdut toată după-amiaza urcînd și coborînd defileul. A trebuit să poposim și să dormim în primul loc păduros, despărțiți de avangardă care a continuat să meargă înainte. Erau 3 băieți extrem de timizi.

Barrientos a ținut o conferință de presă în cadrul căreia a admis prezența mea, dar a prezis că peste puține zile voi fi lichidat. Și-a rostit obișnuitul șir de nerozii, numindu-ne șobolani și vipere, și și-a retras propunerea de pedeapsă pentru Debray.

10 iulie

Am plecat tîrziu pentru că se pierduse un cal care a reapărut apoi. La înălțimea maximă de 1 900 m am trecut pe un drum puțin folosit.

La radio s-a anunțat că a avut loc o ciocnire cu guerilleros în zona El Dorado-ului, care nu figurează pe hartă și se situează între Sumaipata și Rio Grande; ei recunosc că au un rănit, iar nouă ne atribuie doi morți.

27 iulie

Aveam totul pregătit pentru plecare — cei de la ambuscadă primiseră ordin să procedeze în consecință, la ora 11 — cînd, cu puține minute înainte de această oră, a sosit Willi anunțînd că armata se afla acolo. S-au dus chiar Willi, Ricardo, Inti, El Chino, León, Eustaquio care au acționat împreună cu Antonio, Arturo și Chapaco. Lupta s-a desfășurat astfel: 8 soldați au apărut pe creastă, au mers spre sud, urmînd un drumeag vechi și s-au întors aruncînd cîteva proiectile și făcînd semne cu o eșarfă. La un moment dat a fost chemat un anume Melgar, care ar putea fi cel din Florida. După o pauză de o clipă, 8 soldați au pornit spre ambuscadă. Au căzut numai 4; 3 sînt morți sigur și al patrulea probabil, dar oricum, rănit. Ne-am retras fără să le luăm armele și echipamentul, căci recuperarea ar fi fost dificilă și am plecat pe rîu în jos.

30 iulie

Astma m-a necăjit destul, și toată noaptea am stat treaz. Pe la 4,30, pe cînd Moro făcea cafeaua, a anunțat că vede lumina unei lanterne peste rîu; Miguel care era treaz, tocmai schimbase garda, și cu Moro s-au dus să-i rețină pe drumeți. Din bucătărie am auzit întrebarea: „Hei, cine este?" Era detașamentul Trinidad. În aceeași clipă, glonțul. Numaidecît, Miguel aduse un M-1 și o cartușieră de la un rănit și vesti că erau 21 de oameni în drum spre Abapó, iar în Moroco se aflau 150. În confuzia care domnea, pierderile nu puteau fi stabilite cu precizie. S-a întîrziat mult cu încărcatul cailor și El Negro s-a pierdut cu toporul și un mortier pe care le luase de la dușman. Erau deja aproape orele 6 și încă s-a mai pierdut timp din cauză că unele încărcături căzuseră. Rezultatul a fost că imediat după ultima traversare ne aflam sub focul soldaților care prinseseră curaj. Sora lui Paulino se afla la locul ei și ne-a primit cu mult calm, informîndu-ne că toți oamenii din Moroco fuseseră prinși și se aflau în La Paz.

I-am zorit pe oameni și, împreună cu Pombo, am traversat prin foc trecătoarea rîului unde drumul se închide și prin urmare se poate organiza rezistența. L-am trimis pe Miguel cu Coco și Julio să preia înaintarea, în timp ce eu îmboldeam cavaleria. Acoperind retragerea, rămîneau 7 oameni din avangardă, 4 din ariergardă și Ricardo, care a rămas și el în urmă ca să întărească apărarea. Benigno cu Dario, Pablo și Camba se aflau în marginea dreaptă; restul venea prin stînga. Sfîrșisem de dat ordinul de repaus în prima poziție acceptabilă, cînd a venit știrea că Ricardo și Aniceto căzuseră traversînd rîul; l-am trimis pe Urbano cu Nato și León, cu doi cai, și am cerut să-i caute pe Miguel și Julio, lăsîndu-l pe Coco de strajă mai departe la post. Cei doi au trecut fără să fi primit instrucțiunile mele și, după puțin timp, din nou veni Camba cu vestea că îi surprinsese înaintarea mare a soldaților și se retrăseseră așteptînd instrucțiuni. L-am trimis pe Camba și pe Eustaquio și au rămas doar Inti, Pombo, Chino și cu mine. La ora 13 am trimis să-l caute pe Miguel, lăsîndu-l pe Julio la același post și m-am retras cu grupul de oameni și cu caii. În dreptul postului lui Coco ne-au ajuns din urmă cu știrea că apăruseră toți supraviețuitorii. Raul murise; Ricardo și Pacho erau răniți. ...L-am trimis pe Miguel cu Pablito, Dario, Coco și Aniceto la gura primului rîu, în timp ce noi îi îngrijeam pe răniți. Pacho are o rană superficială, dar lui Ricardo îi era foarte rău și ultima plasmă se pierduse în rana lui Willi. La ora 22 a murit Ricardo și l-am îngropat lîngă rîu, într-un loc bine camuflat, pentru ca gărzile să nu poată da de el.

28 august

...Miguel l-a trimis pe Pablito cu unul din vînători ca să caute apă. Pe la 16,30 nu se înapoiase și i-am trimis pe Coco și Aniceto să-i caute; nu s-au întors toată noaptea.

La radio s-a anunțat că un soldat e rănit în zona Tatarenda. Un mister pentru mine. Dacă sînt atît de scrupuloși în anunțarea pierderilor, de ce mint în rest; și dacă nu mint, cine sînt cei care le provoacă pierderi în locuri atît de îndepărtate ca Taperillas și Caraguatarenda? Afară de cazul în care grupul lui Jaoquin ar fi divizat în două părți sau ar exista noi focare independente.

26 septembrie

Am ajuns în zori la Picacho, punctul cel mai înalt pe care l-am atins — 2 280 m. Țăranii ne-au tratat foarte bine și am rămas fără prea multă teamă, deși Ovando anunțase ca sigură capturarea mea dintr-un moment în altul. Sosind la Higuera, totul s-a schimbat: bărbații dispăruseră și numai ici și colo cîte o femeie. Coco s-a dus la casa telegrafistului unde există telefon și a adus un comunicat din ziua de 22 în care subprefectul din Valle Grande comunică magistratului că au vești despre prezența guerilei în zonă și că orice știre trebuie comunicată la Valle Grande unde se vor plăti cheltuielile.

27 septembrie

...Postul de radio a anunțat că ne ciocnirăm cu compania Galindo lăsînd trei morți care aveau să fie transportați la V. G. pentru a fi identificați. Pe cît se pare, Camba și León nu fuseseră prinși. Pierderile noastre au fost foarte mari de astădată; cel mai mult m-a afectat pierderea lui Coco, dar Miguel și Julio erau minunați luptători și valoarea umană a tuturor celor trei este inestimabilă.

28 septembrie

Zi tristă, căci la un moment dat s-a părut că pentru noi e ultima zi. În zori s-a adus apă și, aproape imediat, Inti și Willi au ieșit să cerceteze altă posibilitate; de a coborî din trecătoare; dar s-au întors deîndată, căci toată creasta din față era marcată de un drum, pe care trecea un țăran călare. Pe la zece au trecut prin fața noastră 46 de soldați cu ranițele în spinare, părîndu-ni-se o veșnicie pînă s-au îndepărtat. Pe la 12 și-a făcut apariția alt grup, de astădată de 77 de oameni, și, culmea, în acel moment s-a auzit o împușcătură, iar soldații au ocupat pozițiile; ofițerul a ordonat coborîrea trecătorii. Pînă la urmă, după ce au comunicat prin radio, părînd satisfăcuți, reîncepură marșul. Refugiul nostru n-are apărare împotriva unui atac de la înălțime, iar posibilitățile de scăpare erau puține dacă ne descopereau.

4 octombrie

...Postul de radio a dat știrea despre schimbarea avanpostului statului major al celei de-a 4-a divizii, de la Lagunilla la Padilla, pentru a urmări mai bine o anumită zonă în care se presupune că pot încerca să fugă partizanii, și comentariul că, dacă mă capturează, forțele diviziei a 4-a or să mă judece la Camiri, iar dacă o s-o facă cei din a 8-a — la Santa Cruz.

7 octombrie (ultima filă a jurnalului — n.n.)

Aniversarea celor 11 luni de la începerea guerilei noastre, în condiții bucolice, fără complicații, pînă la 12,30, oră la care o bătrînă — ducîndu-și la păscut caprele — a intrat în trecătoarea unde ne oprisem și a trebuit să o reținem. Femeia nu a dat nici o știre demnă de crezare despre soldați, răspunzînd la toate că nu știe nimic și că de mult n-a mai fost pe acolo. A dat informații doar asupra drumurilor; din informațiile bătrînei reiese că ne aflăm aproximativ la o leghe de Higueras, la o alta de Jagüey și la vreo două de Pucará. Pe la 17,30, Inti, Aniceto și Pablito s-au dus la casa bătrînei care are o fiică slăbănoagă și una pe jumătate pitică; i s-au dat 50 de pesos, poruncindu-i-se să nu scoată o vorbă; dar sînt puține speranțe că vor da ascultare, cu toate promisiunile lor.

Am ieșit toți cei 16, pe o lună ce lumina slab, iar drumul a fost foarte obositor și am lăsat multe urme în trecătoarea pe unde am trecut, care deși nu-i cu case în apropiere, are în schimb semănături de cartofi irigate prin canale din același rîu. La două ne-am oprit să ne odihnim, căci era inutil să mai înaintăm.

Armata a dat o informație neobișnuită despre prezența în Serrano a 250 de oameni care vor împiedica trecerea celor încercuiți, în număr de 37, indicînd zona noastră de refugiu între rîul Acero și Oro Știrea pare diversionistă.

Educaţia — factor de seamă în dezvoltarea lumii contemporane

Valentin Lipatti
delegat permanent al Republicii Socialiste România pe lîngă U.N.E.S.C.O.

La sediul U.N.E.S.C.O. din Paris s-au desfăşurat între 6 şi 14 august lucrările Conferinţei internaţionale despre planificarea educaţiei. Convocată de către U.N.E.S.C.O., conferinţa a reunit peste 300 de delegaţi din 83 de state membre ale organizaţiei, precum şi numeroşi observatori ai unor organizaţii internaţionale, interguvernamentale şi neguvernamentale. Delegaţia ţării noastre a fost compusă din semnatarul acestor rînduri şi Petru Burloiu, director adjunct la Comitetul de Stat al Planificării. Conferinţa şi-a propus să stabilească un bilanţ, să contureze problemele fundamentale şi să definească perspectivele dezvoltării învăţămîntului în societatea contemporană. În centrul dezbaterii a stat, cum era şi firesc, problema planificării educaţiei. Concepută ca un factor indispensabil al procesului instructiv-educativ, şi ca parte integrantă a dezvoltării economice şi sociale şi căutînd să analizeze vastul, complexul proces al educaţiei în lume, Conferinţa a zăbovit îndeosebi asupra aspectelor specifice pe care le pun la ora actuală strategia în domeniul educaţiei, problemele de structură şi inovaţiile necesare învăţămîntului de toate gradele, gestiunea şi finanţarea educaţiei planificate.

Pornind de la premisa fundamentală că utilizarea raţională şi valorificarea resurselor umane constituie un element esenţial al dezvoltării economice, sociale şi culturale a societăţii contemporane, Conferinţa de la Paris a recunoscut în unanimitate rolul considerabil pe care educaţia, în concepţia ei cea mai largă, îl joacă tot mai mult în dezvoltarea materială şi spirituală a omenirii. Astfel, Conferinţa a arătat cu claritate că, departe de a fi un „obiect de consum", educaţia trebuie considerată tot mai mult în finalitatea ei profundă drept o investiţie necesară dezvoltării armonioase şi progresive a societăţii moderne.

Specialiştii reuniţi sub egida U.N.E.S.C.O. au recunoscut că planificarea educaţiei este indispensabilă pentru dezvoltarea acesteia şi că ea trebuie considerată ca o parte integrantă a planificării economice generale a unei ţări. Definind conceptul de planificare a educaţiei, participanţii la Conferinţă au subliniat că, pentru buna orientare şi reuşita procesului educativ, planificarea trebuie concepută ca o operaţie pe termen lung ce se realizează prin excelenţă pe baza unor studii în perspectivă.

Conceptului de planificare a educaţiei i s-a recunoscut pe de altă parte un cîmp de aplicaţie mult mai larg decît cel al şcolii propriu-zise, noţiunea de educaţie planificată cuprinzînd activităţile extraşcolare, cultura de masă, într-un cuvînt ceea ce pedagogia modernă defineşte drept „educaţia permanentă" a populaţiei de toate categoriile şi toate vîrstele.

O bună parte a discuţiilor purtate în cadrul Conferinţei s-a referit şi la necesitatea modernizării procesului educativ în lumina progreselor pe care ştiinţa, tehnica, mijloacele de informaţie (îndeosebi radiotelevizIunea) le pune astăzi la dispoziţia educatorilor. Conferinţa a subliniat în repetate rînduri necesitatea modernizării şi restructurării în numeroase ţări a învăţămîntului, îndeosebi în sectorul universitar, în legătură cu necesităţile şi aspiraţiile dezvoltării tinerelor generaţii.

Conferinţa a schiţat, în sfîrşit, marile opţiuni pe care, pe plan internaţional şi în perspectiva programului de activitate al U.N.E.S.C.O., planificarea şi dezvoltarea educaţiei le impun în viitorul deceniu atît în ţările în curs de dezvoltare, cît şi în ţările dezvoltate. În această privinţă, discuţiile s-au purtat în perspectiva elaborării unei strategii globale pe care o implică pregătirea celui de-al doilea deceniu al dezvoltării (1971—1980), pregătit în prezent de O.N.U., deceniu căruia îi va premerge anul 1970, care va fi probabil declarat de Naţiunile Unite drept an internaţional al educaţiei.

În tot acest vast proces de elaborare a strategiei educaţiei în viitorii 10 ani, Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură (U.N.E.S.C.O.) îi revine un rol deosebit. Conferinţa a formulat recomandări precise cu privire la rolul U.N.E.S.C.O. în dezvoltarea învăţămîntului în ţările în curs de dezvoltare, dezvoltarea informării şi a documentării, formarea planificatorilor în domeniul învăţămîntului etc.

În dezbaterea problemelor de specialitate legate de planificarea educaţiei, ca şi în elaborarea şi definitivarea recomandărilor finale ale Conferinţei, delegaţia română şi-a adus o contribuţie activă, făcînd cunoscute realizările şi problemele planificării învăţămîntului în România şi formulînd propuneri care au constituit în bună măsură baza documentelor finale adoptate în unanimitate de către Conferinţă.

În şedinţa plenară de închidere, Conferinţa internaţională pentru planificarea educaţiei a adoptat o Declaraţie în care sînt subliniate următoarele idei fundamentale: necesitatea armonizării şi adaptării structurilor de învăţămînt din numeroase ţări cu nevoile şi aspiraţiile manifestate de tineretul universitar; necesitatea planificării educaţiei, considerată drept instrumentul indispensabil dezvoltării educaţiei; necesitatea intensificării eforturilor naţionale ca şi a cooperării internaţionale pentru promovarea educaţiei ca factor de seamă al progresului economic şi social, al înţelegerii internaţionale şi al păcii.

Tineretul universitar şi cooperarea

La Bucureşti a avut loc seminarul european „Studentul, arta şi cultura" organizat de U.A.S.R. între 14 şi 18 august 1968.

Seminarul a prilejuit dezbateri largi asupra rolului pe care tineretul universitar îl are în viaţa cultural-artistică a naţiunilor; asupra raportului dintre cultura de specialitate şi cultura generală, asupra rolului cooperării culturale a tineretului universitar, în acţiunea de apropiere între popoare.

Revista noastră a iniţiat un dialog, despre rolul cooperării culturale, cu participanţi la seminar din partea uniunilor lor naţionale studenţeşti.

Există posibilităţi ca tineretul, în general, şi cel universitar în mod special, să-şi aducă aportul la cooperarea cultural-artistică şi politică? Da — **a răspuns Andics Jenö — delegatul Ungariei la seminar.** Vitalitatea, energia, receptivitatea la creaţiile noi şi progresiste, dorinţa de a cunoaşte lucruri pe care nu le ştiu din cauza vîrstei dar şi de a arăta lumii că pot crea şi răspîndi cultură — sînt numai cîteva din atributele care, conjugate, pot constitui un element al cooperării între popoare. Pentru că valorile autentice, oriunde ar fi create, trebuie cunoscute şi fructificate pretutindeni, aceasta fiind una din condiţiile progresului.

Henk Blomberg — delegatul olandez — consideră că noţiunea de cooperare este încă şi mai cuprinzătoare. Europa are probleme de rezolvat; unele între statele continentului, altele, în diverse părţi ale lumii. Există diferenţe de dezvoltare; mai există neîncredere şi suspiciuni. Noi, studenţii şi tinerii, avem conştiinţa acestor stări şi, ca urmare, iniţiativele noastre pot contribui la atenuarea şi, de ce nu?, la înlăturarea lor.

Iosif Tanevski — Iugoslavia — consideră că a refuza colaborarea între state înseamnă inevitabil izolare. Colaborarea nu înseamnă numai o modalitate de cunoaştere reciprocă a valorilor, ci şi o posibilitate de a arăta contribuţia orînduirii socialiste la civilizaţia şi cultura lumii moderne.

Activităţile internaţionale care au loc în cadrul colaborării între ţări, **spune delegatul francez, Jean-Jacques Hocquard,** pot constitui şi un sprijin politic pentru unele popoare aflate în luptă, cum este cel vietnamez. La noi, în Franţa, s-au organizat spectacole, filme pe această temă, urmate de dezbateri cu participarea studenţilor din mai multe ţări. Dezbaterile ce au urmat au prilejuit sublinierea interferenţei artă-politică, ele fiind şi o contribuţie a tineretului universitar la campania pentru încetarea agresiunii S.U.A. în Vietnam.

Pentru organizaţia pe care o reprezint ca şi pentru mine, seminariile sînt o practică curentă, **preciza Frederik Fliszar din R.F.G.** Organizaţia noastră e preocupată intens de reformarea şi îmbunătăţirea învăţămîntului, lucru care în România s-a făcut deja. Acesta este motivul pentru care am iniţiat o serie de întîlniri cu studenţii din Olanda, Danemarca, Austria, ţări în care sistemul de învăţămînt seamănă cu al nostru. Şi, în sfîrşit, seminarul prezent n-a fost tot o formă teoretică şi practică a colaborării multilaterale europene pe care ţara dv. o promovează cu atîta constanţă?

Aceeaşi impresie ne-a fost împărtăşită de **Zdenek Pouza (R. S. Cehoslovacă)**; el a arătat că întîlnirea de la Bucureşti a fost primul pas al colaborării noii organizaţii a studenţilor din Cehoslovacia cu organizaţii similare ale studenţilor din alte ţări. Noi ne aflăm într-o perioadă de prefacere profundă a organizaţiei noastre şi experienţa altora ne va fi de folos.

Dumitru CONSTANTIN

răsturnarea lui MUSSOLINI (3)

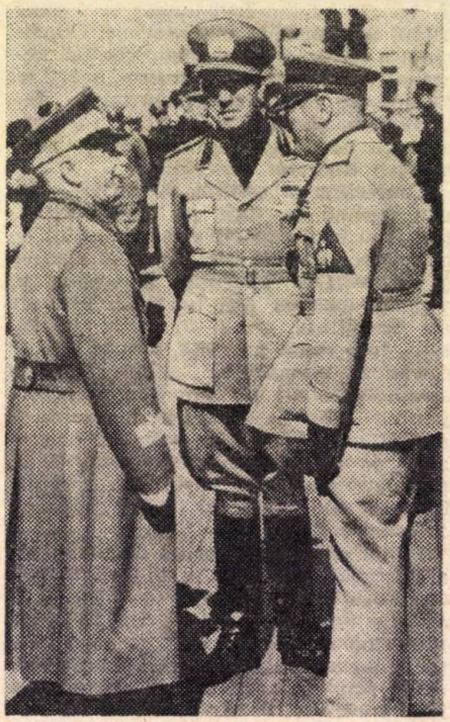

Victor Emmanuel III, Galeazzo Ciano și Benito Mussolini, în 1939, cînd se părea că sînt uniți

Ultima fotografie a lui Mussolini... 25 aprilie 1945 în curtea prefecturii din Milano. Mussolini se pregătea să plece, escortat de ofițerul nazist Dirzer, spre Como, în căutarea unui refugiu

O întîmplare veni în ajutorul lui Skorzeny. Într-un restaurant din Roma, el și ajutorul său, Radl, fac cunoștință cu un negustor de fructe care călătorea deseori la Terracino, un mic orășel din Golful Galta, pentru a-și vizita clienții. Servanta celui mai important dintre acești clienți era îndrăgostită de un carabinier, aflat în garnizoană pe insula Ponza. Într-o scrisoare trimisă iubitei sale, acesta lăsase să se înțeleagă că pe insulă era deținut un prizonier important. Ulterior, un tînăr ofițer de marină a confirmat că Mussolini fusese condus pe un crucișător la insula-închisoare Ponza.

DISPARIȚIA AVIONULUI ALB

Skorzeny urmărește o nouă pistă — fortăreața Santa Maddalena, în nordestul Sardiniei. Pentru fixarea punctului indicat, el se hotărăște să zboare deasupra localității. Îl interesau în egală măsură și posturile de artilerie antiaeriană și dispozitivul de pază etc. În timpul zborului, aparatul este însă mitraliat de două avioane de vînătoare engleze și se prăbușește în mare. O adevărată minune și un efort suprem de voință îl salvează.

Trecuse aproape o lună. La 20 august, grupul însărcinat cu organizarea evadării lui Mussolini primește de la Cartierul general al lui Hitler următoarea telegramă: „Cartierul general al führerului este în posesia unor informații date de Abwehr, după care Mussolini este deținut ca prizonier pe o mică insulă în apropiere de insula Elba. Căpitanul Skorzeny trebuie să pregătească imediat o operațiune parașutată asupra acestei insule și să indice data cea mai precisă cînd această operațiune va putea fi executată. Cartierul general al führerului va fixa atunci data acțiunii".

Skorzeny deținea însă alte informații. Și, ca orice SS-ist, nu avea încredere în Abwehr. De aceea, solicită prin generalul Student, o nouă audiență la Cartierul general al lui Hitler. A fost primit seara tîrziu. În aceeași încăpere unde-l întîlnise prima oară pe Hitler, locurile de la masa mare din mijloc erau aproape toate ocupate. Hitler era înconjurat de Ribbentrop, Keitel, Jodl, Himmler, Doenitz, Goering și generalul Student.

— Ce aveți de spus căpitane? îl întrebă Hitler.

Skorzeny expuse motivele pentru care nu i se par verosimile informațiile Abwehrului și relată toate peripețiile investigațiilor sale de pînă atunci. Era ascultat cu atenție. Hitler își anulă ordinul și-l întrebă dacă are vreun plan de acțiune pentru Santa-Maddalena.

— Făcusem o schiță în creion a planului pe care Radl și cu mine îl proiectasem cu cîteva zile înainte — povestește Skorzeny. Aveam nevoie de o flotilă de vedete rapide de tip R și M și, pe lîngă oamenii mei, de o companie de elită de voluntari din brigada Waffen SS, dislocată în Corsica. De asemenea, bateriile DCA din Corsica și cele situate în nordul Sardiniei trebuiau puse la dispoziția noastră pentru a ne acoperi retragerea. Planul consta în a cădea asupra inamicului în primele momente ale dimineții.

Aprobîndu-i acțiunea, Hitler îi atrase atenția asupra cîtorva chestiuni:

— Cred că o intervenție rapidă și convingerea dv. că lucrurile pot fi făcute, vor asigura succesul. Amiralul Doenitz o să vă remită, dacă vreți, ordinele pentru marină. Unitățile cerute vor fi, pe durata acțiunii, sub comanda căpitanului Skorzeny. Generalul Jodl se va ocupa de rest.

Peste o zi, la Roma, în prezența căpitanului Schulz, comandantul grupului de vedete rapide, planul a fost revizuit punct cu punct. În ziua fixată, vasele trebuiau să intre în portul militar, într-o vizită oficială, și să se oprească cît mai aproape de Santa Maddalena. La începutul zilei fixate Kommando-ul urma să intre în acțiune, iar vedetele — să asigure protecția. Patrule speciale aveau sarcina să taie toate liniile telefonice. După ce Mussolini ar fi fost scos din fortăreața, Skorzeny împreună cu el urmau să se retragă cu una din vedete și să iasă din raza de acțiune a unei posibile riposte din partea italienilor.

Peste trei zile, flotila de vedete intră în portul Anzio. Skorzeny face o ultimă recunoaștere a locurilor. Îmbrăcat ca simplu matelot, parcurge drumul spre fortăreață. Pe drum stă de vorbă cu o santinelă italiană căreia, printre altele, îi strecoară:

— Mussolini a murit, după cîte știu.

— No, no signore. Imposibile. Este cu totul imposibil. Azi dimineață l-am văzut pe duce cu ochii mei. Eram de serviciu în gardă. Noi l-am condus la avionul alb cu care și-a luat zborul.

Într-adevăr, avionul alb pe care Skorzeny îl observase nu mai era la locul său. Deci, toate pregătirile fuseseră în zadar. Mussolini nu se mai afla la Santa Maddalena, deși poliția secretă dădea toate aparențele unei supravegheri stricte, probabil pentru a induce în eroare...

GRAN SASSO

Mussolini urma o adevărată „croazieră a detențiunilor". Serviciile secrete italiene erau convinse că se va încer-

ca o tentativă de răpire și de aceea puseseră totul în mișcare pentru a încurca urmele. Din cazarma carabinierilor, la Roma, Mussolini fusese condus a doua zi cu un convoi de mașini în portul Galta. Aici a fost îmbarcat pe nava militară Persefone. Prima oprire : Ponza, loc de exil celebru în istoria Romei.

La 7 august, Mussolini este mutat la Santa Maddalena.

— Aproximativ o sută de carabinieri și polițiști — scria el — făceau de gardă în jurul clădirii de unde, de altminteri, n-am ieșit decît o singură dată și încă însoțit, pentru o scurtă plimbare. Zilele se scurgeau lungi și obositoare, fără ca cea mai mică știre să parvină pînă la mine.

Serviciile secrete italiene au înregistrat zborul avionului în care se afla Skorzeny — acel Heinkel-111 care fusese doborît de englezi — și și-au dat seama că nemții au descoperit locul detențiunii „ducelui". A fost dată alarma și, la 28 august — 4 zile după survolul avionului cu zvastică și cu o zi înainte de sosirea vedetelor rapide cu Skorzeny la bord — Mussolini a fost dus din nou într-o direcție necunoscută. Era a patra sa „transbordare" după lovitura de stat de la 25 iulie. În sfîrșit, la 30 august, după o călătorie cu un hidroavion-spital și apoi în ambulanță, a sosit la destinație — Gran Sasso, la 2172 m deasupra nivelului mării. Locul detențiunii — un mic hotel, „La Villeta". Apoi — Campo Imperatore.

Skorzeny nu bănuia că este autorul propriului său eșec. El căuta în continuare. Mareșalul Kesselring i-a făcut o vizită lui Badoglio și, pretextînd că Hitler i-ar fi trimis lui Mussolini drept cadou, la cea de-a 60-a aniversare a sa, o ediție de lux a operelor lui Nietzsche, l-a întrebat dacă i le poate remite personal. Badoglio, după cum era de așteptat, a răspuns că nu știe unde se află Mussolini.

Serviciile secrete germane culeg unele indicii care pledau pentru mica localitate montană ca loc de detențiune al dictatorului fascist. La 8 septembrie, înarmat cu un aparat automat de luat vederi, Skorzeny, din nou la bordul unui Heinkel-111, face survolul localității, la 5 000 m înălțime. În spatele hotelului se deslușea un mic teren de formă aproximativ triunghiulară, care părea să se preteze excelent la aterizare. Aparatul s-a îndreptat spre nord și, întorcîndu-se, a zburat din nou deasupra lui Gran Sasso.

În aceeași seară, la Roma, s-a anunțat capitularea Italiei. Skorzeny, care la întoarcere scăpase în mod miraculos de un val de avioane aliate, și-a găsit locuința sa provizorie bombardată.

La 3 septembrie, Badoglio l-a primit pe noul ambasador hitlerist la Roma — Rudolph Rahn, numit în locul lui von Mackensen, care plătise cu postul său lovitura de stat. Vizita lui Rahn nu era o simplă acțiune protocolară. Nemții deveniseră tot mai suspicioși față de intențiile noului guvern de la Roma, iar afluxul de trupe germane în Italia pleda tocmai în această direcție. Rahn avea o obișnuită misiune de explorare. Badoglio l-a asigurat că guvernul său va duce și pe viitor o politică de lealitate față de partenerii săi din Axă :

— Eu, mareșalul Badoglio, am rămas același mareșal Badoglio ! N-are nici un sens lipsa de încredere față de mine din partea guvernului german. Mi-am dat cuvîntul și îi voi rămîne credincios.

Rahn a fost primit și de Victor Emmanuel. Fostul ambasador german redă astfel întîlnirea :

— La sfîrșitul convorbirii noastre, regele a subliniat hotărîrea sa de a duce pînă la capăt războiul de partea Germaniei, întrucît Italia este legată de Germania nu pe viață, ci pe moarte.

A doua zi, generalul Ambrosio, șeful statului major, l-a întîlnit și el pe noul ambasador al Reichului, asigurîndu-l că „este ferm și sincer hotărît să continue lupta comună". În fine și un episod semnificativ : generalul Roatta a sosit la 8 septembrie seara în orășelul Monterotondo, unde se afla cartierul general al trupelor germane din Italia. El urma să pună la punct împreună cu generalul Westphall — șeful de stat major al lui Kesselring — planul unei acțiuni comune în eventualitatea unui desant marin al aliaților. În timpul convorbirilor, Westphall a fost chemat la telefon unde i s-a comunicat că aliații au anunțat la radio capitularea Italiei.

— Ce poate însemna aceasta ? — l-a întrebat Westphall pe Roatta.

Acesta, cu o mirare care nu dădea de bănuit, și-a întrebat șeful de stat major dacă nu știe ceva, sau dacă a auzit o asemenea știre.

Șeful de stat major a dat indiferent din umeri. Roatta și-a pus ochelarii și privindu-l cu credință pe neamț drept în ochi îi spuse :

— Această știre este o minciună sfruntată a propagandei engleze.

Apoi a plecat spre Roma.

MISIUNEA LUI GUARIGLIA

Armistițiul fusese într-adevăr semnat. Italia ieșise din război. Știrea pe care o aflase Westphall era reală. Iar cuvintele lui Roatta, ca și ale lui Ambrosio, Badoglio și Victor Emmanuel constituiau pe de o parte tentative de a cîștiga timp, iar pe de altă parte confirmau tactica dublă a guvernului italian care căuta să-și asigure o rezervă diplomatică în cazul în care tratativele cu aliații n-ar fi dat nici un rezultat.

La 2 august, deci aproximativ o săptămînă după răsturnarea lui Mussolini, consilierul de ambasadă, marchizul D'Ajeta, a fost trimis la Lisabona, unde în aceeași zi are o întrevedere cu ambasadorul englez Ronald Campbell, la reședința acestuia.

— Regele și Badoglio speră că aliații nu ne vor trăda. Ei trebuie să ne ajute.

Dar cum ? Mesajul lui D'Ajeta era foarte confuz, oglindind meandrele diplomației italiene.

— Să nu mai fie bombardată Roma, altminteri aceasta ar putea duce la o revoltă populară, oferind un pretext Germaniei de a invada Italia. Chiar în prezent o divizie de tancuri germană se află la porțile Romei, iar străzile capitalei sînt cel puțin 10 000 de soldați germani. Cea mai bună soluție ar fi ca aliații să-i ajute pe rege și pe Badoglio să păstreze aparențele că luptă alături de Reich.

Și pentru a fi mai bine înțeles, a precizat :

— De altfel Guariglia (noul ministru de externe italian — S.V.) se află în momentul de față în drum spre Tarvisio, unde urmează să-l întîlnească pe Ribbentrop și să-l asigure că Italia este credincioasă alianței cu Germania și nu duce nici un fel de tratative cu aliații.

Campbell a răspuns cu răceală :

— Singura noastră formulă o cunoașteți : capitulare necondiționată.

Roma a căutat totuși să continue dialogul. Locul acțiunii s-a mutat la Tanger, unde fusese numit un nou consul general al Italiei, Alberto Berno. El a reușit să stabilească contactul cu un agent englez, căruia i-a transmis :

— Am fost însărcinat să explic aliaților următoarele : Italia are nevoie de o oarecare pauză pentru a se pune la adăpost față de nemți și a face ordine în țară. De aceea, aliații trebuie să înceteze bombardarea Italiei. În genere, aliații ar trebui să-și orienteze ofensiva nu împotriva Italiei, ci spre Balcani sau alt punct din Europa pentru a reduce presiunea nemților asupra Italiei.

Berno a așteptat 9 zile răspunsul pe care i l-a adus aceeași persoană. La Tanger nu s-a spus nimic altceva decît la Lisabona : „Trebuie ca mareșalul Badoglio să înțeleagă că noi nu putem duce tratative, ci sîntem constrînși să insistăm pentru o capitulare necondiționată".

Al treilea emisar a fost generalul Castellano. Dar felul în care el a plecat să-și îndeplinească misiunea era cel puțin ciudat. Castellano nu dispunea de nici un fel de instrucțiuni speciale, iar pentru a corespunde politicii „jocului dublu" nu i s-au dat nici un fel de împuterniciri. (Regele și Badoglio considerau că în cazul în care sorții s-ar întoarce s-ar putea spune că generalul a acționat din proprie inițiativă.)

Castellano a luat precauțiuni speciale pentru a nu fi urmărit de Gestapo. El a călătorit sub numele lui Raimondi din Ministerul de Finanțe, care pleca la Lisabona „pentru a primi delegația italiană care se întorcea din Chile".

Mesajul pe care Castellano l-a transmis englezilor tot prin intermediul ambasadorului Campbell era diferit. Situația militară se schimbase : nemții aduseseră numeroase trupe în țară și doar un desant al aliaților la nord de Roma — afirma generalul italian — ar fi putut salva lucrurile.

Eisenhower i-a ales pe generalul american Walter Bedell-Smith, șeful său de stat major, și pe generalul englez Kenneth William Dobson-Strong pentru a-i trimite imediat la Lisabona. Ei aveau asupra lor condițiile capitulării necondiționate.

La 19 august seara, Bedell-Smith și Strong s-au întîlnit cu Castellano și un alt emisar italian care-l însotea, Montanari, la ambasada engleză. De față era și George Kennan, pe atunci însărcinatul cu afaceri al S.U.A. în Portugalia.

Bedell-Smith a început prin a citi condițiile capitulării necondiționate : încetarea imediată a ostilităților ; neacordarea de ajutor trupelor germane ; eliberarea prizonierilor ; remiterea către aliați a flotei și aviației ; permisiunea ca aliații să folosească teritoriul italian ca zonă de luptă. Acestea sînt condițiile — a declarat Bedell-Smith. Ele pot fi sau acceptate sau respinse, dar în nici un caz nu pot fi discutate. Castellano a răspuns că misiunea lui se reduce doar la prezentarea situației politice și militare și nu la încheierea armistițiului.

Întîlnirea următoare a fost fixată pentru 31 august în Sicilia ocupată de trupele aliate.

— Am raportat la Roma pe scurt și în mod convingător — relatează Castellano — enunțînd condițiile capitulării. Mareșalul (Badoglio — S.V.) dă impresia unui om neputincios. Guariglia a spus că nu putem cere pace întrucît dacă vom încerca acest lucru nemții ne vor face praf. Numai după ce aliații își vor consolida pozițiile putem depune armele.

S. V.

(Va urma)

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

James Reston

DE LA CONSENS LA CONFUZIE

MAJORITATEA administrațiilor politice nu sînt răsturnate de liderii opoziției sau de politica opozițională, ci de propriile lor contradicții, divergențe și slăbiciuni interne și s-ar putea prea bine ca acesta să fie cazul și în alegerea americană din 1968.

În actuala stare de spirit de nemulțumire față de ambii candidați principali la președinție, problema nu este atît cine va cîștiga alegerea, cît cine o va pierde. Și, paradoxal, principala speranță de victorie a lui Richard Nixon o reprezintă Lyndon Johnson, iar speranța lui Humphrey de a ajunge la Casa Albă e legată de cei doi inamici, Richard Nixon și George Wallace.

Contribuția lui Lyndon Johnson la campania electorală a lui Nixon este destul de clară. Prin politica dusă în Vietnam, el a divizat partidul său și țara. S-a retras din cursa prezidențială în primul rînd pentru că știa că nu ar putea guverna dacă țara rămîne divizată în privința războiului, dar în același timp el creează dificultăți vicepreședintelui Humphrey și partidului său în a schimba această politică în suficientă măsură pentru a restabili unitatea.

În ciuda compromisurilor lui Johnson, care au dus la convorbirile de pace de la Paris, el nu a mers suficient de departe pe acest drum pentru a ajunge la un aranjament, fie în țară, fie la Paris. Cea mai mare șansă a lui Nixon constă tocmai în dorința poporului american de a se produce schimbări, iar președintele este împotriva schimbărilor dramatice în baza cărora democrații ar putea duce cea mai eficace campanie electorală.

În consecință, în momentul de față, Hubert Humphrey este prins în capcană. El caută, pe cît îi este posibil, să se îndepărteze de politica dusă de președinte în Vietnam, fără a-și atrage ostilitatea lui Johnson, dar continuă totuși să rămînă simbolul voinței și guvernării lui Johnson, fiind astfel o țintă ușoară pentru McCarthy și McGovern, ca și pentru Nixon.

Johnson a cîștigat alegerile din 1964 promițînd pacea și s-a retras în 1968 ducînd un război nepopular. Johnson nu a tras însă toate consecințele hotărîrii sale de a se retrage, ca urmare a faptului că o mulțime de oameni se opuneau politicii sale în Vietnam ca și →

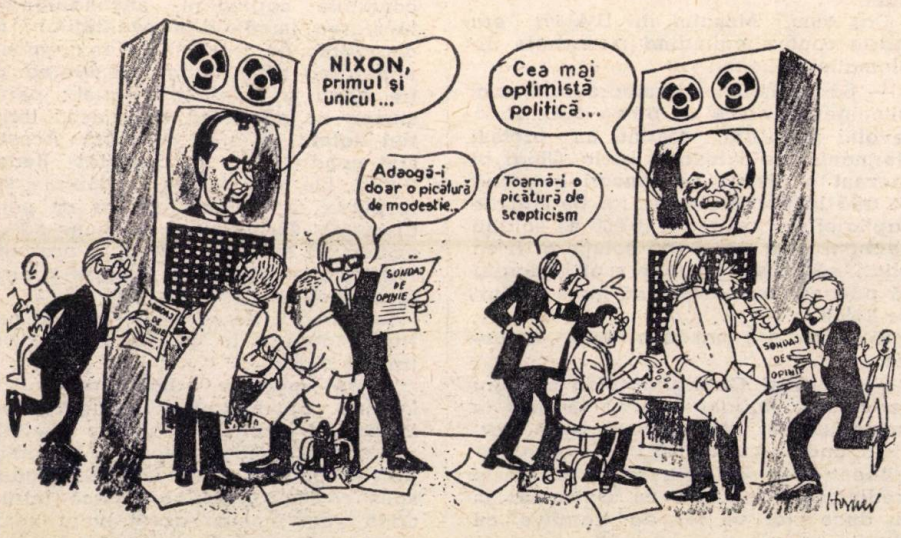

Expoziția ultimelor modele de mașini cibernetice pentru modificat, la cerere, imaginea candidatului la președinția S.U.A.

(Din **New Statesman**)

contrapunct

Russell Baker

Micul ghid republican

Iată un mic ghid despre partidul republican.

Structură chimică. Spre deosebire de partidul democrat, care este un gaz, partidul republican este un solid și de aceea, atunci cînd e imersionat în alegeri, se scufundă aproape imediat.

Istorie. Partidul republican s-a născut în 1854 și a murit în 1932, la frumoasa vîrstă de 78 de ani, motiv pentru care i se spune și azi marele partid bătrîn sau G.O.P. (inițialele de la „Grand Old Party", „Marele partid bătrîn" — n.t.). O dată cu alegerea, în 1860, a primului președinte republican, Raymond Massey, partidul a intrat într-o eră de măreție caracterizată printr-o extraordinară succesiune de președinți americani despre care nimeni nu a auzit vorbindu-se vreodată. Sau, dacă au auzit, ar fi preferat să nu audă. Printre ei au fost Rutherford B. Hayes, James Garfield, Chester A. Arthur, Benjamin Harrison, Warren Gamaliel Harding, Calvin Coolidge și Herbert Hoover.

Obiectiv. În luna ianuarie, cînd președintele citește mesajul său cu privire la Starea Uniunii în fața sesiunii mixte a Congresului, ceremonia este televizată în întreaga țară. E vorba în mod invariabil de un discurs extrem de plictisitor și, pentru ca telespectatorii să se distreze, camerele de luat vederi trebuie să-și îndrepte deseori obiectivele asupra încintei și să prezinte reacția Congresului. Spre a evita monotonia unui Congres care aplaudă mereu, societățile de televiziune insistă ca, în rîndurile auditoriului, cîteva persoane să aibă o înfățișare tristă și să stea ca pe ace. În acest scop sînt desemnați republicanii.

Cine este Thomas Dewey? Thomas Dewey a fost ales în unanimitate ca președinte al Statelor Unite în octombrie 1948, de către presă și sondajele de opinie din America. Mandatul lui a expirat la ora 7 dimineața, a doua zi după alegeri.

Cine face parte din partidul republican? Probabil cumnatul dv. și, aproape cert, soacra dv. Dansatoarele de strip-tease, polițiștii, responsabilii de organizații sindicale și președinții S.U.A. nu sînt niciodată republicani.

Dacă așa stau lucrurile, cum se explică mandatul lui Dwight D. Eisenhower? Dwight D. Eisenhower nu a fost niciodată președintele S.U.A. El a fost general emerit al S.U.A. Studiile în această privință nu s-au încheiat încă, dar există îndoieli serioase că el ar fi republican.

Ce s-ar întîmpla cu Marele Partid Bătrîn dacă ar cîștiga alegerile anul acesta? După ce, timp de 36 de ani, s-a obișnuit să facă opoziția partidului la putere, un partid republican victorios nu ar avea altă posibilitate decît să se opună lui însuși cu toate forțele și resursele sale.

(Din **International Herald Tribune**)

autorului acesteia. Nefiind obligat să-i înfrunte la urne, Johnson poate manifesta acum indiferență față de părerile lor despre război ; Hubert Humphrey nu are însă această posibilitate și aceasta este șansa lui Nixon.

Desigur, Nixon ar dori să disocieze războiul din Vietnam de nemulțumirile și violența din țară. El dorește să vorbească despre terminarea dezordinii din țară, dar nu și despre cauzele adînci ale acestei dezordini, dintre care una este desigur războiul. Violența în țară nu va putea fi oprită pînă nu va avea loc o importantă redistribuire a bogăției națiunii și folosirea sumelor cheltuite pentru război și pentru pregătirile de război în scopul reconstruirii orașelor noastre și a ordinii sociale în țară ; pe scurt, pînă ce zeci de miliarde de dolari nu vor fi transferate anual în bugetul federal la capitolul menit să rezolve inegalitățile vieții americane și cauzele sărăciei și ignoranței.

Nixon are tendința să vorbească mai degrabă despre poliție decît despre sărăcie și la fel procedează George Wallace ; ambii presupun că aceasta ar putea fi problema care să le aducă victoria în alegeri, dar este foarte posibil ca populația americană să aibă alte idei despre această ciudată societate modernă decît își închipuie Nixon și Wallace : un polițist la fiecare colț de stradă s-ar putea dovedi pînă la urmă o lozincă puțin atrăgătoare.

Încetarea focului în Vietnam înainte de alegeri ar însemna un ajutor pentru democrați și i-ar dăuna lui Nixon. S-ar putea ca Humphrey, în cazul cînd ar fi desemnat candidat, să se alăture lui McCarthy și McGovern în problema încetării bombardamentelor, creîndu-se astfel posibilitatea de a duce o campanie electorală cu un partid mai unit și, în baza politicii de a pune capăt războiului în străinătate, să poată finanța lupta împotriva sărăciei în țară.

Președintele Johnson este într-o situație mai bună ca oricine altul de a pune capăt bombardamentelor, de a face să se îndrepte convorbirile de pace de la Paris spre un aranjament serios și să se dea astfel noului președinte, oricine ar fi el, posibilitatea de a porni pe o cale nouă ducînd spre rezolvarea problemelor interne.

Natural, el ar vrea încetarea focului în condițiile sale de astăzi : dar chiar și mulți dintre propriii săi colegi din Administrație nu sînt de acord cu părerile sale. De fapt, în mod conștient sau inconștient, el amînă răspunderea a ceea ce în mod clar va reprezenta încheierea nesatisfăcătoare a unui război nepopular : el lasă însă partidul său și națiunea într-o stare de confuzie și dezamăgire și, se știe că, istorice ște, această stare de spirit provoacă de obicei căderea guvernelor.

THE GUARDIAN
LONDRA

FUNCȚIA VICE-PREȘEDINTELUI

DOI FACTORI i-au influențat în mod tradițional pe candidații prezidențiali în alegerea unui tovarăș de candidatură. Va echilibra el lista electorală ? Va uni partidul ? Desigur, foarte adeseori, cei doi factori s-au interpătruns. Candidatul care îl alege pe omul cu care trebuie să candideze pe aceeași listă contribuie la vindecarea rănilor apărute de pe urma luptelor date într-o convenție divizată ; așa s-a întîmplat cînd John Kennedy l-a ales pe Lyndon Johnson. Și în acest caz, alegerea a dat listei un echilibru net regional și religios. Sau, atunci cînd Dwight Eisenhower l-a ales pe Richard Nixon, s-a urmărit poate doar stabilirea unui echilibru — figura patriarhală legată de aceea a tînărului și promițătorului californian.

Totuși, în ambele cazuri, hotărîrea se ia numai în funcție de valabilitatea ei electorală. În mod tradițional, o dată ajunși la Casa Albă, președinții și-au neglijat umbrele. Constituția prevede două funcții pentru vicepreședinte. Una este aceea de a prezida Senatul, deși nu dispune de influență în acest for și nu face decît să-și arunce în urnă votul hotărîtor în cazurile rare în care se ivește un impas. Al doilea este acela de a-i succeda președintelui dacă acesta moare sau devine incapabil să-și continue funcțiile. În istoria americană, nouă vicepreședinți au făcut acest lucru, dintre care patru în secolul nostru : Theodore Roosevelt, Coolidge, Truman și Johnson. Într-o măsură tot mai mare, candidații prezidențiali au fost nevoiți să justifice alegerea unui tovarăș de listă electorală, prin argumentul că acesta este pe deplin calificat să ia eventual locul președintelui. De asemenea, în măsură tot mai mare, ei au dat vicepreședinților tot mai multe lucruri de făcut și în consecință i-au făcut să dobîndească mai multă experiență pentru cazul cînd ar fi în situația de a prelua funcția de președinte. Președintele Eisenhower i-a dat lui Nixon răspunderi mai mari decît a avut vreodată un vicepreședinte. Acesta a călătorit foarte mult în numele președintelui și a prezidat două comitete de cabinet. Și Lyndon Johnson ca vicepreședinte a primit numeroase sarcini, chiar dacă relațiile sale personale cu președintele nu erau prea călduroase.

Numirea de către Nixon a guvernatorului Agnew va fi aspru criticată ca fiind o numire de modă veche, ceea ce și este. Ea nu ține seama de lipsa aproape totală de experiență administrativă și legislativă a lui Agnew și are doar scopul de echilibrare a listei electorale. Cu condiția însă ca Nixon, în cazul cînd va deveni președinte, să-i dea vicepreședintelui său răspunderi și să-l facă să participe la comitete de cabinet, această situație nu ar mai avea importanță cu timpul. Un adjunct căruia i s-a permis să participe o perioadă oarecare la hotărîrile președintelui, sau să urmărească cum au fost acestea adoptate, ar putea deveni cu timpul omul cu cele mai mari șanse de reușită. Alternativa unei alegeri grabnice în cazul în care președintele ar muri ar fi de natură să dăuneze sensului de continuitate de care este nevoie în cursul unei crize.

Adevăratul inconvenient al vicepreședinției ar putea fi, în mod paradoxal, nu faptul că vicepreședintele dispune de prea puțină putere, ci de prea multă. Este vorba de puterea asupra mașinii partidului. Fiecare vicepreședinte, care în secolul nostru a urmat în funcția de președinte ca urmare a morții președintelui, a fost reales cu o majoritate substanțială. În plus, a devenit mai ușor ca vicepreședinții să urmeze în fruntea partidului atunci cînd expiră mandatul președintelui. Astfel, de exemplu, Nixon a devenit în mod virtual candidatul partidului său în 1960. Anul acesta, în ceea ce-i privește pe democrați, cu toată înstrăinarea față de Administrație, dovedită în alegerile preliminare, Humphrey are o șansă mai mare ca oricînd să-i urmeze lui Johnson. A deveni vicepreședinte este o treaptă bună spre Casa Albă, chiar dacă președintele supraviețuiește. În 1951, Statele Unite au adoptat amendamentul 21 prin care limitau durata prezidențială la numai două mandate. Deși acest amendament asigură o schimbare regulată de personal, creșterea puterii viceprezidențiale sugerează că partidele și populația ar putea rămîne, într-o tot mai mare măsură, sub aceeași Administrație mulți ani după termenul stabilit.

Recuperat...
(Din **Le Canard Enchaîné**)

Relazioni Internazionali

ROMA

LIBAN : MOMENT POLITIC ŞI ECONOMIC DIFICIL

RECENTA consultare electorală, încheiată cu un net avans al partidelor de dreapta, care s-au prezentat cu o platformă de program comună, a aruncat Libanul într-o situaţie internă confuză, dominată de o luptă ce nu exclude loviturile violente, între dreapta, sau Alianţa celor trei şi partidele majorităţii guvernamentale ; miza acestor ciocniri este fie răsturnarea, fie modificarea guvernului căruia i-a fost confirmată încrederea după alegeri. Climatul de nesiguranţă s-a agravat prin intervenţia limitată dar sensibilă în confruntare a şefului statului, Charles Helou, silit, în conjunctura apropiatelor alegeri prezidenţiale şi a tensiunii cu Izraelul, să renunţe la tradiţionala funcţie de mediator.

Ca o consecinţă a principiilor compromisului hotărît în Pactul naţional din 1943 între creştini şi musulmani, Libanul a ales în trecut o politică externă inspirată de neutralitate, fie în timpul războiului rece, fie cu prilejul controverselor din lumea arabă ; dar prelungirile crizei din Orientul Mijlociu alimentează suspiciunile şi reproşurile între diversele comunităţi. Opţiunea arabă a ţării, asigurată de adeziunea oficială la Liga arabă, scoate la iveală actualmente, ca şi în crizele precedente, limitele acestei politici externe...

...Recenta vizită a ministrului de externe Fuad Boutros în ţările membre ale Consiliului de Securitate şi la U Thant constituie iniţiativa diplomatică cea mai semnificativă întreprinsă în scopul de a explica punctul de vedere al guvernului libanez, încrezător în capacitatea Naţiunilor Unite de a asigura pacea. Această tendinţă a politicii libaneze în favoarea unei prezenţe mai active a Naţiunilor Unite în Orientul Mijlociu a fost reluată şi dezvoltată de Raymond Eddé, liderul blocului naţional, membru al Alianţei celor trei, care a propus ca forţe ale Naţiunilor Unite să staţioneze de-a lungul liniei de demarcaţie cu Izraelul, pentru a împiedica o eventuală încălcare a acordului de încetare a focului. Propunerea n-a fost acceptată, datorită unei prompte reacţii a cercurilor panarabe, care o consideră ca pe o dovadă a dorinţei dreptei de a „internaţionaliza" Libanul, sustrăgîndu-l astfel patriei arabe.

...În pofida acestei declaraţii a lui Eddé, linia libaneză în problema palestineană rămîne identică cu cea a altor state arabe, apreciind rezoluţia Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967 drept singura cale pentru o soluţionare pacifică. Raporturile cu Izraelul constituie, totuşi, doar una din preocupările guvernului ; în realitate, previziunile experţilor sînt pesimiste dacă nu sumbre în ceea ce priveşte economia, în vreme ce necesitatea unei reforme administrative, în sensul deconfesionalizării structurilor statului, devine tot mai presantă.

Precum se ştie, Libanul este o republică prezidenţială, cu un sistem reprezentativ unicameral ; dar instituţiile democratice sînt aproape golite de semnificaţie, din cauza interconfesionalismului ridicat la treapta de sistem în textul Constituţiei şi în practica constituţională. Încă din timpul mandatului francez, s-a consolidat tradiţia de a atribui cele mai înalte sarcini ale statului conform unui rigid criteriu confesional, mai ales în privinţa următoarelor funcţiuni : preşedintele republicii — creştin maronit, primul ministru — musulman sunit, vicepremier — grecoortodox, preşedintele Camerei — musulman şiit. Foarte rare au fost excepţiile de la această regulă. Inconvenientele unei atari practici sînt evidente. Rezultă, de exemplu, că, deşi guvernele dovedesc o instabilitate cronică (un cabinet stă la putere în medie opt luni), oficiul de prim-ministru rămîne privilegiul unui cerc restrîns de familii sunite.

Cît priveşte puterea legislativă, noua lege electorală din 1960 a menţinut în compoziţia Camerei raportul de 6 la 5 între creştini şi musulmani. Acest sistem, care îşi avea justificarea în primele două decenii de la independenţă, face posibilă primejdioasa ingerinţă a unor grupuri clientelare, a autorităţilor religioase, a bancherilor şi capitaliştilor în viaţa politică, în dauna creşterii participării democratice a populaţiei. Grupuri restrînse, prevalîndu-se de solidaritatea confesională şi de tradiţia constituţională, exploatează instituţiile de stat pentru a-şi apăra poziţiile privilegiate. Candidatura unor clanuri şi grupuri feudale la ultimele alegeri evidenţiază caracterul clientelar al vieţii politice libaneze, iar particularismul conferă o relativitate certă în opţiuni chiar partidelor celor mai reprezentative.

În esenţă, dificultăţile financiare (în luna iunie, statul şi-a asumat direct pentru a treia oară gestiunea unei bănci cu un pasiv considerabil), stagnarea pieţei, producţia agricolă care se vinde greu sînt tot atîtea critici la adresa actualei linii de promovare a unui liberalism economic demodat. Inexistenţa unei politici economice elaborate este produsul compromisului naţional care a dat o stabilitate ţării şi bogăţie elitelor, dar care, favorizînd precumpănirea intereselor particulare asupra intereselor generale, blochează realizarea oricărui program de înnoire socială şi politică.

Nesiguranţa situaţiei din Liban, accentuată de apartenenţa lui la regiunea Orientului Mijlociu, îşi are explicaţia de fond în structura constituţională a ţării ; calea de soluţionare a problemelor sale poate fi numai adoptarea unui plan de deconfesionalizare a statului, căreia să-i corespundă voinţa populară şi elaborarea unei politici economice mai potrivite intereselor generale.

P. T.

jeune afrique

DRUMUL CONGOULUI

„POT SPUNE, fără teama de a mă înşela, că Republica Congo se află pe un drum bun". Între părerile exprimate cu privire la evoluţia ţării în cursul manifestărilor organizate cu prilejul celei de-a opta aniversări a independenţei, acest omagiu are o importanţă specială : el a fost rostit de Cornelis, ultimul guvernator general al fostei colonii belgiene. Congo a ieşit, deci, definitiv din haos ?

Barometrul economiei indică timp frumos. Creat după reforma de la 24 iunie 1967, zairul, noua unitate monetară, simbolizează efortul de reînnoire. Importurile au fost liberalizate. În decurs de 12 luni, rezervele de aur şi devize ale Băncii Naţionale au crescut cu echivalentul a 160 de milioane de dolari, sumă care nu a fost niciodată pînă acum atinsă după independenţă. Aceste rezultate încurajatoare au, firește, anumite repercusiuni fericite asupra vieţii de zi cu zi. Tot pentru prima oară după independenţă, comercianţii anunţă soldări sau promit rabaturi. Magazinele din Kinshasa sînt pline de mărfuri. Specula şi bursa neagră sînt în curs de dispariţie. Anul viitor, la Kinshasa va fi construită, la preţul de cinci milioane de zairi, o fabrică de ţesături „Wax", foarte populare în rîndurile congolezilor.

Reluarea activităţii economice va permite de asemenea să se înfăptuiască proiecte mai serioase. Au şi început lucrările de construire a marelui baraj hidroelectric de pe Inga (40 milioane kW). Lucrările vor dura cinci ani.

Energia produsă — iniţial 300 000 kW — va alimenta o oţelărie cu o producţie anuală de 200 000 tone ce urmează a fi construită la Kimpoko-Kinshasa. Minereul de fier, care va proveni de la Luebo — Kasaiul occidental, va fi expediat pe o cale ferată care va lega Kinshasa de Port-Francqui.

De trei ani, s-a dat un nou impuls industriei miniere, care reprezintă 80 la sută din exporturi. Societatea generală congoleză a minelor, care a urmat societăţii „Union Minière du Haut Katanga", aparţine de acum înainte Republicii Congo. Un recent decret-lege prezidenţial a stabilit capitalul ei la o sută de miloane de zairi, subscris şi eliberat în întregime de Congo. La opt ani de la naşterea lui, statul congolez recuperează această prodigioasă bogăţie care este cuprul, a cărui producţie este de 300 000 tone anual şi care furnizează 70 la sută din încasările în devize. Aurul, produs în special în minele din Kilo-Moto, provincie orientală, aparţine de asemenea statului. Diamantele industriale din Mbuji-Mayi (14 milioane de carate) sînt vîndute de asemenea prin Banca Naţională care încasează preţul (în devize), peste jumătate revenind Tezaurului. În plus, 10 la sută din totalul minereurilor extrase sînt

cedate în mod obligatoriu statului pentru a constitui o „rezervă strategică".

Stimulat de reușita zairului, de situația favorabilă a balanței de plăți și de stabilitatea prețurilor pe cale de a fi realizată, guvernul ia în considerare un nou cadru de acțiune : expansiunea economică.

Guvernul intenționează, de asemenea, să dezvolte contactele și acordurile de colaborare. În ultimul an, la Kinshasa au sosit numeroase misiuni din țări capitaliste sau socialiste, au fost încheiate numeroase contracte.

În schimb, dezvoltarea socială urmează cu greu redresarea economică. Venitul mediu anual pe cap de locuitor este de 80 de dolari, kilogramul de carne costă doi dolari la Kinshasa. Deși salariile din epoca colonială au fost majorate cu aproximativ 200 la sută, condițiile de viață sînt grele, deoarece prețurile au crescut și mai mult încă. Aceste dificultăți favorizează corupția dar sînt în același timp agravate de ea. Anumiți funcționari nu ezită să încurajeze fraudele la export sau traficul de pietre prețioase în schimbul unor avantaje personale. Totuși, situația grea existentă imediat după obținerea independenței s-a modificat mult. Generalul Mobutu a luat măsuri draconice împotriva corupției, și asprimea lor va descuraja în mod cert pe fraudatori.

Paralel, s-au obținut realizări sociale. Distrus de mercenari, Bukavu era acum un an și jumătate un oraș mort. Azi a fost complet reconstruit. Faustin Nzaza, ministrul economiei și industriei și inginer de construcții civile, a condus personal lucrările, la fața locului. În curînd va fi inaugurat la Kisangani, un alt oraș martir, un orfelinat pentru copiii ai căror părinți au fost victimele mercenarilor.

În ciuda greutăților de tot felul, guvernul a hotărît să încadreze educația națională într-un sector prioritar alocîndu-i 16,50 la sută din buget. Dar există și aici probleme : recrutarea și salarizarea neregulată a corpului didactic, inspecțiile insuficiente, necesitatea de a uniformiza programele. În ciuda acestor umbre, viața socială, ca și activitatea economică, oferă azi o stabilitate de netăgăduit care este rezultatul politicii duse în ultimii trei ani de guvern. Situația politică este calmă pe ansamblul teritoriului. Reducerea numărului provinciilor de la 24 la 8, depolitizarea funcțiilor de guvernator au fost măsuri administrative fericite. Certurile dintre triburi s-au potolit chiar dacă nu au încetat. Rămîn, evident, urmările „katanghezilor". Greaua problemă a foștilor rebeli și a foștilor jandarmi katanghezi care erau deținuți la Centrul de instrucție militară din Irebu, în provincia Ecuatorială, este pe cale de soluționare. Foștii rebeli vor fi trimiși încă de luna aceasta în localitățile lor de baștină, iar foștii jandarmi vor fi repartizați timp de șase luni în principalele localități ale provinciei înainte de a se înapoia, la rîndul lor, în satele lor natale.

Problema succesiunii regimului Mobutu își va găsi soluția o dată cu rezultatele alegerilor legislative și prezidențiale stabilite pentru 13 decembrie 1970 și intrarea în funcție a noilor instituții la 1 ianuarie 1971. Constituția promulgată la 24 iunie 1967 stabilește la 5 și 7 ani mandatele respective ale noului Parlament și noului președinte al republicii care, de data aceasta, va fi ales prin vot universal.

Correio da Manhã

RIO DE JANEIRO

TULBURĂRILE STUDENȚEȘTI ȘI OPINIA PUBLICĂ

TULBURĂRILE studențești declanșate cu luni în urmă, în principalele centre universitare braziliene au luat amploare în ultimul timp. Principalele revendicări ale studenților sînt îmbunătățirea condițiilor de învățătură, reînnoirea structurii universitare, astfel încît să se permită un acces mai larg al tinerilor la institutele de învățămînt superior, sporirea alocațiilor destinate învățămîntului, legalizarea Organizației „Uniunea Națională a Studenților" (U.N.S.) interzisă după lovitura de stat din aprilie 1964 etc.

Sub presiunea mișcărilor studențești, guvernul federal a hotărît constituirea, la 2 iulie a.c., a grupului de lucru pentru reforma universitară, sub conducerea ministrului educației și culturii, Taraso Dutra. Acest grup a elaborat recent un anteproiect de lege, care după ce va fi dezbătut public, va fi prezentat președintelui republicii, la sfîrșitul anului 1968. Studenții împărtășesc părerea că acest document nu răspunde nici pe departe revendicărilor lor. Astfel, pentru anul universitar 1969, se prevede un număr de 110 000 de locuri, ceea ce, după opinia lor, este foarte puțin raportat la cca 85 milioane de locuitori ai Braziliei.

La începutul lunii august, a fost arestat un grup de studenți în frunte cu președintele U.N.S., Vladimir Palmeiro, fiul senatorului Rui Palmeiro, care a fost acuzat de a fi organizat manifestațiile antiguvernamentale desfășurate la sfîrșitul lunii iulie a.c. Faptul că V. Palmeiro este deținut la garnizoana armatei I-a din „Vila Militar" și că autoritățile militare interzic avocatului său și rudelor să întrețină contacte cu el, a provocat noi valuri de nemulțumiri. La Rio de Janeiro, Sao Paulo, Salvador, Brasilia, Belo Horizonte etc. au avut loc noi manifestații ale studenților în semn de solidaritate cu liderul lor și ceilalți colegi arestați.

Pentru reprimarea manifestațiilor din ultimul timp și pentru a preîntîmpina noi acțiuni ale acestora a fost mobilizată armata federală și forțele polițienești. La Rio, unitățile forțelor armate terestre, marinei și aviației, echipate cu puști-mitraliere, cu care blindate, cu tancuri de tipul „Sherman M 4" de fabricație nord-americană, au un efectiv de 4 800 de soldați. La acest efectiv se adaugă dispozitivul poliției militare și civile cu un efectiv de 3 000 de oameni. Aceste unități au ocupat piețele orașului și principalele instituții publice. Paralel s-au efectuat numeroase arestări.

Un incident puternic a avut loc între studenți și poliția din Rio, ca urmare a arestării unui student înfirm care-și cîștiga existența ca vînzător ambulant în piața Largo da Carioca. La Rio, numai într-o singură zi au fost arestate peste 150 de persoane. Directorul poliției militare din acest oraș, generalul Lucidio Arruda, a declarat că studenții deținuți care nu au antecedente politice vor fi eliberați. Despre numărul celor arestați nu a spus însă nimic.

În ciuda represiunilor la care sînt supuși, studenții au reafirmat hotărîrea „de a înfrunta violența militaro-polițienească". Referindu-se la violența care se practică contra studenților, preotul José de Castro Pinto a declarat că, dacă aceasta va continua, biserica catolică din Brasilia a hotărît să participe din nou la manifestațiile studențești. El s-a pronunțat totodată pentru eliberarea lui V. Palmeiro.

O mare parte a deputaților care aparțin partidului guvernamental ARENA sînt dispuși să sprijine proiectul hotărîrii propus Parlamentului de partidul de opoziție U.D.B. Acest proiect prevede eliberarea necondiționată a studenților și a muncitorilor care au fost arestați cu ocazia ultimelor manifestații ce au avut loc în diferite orașe ale țării.

În Berlinul occidental studenți progresiști și tinerii muncitori împrăștie o demonstrație a unui grup de neo-naziști

poșta redacției

CUM SE ALEGE PREȘEDINTELE S.U.A.?

Gh. Bogasiu, Mizil. 1) După cum s-a explicat și în articolul „Alegătorii americani în căutarea unui Mister X", apărut în nr. 32, Constituția americană nu prescrie procedura desemnării candidaților la președinție. Ea arată ce condiții trebuie să întrunească o persoană pentru a ocupa funcția prezidențială : „Nici o persoană în afară de cetățenii Statelor Unite, născuți pe teritoriul țării, sau de cei ce sînt cetățeni în momentul adoptării prezentei Constituții, nu este eligibilă pentru funcția de președinte ; nu este de asemenea eligibilă pentru această funcție o persoană care n-a împlinit vîrsta de 35 de ani sau care nu a locuit timp de 14 ani în Statele Unite". Este stipulată de asemenea modalitatea votării : „Puterea executivă va fi investită într-un președinte al Statelor Unite ale Americii. El va deține această funcție pe termen de patru ani și, împreună cu vicepreședintele ales pe același termen, va fi ales după cum urmează : Fiecare stat va desemna, într-un mod care poate fi stabilit de puterea legislativă, un număr de electori egal cu totalul numărului senatorilor și al membrilor Camerei Reprezentanților pe care statul respectiv este îndreptățit să-i aibă ; nu va fi desemnat însă drept elector nici un senator, nici un membru al Camerei Reprezentanților și nici o persoană care deține în Statele Unite o funcție de încredere sau remunerată... Electorii se vor întruni în statele respective și vor vota prin buletine de vot pentru președinte și pentru vicepreședinte, dintre care cel puțin unul trebuie să nu fie din același stat cu ei ; vor numi, în buletinul lor de vot, persoana pe care o votează pentru funcția de președinte și într-un buletin separat persoana pe care o votează pentru funcția de vicepreședinte. Vor face liste separate cu toate persoanele desemnate prin vot pentru funcția de președinte și cu toate persoanele desemnate pentru funcția de vicepreședinte, menționînd numărul de voturi întrunit de fiecare, vor semna și certifica aceste liste și le vor trimite sigilate la sediul guvernului Statelor Unite, pe adresa președintelui Senatului. Președintele Senatului va deschide toate certificatele în prezența Senatului și a Camerei Reprezentanților, iar voturile vor fi numărate. Persoana care va întruni cel mai mare număr de voturi pentru funcția de președinte va deveni președinte, dacă numărul reprezintă majoritatea electorilor desemnați ; dacă nici o persoană nu întrunește o asemenea majoritate, Camera Reprezentanților va alege imediat președintele dintre primele — cel mult trei — persoane care au întrunit cele mai multe voturi pentru funcția de președinte. Dar, la alegerea președintelui, voturile se vor exprima pe state, reprezentanții fiecărui stat avînd, la un loc, un vot ; este necesară participarea la vot a reprezentanților a două treimi din numărul statelor, iar pentru alegere este necesară o majoritate a tuturor statelor. Și dacă, atunci cînd dreptul de a alege îi va reveni ei, Camera Reprezentanților nu va alege un președinte înainte de a patra zi a lunii martie, vicepreședintele va acționa ca președinte, așa cum se întîmplă în cazul morții sau al incapacității constituționale a președintelui". 2) Parlamentul italian este compus din două Camere : Senatul, cu 315 membri, și Camera Deputaților, cu 630 de membri, aleși pe termen de cinci ani. Participarea la alegerile legislative a tuturor bărbaților și femeilor în vîrstă de peste 21 de ani este obligatorie.

VIAȚA PE ALTE PLANETE

Mihai Brumaru, Tîrgu Mureș. 1) După remedierea defectelor de construcție care au determinat tragica moarte a trei cosmonauți americani arși de vii, cabina navei spațiale „Apollo" a fost pusă din nou la încercare. Trei cosmonauți au petrecut în interiorul ei opt zile, simulînd o călătorie pînă la Lună și înapoi. Zborul real ar urma să aibă loc peste un an și jumătate. 2) În speranța că pe aceste planete s-ar putea găsi forme elementare de viață sau urme ale unor asemenea forme, savanții preconizează explorarea lui Venus, Jupiter și Marte. De pildă, laureatul Premiului Nobel pentru chimie, Willard Libby, este de părere că oxigenul, descoperit pe Venus de o sondă spațială sovietică, în octombrie 1967, ar putea fi rezultatul unei fotosinteze vegetale. Jupiter are, după opinia chimistului Cyril Ponnamperuno, o atmosferă similară cu cea care a înconjurat Pămîntul în primii 100 de milioane de ani ai existenței sale. Nu-i exclus, afirmă el, că gazele de pe Jupiter să se fi și combinat în molecule generatoare de viață. Cel mai stăruitor se pledează însă în favoarea explorării lui Marte. În ciuda temperaturilor foarte scăzute și a lipsei de oxigen de pe această planetă, microbiologul american Harold Klein crede că viața s-ar fi putut dezvolta pe vremea cînd climatul era mai favorabil și că unele forme de viață ar fi putut supraviețui prin adaptare evolutivă. Se sugerează, ca pas preliminar către călătoriile interplanetare, amplasarea pe o orbită circumterestră — la jumătatea deceniului viitor — a unei capsule uriașe, lungă de circa 200 de metri, care să se rotească în jurul său de 3,5 ori pe minut spre a crea, pentru cele 100 de persoane de la bord, gravitație artificială. În afara atmosferei terestre, observatorii de la această stațiune ar putea obține imagini nedeformate ale planetelor.

Ștefan Cabel, București. Revista „Lumea" nu publică materiale de tipul celui trimis de dv.

TERITORIUL SABAH

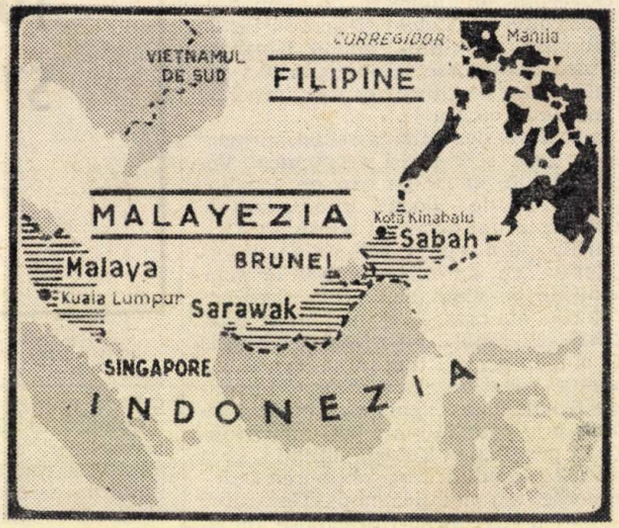

Constantin Apostol, București. Capitala teritoriului Sabah este Kota Kinabalu. Disputa în privința acestui teritoriu este departe de a se fi potolit. Ea a început în 1963, cînd Anglia a cedat Sabahul (fosta colonie Borneo de nord) Malayeziei. Filipinele au susținut că Sabahul le revine de drept lor deoarece, în secolul XIX, a aparținut sultanului din Sulu. Malayezia a ripostat, arătînd că în 1962 a fost organizat un plebiscit la care populația locală a votat în favoarea alipirii la Federația Malayeziei. Cu cîteva luni în urmă, conflictul a intrat într-o fază acută. Guvernul malayez a descoperit că filipinezii antrenează pe insula Coregidor elemente de guerilă ce urmează să fie trimise în Sabah. Președintele Filipinelor, Ferdinand Marcos, a ordonat „pedepsirea celor vinovați", dar a cerut ca guvernul malayez să rediscute problema apartenenței teritoriului Sabah. Tratativele, care au avut loc la Bangkok, s-au întrerupt de curînd, fără să se fi ajuns la vreun rezultat. Malayezienii au declarat că „nu mai au nimic de spus unor funcționari de mîna a doua, veniți să facă propagandă", iar în Filipine, ziarele, unii membri ai parlamentului și studenții au cerut să se rupă relațiile diplomatice cu Filipinele. Unii au preconizat chiar o acțiune militară.

Gheorghe N. Luxandra, comuna Stîlpeni, județul Argeș. 1) Ciankaișiștii ocupă într-adevăr în continuare la O.N.U. locul ce aparține de drept Republicii Populare Chineze. 2) Principalele insule ale Indoneziei sînt Sumatra, Jawa, Borneo (central și de sud), Celebes și Moluce. 3) Insula Okinawa are o suprafață de 454 mile pătrate și o populație de circa 800 000 de oameni. 4) O fotografie înfățișîndu-l pe Robert Kennedy cu întreaga sa familie a apărut la „Poșta redacției" în nr. 14/1968.

Mihai Pîrvan, Huși. 1) Afară de Harry Truman, dintre foștii președinți ai S.U.A. mai este în viață generalul Dwight Eisenhower. 2) Candidatul partidului democrat la președinția S.U.A. va fi desemnat de Convenția care se întrunește cu începere de la 26 august la Chicago.

Nicolae Șubă, București. Am citit cu mult interes ampla dv. scrisoare. Cum însă problemele pe care le ridicați nu se încadrează în profilul revistei „Lumea" — săptămînal de politică externă — vă sugerăm să vă adresați fie unui ziar central, fie revistei „Magazin istoric".

lumea

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

IPROFIL
Măgura Codlei

produce

mobilă de calitate superioară
garnitură de mobilă „Lămîița"
fotoliul „Nehoiu" – canapeaua „Carpați"
paturi: mc 2; r. 22; „Bucegi"

Cobit

F R B

MADE IN RUMANIA

rulmenți radiali cu role cilindrice

rulmenți oscilanți cu role butoi

rulmenți radiali și axiali cu bile

rulmenți de construcție specială

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

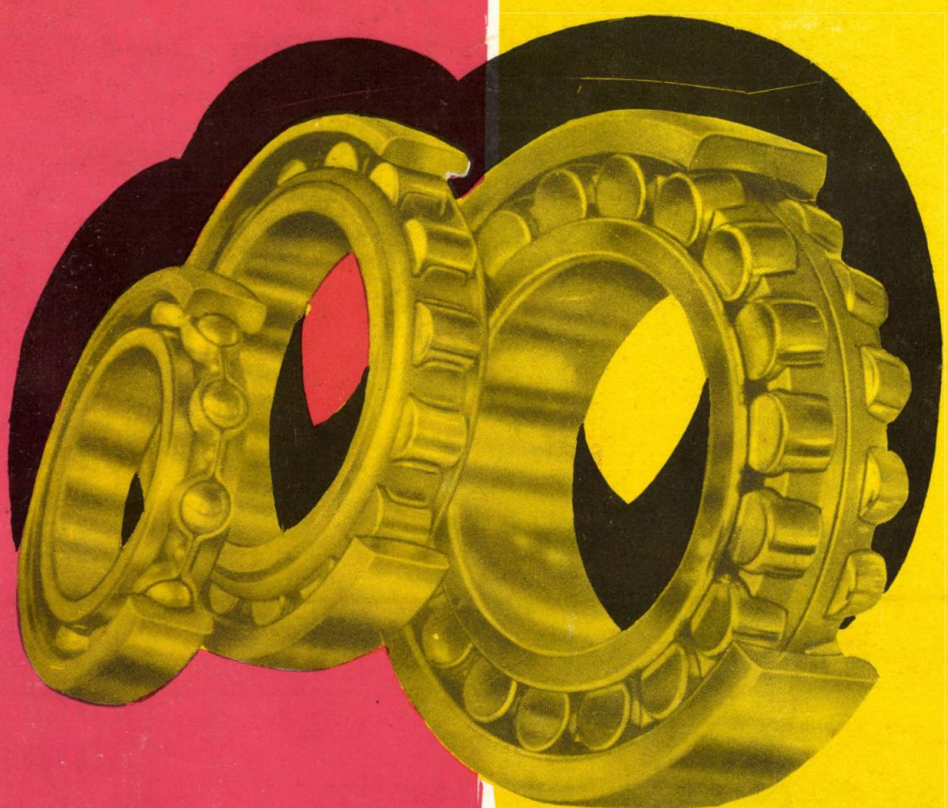

Lei 2

Chicago: Convenţia partidului democrat

reportaj pe glob BAMAKO

Evoluţia evenimentelor din CEHOSLOVACIA

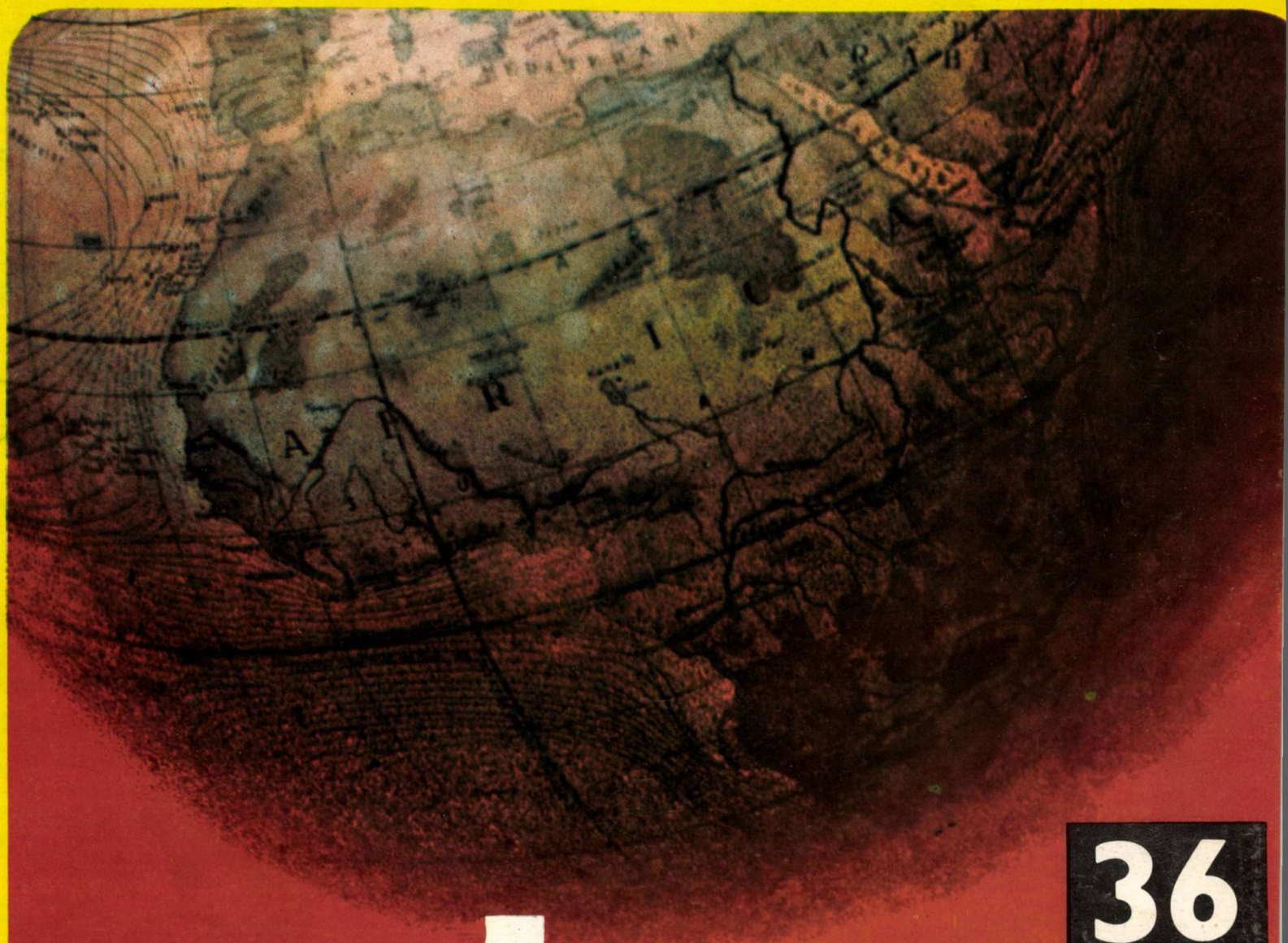

36
joi, 29 august 1968

lumea

VIZITA CONDUCĂTORILOR DE PARTID ȘI DE STAT ÎN JUDEȚELE BRAȘOV, COVASNA ȘI HARGHITA

Mitingul oamenilor muncii din Brașov

Pe străzile orașului Sf. Gheorghe

În mijlocul locuitorilor din Miercurea Ciuc

lumea

Nr. 36 (253) 29 AUGUST 1968

sumar

2 Declarația Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România cu privire la principiile de bază ale politicii externe a României

EDITORIAL

4 Adeziune vibrantă la politica partidului

8 SĂPTĂMÎNA în telegrame

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

6 *Corespondență din Praga.* În aceste zile la Praga. *Cristian Popișteanu.*
10 Energia nucleară — riscuri și speranțe. *Nicolae Ecobescu*
12 Chicago. Frămîntări în partidul democrat. *Eugen Preda*
14 Cunoașterea și stima reciprocă. *O declarație făcută revistei „Lumea" de către primul ministru al Belgiei,* GASTON EYSKENS
14 „Războiul special" din Laos. *Eugeniu Obrea*
20 Delimitări preelectorale în Suedia. *Valeriu Pop*
21 Folosirea pașnică a fundului mărilor. *Gheorghe Săulescu și Dinu Mărășescu*
22 *Corespondență din Lima.* Anatomia unei devalorizări. *Carlos Ortega*

SINTEZE

16 Securitatea europeană — problemă esențială a vieții internaționale (II). *Vasile Gliga,* adjunct al ministrului afacerilor externe

REPORTAJ PE GLOB

18 Bamako. *Corneliu Vlad*

SERIALE

24 Din culisele celui de al doilea război mondial. *Sergiu Verona*
26 Războiul alcoolului (VII). Incoruptibilii. *Nicolae Minei*

CONTRAPUNCT

28 *Art Buchwald.* Micul fabricant de fraze

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

28—31 Newsweek, Le Monde Diplomatique, Clarin, Jeune Afrique

PROFIL

31 GIUSEPPE MEDICI, ministrul afacerilor externe al Italiei

POȘTA REDACȚIEI (32)

În acest număr

ADEZIUNE VIBRANTĂ LA POLITICA PARTIDULUI

pag. 4

Evoluția evenimentelor din Cehoslovacia

pag. 6

Energia nucleară — riscuri și speranțe

de Nicolae Ecobescu
ambasador, reprezentantul permanent al României pe lîngă Oficiul O.N.U. din Geneva

pag. 10

„Războiul special" din Laos

pag. 14

O declarație făcută revistei „Lumea" de către Gaston EYSKENS

primul ministru al Belgiei

pag. 14

Delimitări preelectorale în Suedia

pag. 20

Anatomia devalorizării monetare în Peru

pag. 22

Serial Războiul alcoolului (VII)

DECLARAȚIA

Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România cu privire la principiile de bază ale politicii externe a României

Marea Adunare Națională, întrunită în ședință extraordinară în ziua de 22 august 1968, consideră necesar, ca urmare a situației create prin pătrunderea forțelor armate a cinci state socialiste pe teritoriul Republicii Socialiste Cehoslovace, să expună cu toată claritatea în fața întregului nostru popor, a opiniei publice internaționale, poziția principială a României în legătură cu relațiile dintre țările socialiste, dintre toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Întreaga politică externă a partidului și statului român este pătrunsă de grija și preocuparea plină de răspundere pentru cauza prieteniei și colaborării dintre statele socialiste, a unității sistemului socialist mondial, pentru găsirea căilor în vederea depășirii greutăților și neînțelegerilor create în relațiile dintre unele țări socialiste, pentru întărirea coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Activitatea desfășurată de țara noastră pe plan extern demonstrează cu prisosință că Partidul Comunist Român, guvernul Republicii Socialiste România sînt animate de un profund spirit internaționalist, că lor le sînt scumpe relațiile de prietenie frățească cu toate țările socialiste, cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele ce luptă împotriva imperialismului, pentru democrație și progres social, libertate și independență națională, pentru pace în lume.

Marea Adunare Națională, ca și întregul popor român, acordă o importanță deosebită dezvoltării colaborării tovărășești cu statele sistemului socialist. Colaborarea și cooperarea multilaterală economică, politică, științifică și culturală dintre țările C.A.E.R. — la care România ia parte activă — dintre toate statele socialiste permite accelerarea propășirii fiecărei țări în parte, întărirea forței și prestigiului în lume al întregului sistem socialist.

Condiția fundamentală a desfășurării cu succes a acestei colaborări, a întăririi alianței lor militare și politice, a consolidării unității și coeziunii lor, a lichidării divergențelor existente — condiție asupra căreia partidul și statul nostru s-au pronunțat și se pronunță cu consecvență — este așezarea relațiilor pe baza principiilor marxism-leninismului, ale internaționalismului proletar, pe baza respectării independenței și suveranității fiecărui stat, a egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, a avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești. Aceasta reprezintă cheia de boltă a unității țărilor socialiste, cerința cea mai imperioasă a întăririi sistemului socialist mondial, unul din factorii fundamentali de care depind mersul înainte al orînduirii socialiste și comuniste, înfăptuirea idealurilor popoarelor care și-au luat soarta în propriile mîini, a idealurilor de dreptate socială și națională ale tuturor popoarelor.

Este știut că aspirația majoră a popoarelor în epoca contemporană, aspirație care se afirmă cu forță de nestăvilit pe arena mondială, este cucerirea dreptului de a-și hotărî singure soarta, conform voinței și intereselor lor, fără amestec din afară, cucerirea și apărarea libertății și independenței naționale, consolidarea suveranității fiecărei națiuni. Acest ideal străbate ca un fir roșu lupta tuturor forțelor revoluționare, a maselor largi populare de pretutindeni, este un deziderat ce cîștigă tot mai mulți aderenți pe toate continentele, mobilizează și însuflețește cercurile cele mai largi ale opiniei publice mondiale.

În aceste condiții, îndatorirea supremă a țărilor socialiste este de a oferi un model convingător, viu, de realizare în viață a acestor idealuri, de materializare în practică a aspirațiilor popoarelor dornice să trăiască în pace și prietenie, în stimă și respect reciproc. Considerăm că misiunea țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești este aceea de a se situa permanent în avangarda luptei revoluționare pentru libertate și independență națională, ca port-drapelul acestor idealuri arzătoare ale epocii noastre, de a mobiliza în această luptă toate popoarele, uriașul front antiimperialist mondial. Baza obiectivă a realizării acestui țel este comunitatea orînduirii sociale din țările socialiste, ideologia comună marxist-leninistă, interesele și idealurile supreme comune ale întregii mișcări comuniste și muncitorești.

Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România își exprimă convingerea că nimic nu poate dăuna mai mult prestigiului internațional al socialismului, autorității statelor socialiste pe arena mondială, influenței ideilor comunismului în lumea întreagă decît încălcarea acestor principii în relațiile dintre statele socialiste, folosirea metodelor, reprobabile, de amestec în treburile interne ale unei țări socialiste. Recurgerea la asemenea metode, condamnate de mult de mișcarea comunistă și muncitorească internațională și incriminate la timpul său de toate țările socialiste — și cu atît mai mult intervenția armată, ocuparea militară a teritoriului unui stat frățesc — aduce cel mai grav prejudiciu luptei forțelor revoluționare din toate țările pentru idealurile de libertate socială și națională, pentru triumful cauzei lui Marx, Engels și Lenin.

Numai organele alese ale partidului și statului poartă răspunderea asupra destinelor unei națiuni socialiste, pot hotărî cînd sînt și cînd nu sînt în pericol cauza socialismului și cuceririle revoluționare ale poporului, pot solicita sau nu ajutorul politic, militar sau de altă natură al celorlalte țări socialiste. A nesocoti aceste organe, a acționa în pofida voinței și peste capul lor, a aprecia situația dintr-o țară socialistă — și a acționa în consecință — pe baza informărilor unilaterale sau tendențioase făcute de anumite grupuri sau persoane înseamnă a călca în picioare principiul sacru al suveranității unui popor socialist, a unui partid comunist frățesc aflat la conducerea țării, a crea o situație de arbitrar, deosebit de periculoasă pentru relațiile dintre țările socialiste, pentru cauza colaborării și prieteniei între popoare.

Întărirea prieteniei și colaborării între partidele și popoarele noastre este strîns legată de asigurarea unei informări cît mai largi, corecte și obiective a opiniei publice din fiecare țară cu privire la stările de lucruri din alte partide sau țări socialiste. Numai pe această bază popoarele pot cunoaște realitățile din celelalte țări socialiste, numai pe această cale se poate contribui cu adevărat la dezvoltarea prieteniei și colaborării între țările socialiste, între partidele comuniste și muncitorești.

Realitatea politică, viața au demonstrat că unica modalitate rațională și eficientă de soluționare a divergențelor, a deosebirilor de păreri ivite între țări socialiste, este discuția tovărășească, bazată pe respect și încredere reciprocă, între conducerile partidelor și statelor respective, găsirea prin eforturi răbdătoare, perseverente, sincere, a unor soluții reciproc acceptabile care să elimine neînțelegerile dintre partide, să asigure relații de colaborare tovărășească, internaționalistă între țările socialiste. Ne pronunțăm cu hotărîre împotriva practicii etichetărilor aplicate unor partide sau țări socialiste

frăteşti pe baza unor informări culese din afară şi peste capul conducerilor de partid şi de stat. Această practică nu poate decît să învenineze raporturile şi să împiedice colaborarea frăţească între partidele şi ţările socialiste. De aceea, trebuie să acţionăm pentru a înlătura cu desăvîrşire şi pentru totdeauna asemenea practici. Ele sînt străine principiilor pe care se bazează relaţiile dintre partidele şi ţările noastre, străine spiritului marxism-leninismului ; a le admite în continuare în viaţa, în activitatea partidelor înseamnă a tolera încălcarea principiilor marxism-leninismului. Partidul nostru este ferm hotărît să facă totul pentru a contribui la întronarea în viaţa sistemului mondial socialist, a mişcării comuniste şi muncitoreşti a principiilor comunismului — ale marxism-leninismului, aşa cum a fost conceput de Marx şi Lenin, ale ideologiei noastre atotbiruitoare, care asigură perspectiva înfloririi multilaterale a tuturor naţiunilor.

Totodată, considerăm că în nici un caz deosebirile de vederi — care pot surveni între ţările socialiste în legătură cu interpretarea unei sau alteia dintre problemele construcţiei socialismului, mişcării comuniste şi situaţiei internaţionale — nu trebuie să aibă repercusiuni pe planul relaţiilor interstatale, să ducă la presiuni economice, politice sau de orice altă natură.

Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România, partidul şi guvernul, întregul popor român declară că sînt ferm hotărîte să acţioneze în raporturile de colaborare şi prietenie cu ţările socialiste exclusiv pe baza principiilor internaţionalismului socialist, militînd cu fermitate pentru respectarea dreptului intangibil al fiecărui popor de a-şi hotărî singur propriile destine, de a-şi alege formele concrete de edificare a socialismului. Este de competenţa exclusivă a fiecărui partid comunist sau stat socialist de a stabili metodele practice de construire a societăţii socialiste, politica internă şi externă a ţării, aplicînd în mod creator învăţăturile generale ale marxism-leninismului la situaţia concretă din ţara respectivă. Aceasta nu poate şi nu trebuie să fie obiect de dispută sau de ingerinţe în treburile interne ale unui stat socialist.

România îşi afirmă loialitatea deplină faţă de alianţele sale politice şi militare cu ţările socialiste frăţeşti, hotărîrea fermă de a le respecta întocmai, văzînd în aceasta o chezăşie a apărării fiecărui stat socialist în faţa unei agresiuni imperialiste, a întăririi forţei de apărare a întregului sistem socialist, a apărării păcii în lume. Marea Adunare Naţională exprimă dorinţa poporului român de a dezvolta relaţiile de prietenie tovărăşească cu popoarele Uniunii Sovietice, de care sîntem legaţi prin vechi tradiţii de amiciţie şi bună vecinătate, prin raporturi de solidaritate internaţionalistă, de a extinde şi întări alianţa şi prietenia trainică cu celelalte ţări socialiste vecine, Iugoslavia, Bulgaria, Ungaria, cu Cehoslovacia, Polonia, Republica Democrată Germană — primul stat socialist al muncitorilor şi ţăranilor din Germania —, cu Albania, cu statele socialiste din Asia, Republica Populară Chineză, R. D. Vietnam, R.P.D. Coreeană, Mongolia, cu primul stat socialist de pe continentul american, Cuba. Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România adresează Sovietului Suprem al U.R.S.S., parlamentelor din celelalte ţări frăţeşti, guvernelor şi partidelor comuniste din toate ţările socialiste frăţeşti un apel solemn de a face totul pentru promovarea fermă a principiilor internaţionaliste în relaţiile din sînul sistemului socialist, de a nu permite nici un fel de încălcare a acestor principii, nici un fel de ştirbire a libertăţii, independenţei şi suveranităţii naţionale a vreunui popor. Prin aceasta ne dovedim la înălţimea încrederii popoarelor, la înălţimea încrederii şi aşteptărilor întregii omeniri.

Desfăşurarea vieţii internaţionale scoate în relief pericolul deosebit pe care îl reprezintă pentru cuceririle revoluţionare, progresiste ale popoarelor activitatea imperialismului contemporan care înfăptuieşte o politică agresivă, de încordare, pune la cale comploturi şi lovituri de stat, atentează la independenţa popoarelor, încurajează forţele militariste, creează şi menţine focare de război în lume. În aceste condiţii asigurarea capacităţii de apărare a ţărilor socialiste, lupta lor unită constituie o datorie sacră a partidelor comuniste şi muncitoreşti din aceste ţări, a guvernelor şi organelor supreme ale statului, o îndatorire de supremă responsabilitate faţă de propriul popor, faţă de clasa muncitoare şi forţele păcii din întreaga lume.

Corespunzător acestor scopuri şi ca urmare a creării blocului agresiv N.A.T.O., a fost creată Organizaţia Tratatului de la Varşovia din care România face parte încă de la constituirea organizaţiei. În mod neabătut ţara noastră şi-a îndeplinit şi îşi îndeplineşte îndatoririle ce-i revin ca membră a Tratatului, îngrijindu-se neobosit de întărirea capacităţii sale de apărare, a forţelor sale armate care străjuiesc liniştea şi securitatea patriei, dezvoltînd colaborarea militară cu forţele armate ale celorlalte ţări socialiste participante la Tratat. Considerăm că atîta timp cît va exista blocul N.A.T.O. este necesară şi menţinerea Organizaţiei Tratatului de la Varşovia.

În acelaşi timp, România subliniază cu toată fermitatea că Tratatul de la Varşovia a fost creat exclusiv ca instrument de apărare a ţărilor socialiste împotriva unei agresiuni din afară, a unui atac imperialist. Aceasta a fost, este şi va fi unica raţiune a existenţei sale. Sub nici un motiv, în nici un caz şi în nici o formă Organizaţia Tratatului de la Varşovia nu poate fi folosită sau invocată pentru acţiuni militare împotriva vreunei ţări socialiste.

Tratatul de la Varşovia poate fi conceput numai ca o organizaţie a unor state socialiste egale în drepturi. De aceea, orice act întreprins în numele Tratatului, orice acţiune militară înfăptuită sub egida sa trebuie să fie rezultatul consultărilor şi al hotărîrii comune, unanime, a tuturor statelor membre — aşa cum prevede însuşi Tratatul. Măsurile care contravin acestor norme nu pot angaja în nici un fel Tratatul de la Varşovia ca organizaţie, toate statele membre ale acesteia.

În spiritul Tratatului de la Varşovia ţările participante au datoria de a se ajuta reciproc în cazul unei agresiuni imperialiste. În conformitate cu principiile democraţiei, ale normelor constituţionale şi cu însăşi prevederile Tratatului, cererea de ajutor militar sau hotărîrea de a participa la acţiuni militare comune sînt de resortul exclusiv al organelor legale ale statului respectiv. Acestea, şi numai ele, sînt în măsură să ia hotărîri în probleme de asemenea însemnătate majoră.

Are o uriaşă importanţă în viaţa ţărilor socialiste realizarea principiilor diplomaţiei preconizate de Lenin — o diplomaţie deschisă, profund democratică şi populară, emanaţie a voinţei şi intereselor întregii naţiuni. Un popor liber şi stăpîn pe soarta sa are dreptul să fie informat, să cunoască întreaga activitate internaţională a statului, toate obligaţiile derivate din tratatele şi pactele politice şi militare în care este angajată ţara respectivă.

Marea Adunare Naţională consideră că tratatele care leagă România de alte ţări trebuie să fie în mod obligatoriu aprobate de forul suprem al statului, ca toate îndatoririle poporului nostru privind colaborarea şi cooperarea militară cu celelalte ţări, orice clauze privind staţionarea unor trupe aliate pe teritoriul său să fie exclusiv rezultatul hotărîrii exprese a parlamentului, organul suprem al puterii de stat a naţiunii noastre socialiste. Aceasta este deosebit de necesar pentru a asigura ca toate angajamentele ţării să fie emanaţia voinţei suverane a poporului, a întregii naţiuni, pentru ca poporul să poată acţiona ca un tot unit în vederea înfăptuirii lor.

Marea Adunare Naţională reafirmă poziţia cunoscută a României de a-şi dezvolta relaţiile cu toate ţările, indiferent de orînduirea socială, pe baza principiilor independenţei, suveranităţii, egalităţii, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Numai respectarea acestor principii, care constituie norme fundamentale ale dreptului internaţional, poate asigura afirmarea spiritului de legalitate şi justiţie în raporturile dintre state, poate asigura dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-şi decide singur soarta. Promovarea lor consecventă, înrădăcinarea lor trainică în viaţa internaţională este o cerinţă de însemnătate hotărîtoare pentru dezvoltarea unor raporturi de încredere între state, pentru apropierea între popoare şi întărirea prieteniei lor, pentru dezvoltarea colaborării şi consolidarea păcii în lume.

Marea Adunare Naţională dă o înaltă apreciere activităţii desfăşurate de guvernul român pentru dezvoltarea relaţiilor pe toate planurile cu statele de pe continentul nostru, pentru înfăptuirea securităţii europene şi consideră că trebuie intensificate eforturile pentru aşezarea raporturilor dintre toate naţiunile Europei pe baze noi, pentru buna colaborare în toate domeniile a tuturor popoarelor continentului, corespunzător intereselor păcii în întreaga lume.

Adresăm cu acest prilej parlamentelor, organelor supreme de conducere, guvernelor tuturor ţărilor mari sau mici, care poartă răspunderea destinelor naţiunilor lor şi a păcii, apelul de a dezvolta cooperarea internaţională, de a acţiona neobosit pentru micşorarea încordării, pentru înlăturarea surselor de suspiciune din relaţiile între state, pentru afirmarea spiritului de colaborare şi respect reciproc în viaţa internaţională, pentru statornicirea unui climat trainic de pace în întreaga lume.

Acţionînd în acest spirit ne îndeplinim una din obligaţiile primordiale în faţa popoarelor noastre, în faţa viitorului întregii lumi.

România consideră că trebuie militat cu hotărîre pentru a se ajunge la dezarmarea generală şi, în primul rînd, pentru a se înfăptui în cel mai scurt timp eliminarea armelor atomice care constituie un pericol pentru însăşi existenţa omenirii. Aceste arme trebuie să fie scoase în afara legii, pentru ca popoarele să trăiască fără teama pericolului unui război termonuclear. Trebuie să facem totul pentru a realiza acest deziderat al omenirii.

România participă activ la întreaga activitate a Organizaţiei Naţiunilor Unite îndreptată spre destindere, spre asigurarea păcii şi securităţii în lume, acordă o deosebită atenţie înfăptuirii principiilor înscrise în Carta acestei organizaţii.

Marea Adunare Naţională consideră că trebuie realizată universalitatea Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru ca toate statele lumii să-şi poată aduce contribuţia activă, în cadrul acestei organizaţii, la însănătoşirea vieţii internaţionale. Conform principiilor Cartei O.N.U. şi ţelurilor sale, această organizaţie are datoria de a lua măsurile necesare atunci cînd independenţa şi suveranitatea unui stat membru al organizaţiei sînt încălcate, cînd o ţară devine obiectul unei intervenţii armate străine. Respectarea suveranităţii şi independenţei tuturor naţiunilor lumii este o îndatorire internaţională primordială.

Marea Adunare Naţională îşi exprimă aprobarea deplină faţă de politica şi activitatea externă internaţionalistă desfăşurată de Partidul Comunist Român şi de guvernul ţării noastre, faţă de eforturile lor neobosite pentru lichidarea încordării între ţările socialiste, între partidele comuniste şi muncitoreşti, pentru întărirea unităţii ţărilor socialiste şi a partidelor comuniste frăţeşti. Marea Adunare Naţională aprobă întru totul concluziile şedinţei comune a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului de Stat şi a Consiliului de Miniştri ţinută la 21 august anul acesta, precum şi măsurile adoptate cu acest prilej în vederea creşterii aportului ţării noastre la depăşirea acestui moment greu prin care trec relaţiile dintre ţările socialiste. Marea Adunare Naţională îşi exprimă dezaprobarea faţă de amestecul în treburile interne ale poporului cehoslovac, faţă de intervenţia militară a celor cinci ţări în Cehoslovacia. Ea îşi manifestă convingerea că sînt necesare eforturi noi şi

→

perseverente pentru soluționarea principială a crizei survenite ca urmare a intervenției militare împotriva poporului cehoslovac. Interesele supreme ale socialismului, ale păcii cer să se facă apel la rațiune, la înțelegere, la spirit tovărășesc. Încă nu este prea tîrziu pentru a face să triumfe principiile colaborării internaționaliste, pentru a se întreprinde măsuri menite să creeze premise soluționării judicioase a crizei intervenite în raporturile cu Cehoslovacia, pentru îmbunătățirea relațiilor între țările socialiste.

Singura cale pentru stingerea conflictului creat este retragerea neîntîrziată a tuturor trupelor străine de pe teritoriul Republicii Socialiste Cehoslovace, crearea condițiilor ca poporul frate cehoslovac, partidul și guvernul legal cehoslovac să-și poată rezolva treburile interne fără nici un amestec din afară. Este de o importanță vitală ca organele de partid statutare și organele de stat constituționale ale Cehoslovaciei să-și poată desfășura nestingherite activitatea de conducere a vieții economice, politice și sociale, ca cu ele și numai cu ele să se discute despre modalitățile de soluționare a crizei actuale din Cehoslovacia. Marea Adunare Națională își exprimă încrederea deplină în capacitatea poporului frate cehoslovac, a partidului său comunist și a guvernului țării, a organelor alese în mod legal și constituțional de a rezolva cu succes problemele interne ale dezvoltării socialismului în Cehoslovacia, de a învinge greutățile care s-au creat, de a asigura mersul înainte al patriei lor pe calea socialismului și comunismului.

Marea Adunare Națională cheamă în aceste zile pe toți oamenii muncii, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor să-și încercească eforturile pentru realizarea programului de dezvoltare multilaterală a țării elaborat de partid și guvern, pentru înfăptuirea măreților sarcini ale construcției socialismului, pentru dezvoltarea economiei, științei, culturii, artei, pentru realizarea politicii partidului de ridicare a nivelului de trai al maselor, de înflorire a națiunii noastre socialiste.

Marea Adunare Națională reafirmă voința fermă a partidului și guvernului, a forului suprem al țării de a face totul pentru ridicarea pe o treaptă superioară a operei de edificare a socialismului, punînd la baza întregii noastre vieți sociale principiile democratismului socialist, care asigură participarea activă a tuturor cetățenilor la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a țării, la rezolvarea treburilor statului, împlinirea multilaterală a personalității fiecăruia corespunzător principiilor umanismului socialist, valorificarea energiei, talentului și capacității fiecărei persoane în folosul societății, al patriei socialiste.

Ne exprimăm convingerea că poporul nostru nu-și va precupeți eforturile pentru realizarea acestor sarcini, își va strînge și mai puternic rîndurile în jurul conducerii de partid și de stat, făcînd zid în apărarea cuceririlor noastre revoluționare, a independenței și suveranității patriei. Suveranitatea și independența națională sînt bunuri neprețuite, pe care poporul român, în frunte cu partidul comunist, le-a cucerit prin lupte și jertfe grele, la capătul unui drum istoric zbuciumat. Ele sînt cuceriri fundamentale ale orînduirii socialiste, la care oamenii muncii, întregul popor țin ca la propria lor viață, căci de ele depind însăși viața, însuși viitorul lor.

Tocmai de aceea politica promovată de partid și guvern este îmbrățișată cu încredere și atașament nețărmurit de toți oamenii muncii, indiferent de naționalitate, de întreaga noastră națiune socialistă, este considerată de poporul român ca expresia fidelă a năzuințelor și aspirațiilor sale fundamentale, a intereselor supreme atît ale generațiilor de azi cît și ale celor de mîine ale patriei noastre. Înfăptuind neabătut această politică, poporul român își îndeplinește îndatorirea sfîntă față de patria noastră socialistă, precum și obligațiile sale internaționaliste de detașament activ al frontului revoluționar antiimperialist mondial, obligațiile față de cauza unității țărilor socialiste, a colaborării și prieteniei tuturor popoarelor, a păcii și securității în întreaga lume.

DECLARAȚIA Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român

Comitetul Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român a examinat cu deosebită atenție comunicatul cu privire la convorbirile sovieto-cehoslovace din 23—26 august a.c. de la Moscova, precum și cuvîntările rostite la Praga, după încheierea convorbirilor, de către tovarășii Ludvik Svoboda, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace, Alexander Dubcek, primul secretar al C.C. al P.C. din Cehoslovacia, și Oldrich Cernik, președintele guvernului R. S. Cehoslovace.

Urmărind desfășurarea evenimentelor din Cehoslovacia în spiritul înaltei responsabilități impuse de gravitatea acestora, Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat, Consiliul de Miniștri, Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România și-au exprimat, la timpul său, în mod unanim, îngrijorarea și dezaprobarea față de pătrunderea forțelor armate ale celor cinci state socialiste în R. S. Cehoslovacă.

Partidul Comunist Român, consecvent poziției sale principiale, constructive, s-a pronunțat de la bun început pentru găsirea unei soluții raționale, pe singura cale compatibilă cu normele fundamentale ale relațiilor dintre țările socialiste, dintre partidele comuniste — calea tratativelor, a discuțiilor cu conducerea de partid și de stat legală a Cehoslovaciei.

Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a luat act de acordul încheiat ca urmare a convorbirilor, acord în al cărui temei își pot desfășura activitatea organele conducătoare de partid și de stat cehoslovace și care prevede retragerea trupelor celor cinci state de pe teritoriul Cehoslovaciei socialiste.

Comitetul Executiv apreciază că reîntoarcerea tovarășilor L. Svoboda, A. Dubcek, J. Smrkowsky, O. Cernik și a altor conducători de partid și de stat la locurile lor de muncă și reluarea activității normale a organelor legale de partid și de stat creează condiții ca poporul cehoslovac să-și poată consacra eforturile pentru rezolvarea sarcinilor complexe ce le stau în față, pentru soluționarea efectelor provocate de recentele evenimente, pentru dezvoltarea socialistă a societății.

În același timp, Comitetul Executiv consideră de cea mai mare importanță să se înfăptuiască retragerea, completă și în timpul cel mai scurt, a forțelor armate ale celor cinci state socialiste din Cehoslovacia, asigurîndu-se în acest fel manifestarea deplină a independenței R. S. Cehoslovace și exercitarea de către poporul cehoslovac a prerogativelor inalienabile ale suveranității naționale.

Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. își exprimă încrederea că Partidul Comunist din Cehoslovacia, poporul cehoslovac, în strînsă unitate în jurul conducerii de partid și de stat, vor depăși aceste momente grele și vor asigura mersul înainte cu succes al construcției socialiste. În numele întregului nostru partid, al întregului popor român, în spiritul prieteniei frățești româno-cehoslovace, Comitetul Executiv exprimă comuniștilor din Cehoslovacia, popoarelor ceh și slovac, sentimentele sale de caldă simpatie, de sprijin și deplină solidaritate internaționalistă.

Comitetul Executiv reafirmă poziția de principiu a Partidului Comunist Român că în împrejurările grele prin care trec relațiile dintre țările socialiste este imperios necesar să nu se întreprindă absolut nimic care să înăsprească aceste relații, care să adîncească divergențele și să genereze noi surse de tensiune — ci să se îndrepte toate eforturile către o unică direcție, constructivă, către țelul major al restabilirii climatului de încredere și prietenie între țările socialiste, al refacerii și consolidării relațiilor de unitate între partidele comuniste frățești, în interesul cauzei socialismului și al păcii.

23 VIII 1968

ADEZIUNE VIBRANTĂ LA POLITICA PARTIDULUI

Am trăit o săptămînă plină de evenimente și manifestări care au exprimat marea unitate a poporului român în jurul politicii interne și externe a partidului și guvernului nostru. În săptămîna aceasta, a avut loc sesiunea extraordinară a sfatului suprem al țării, care a adoptat Declarația Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România cu privire la principiile de bază ale politicii externe a României ; au avut loc în întreaga țară adunări ale oamenilor muncii în care s-a exprimat deplina adeziune față de politica partidului ; s-a desfășurat vizita conducătorilor de partid și de stat în județele Brașov, Covasna și Harghita ; au continuat să sosească pe adresa Comitetului Central al partidului nenumărate telegrame și scrisori trimise de organizațiile județene și municipale de partid, organizații de masă și obștești, colective de oameni ai muncii din fabrici și uzine, cooperative agricole de producție, instituții de învățămînt și cultură, personalități ale vieții cultural-artistice ; ziarele publică amplu scrisori ale colaboratorilor și cititorilor—toate acestea exprimînd o adeziune vibrantă la politica partidului nostru. Am îndrăzni să comparăm toate aceste manifestări, care au angajat nemijlocit oameni de profesii, vîrste și naționalități diferite, cu o adevărată adunare populară a întregii națiuni socialiste române, pe a cărei ordine de zi este înscrisă hotărîrea de neclintit de a investi întreaga abnegație, devotament și capacitate creatoare în opera sacră de edificare a societății socialiste în România, de înfăptuire a cauzei socialismului și păcii în întreaga lume. Această săptămînă a reliefat cu o nouă vigoare unitatea dialectică inseparabilă între politica internă de construcție a societății socialiste, de înflorire multilaterală a patriei, și politica externă a partidului și guvernului nostru. S-a evidențiat încă o dată că politica noastră externă dă glas aspirațiilor profunde ale poporului român, care consacrîndu-și forța și energia uriașei opere creatoare, pașnice, de edificare a noii orînduiri, manifestă în același timp un înalt spirit de responsabilitate pentru cauza socialismului și progresului social în lume, pentru soarta întregii omeniri.

Declarația Marii Adunări Naționale a țării noastre, cuvîntările tovarășilor Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer și ale celorlalți conducători de partid și de stat la mitingurile oamenilor muncii din Brașov, Sf. Gheorghe, Miercurea Ciuc și Odorheiul Secuiesc au reafirmat puternic și limpede, în acest moment internațional complex, principiile marxist-leniniste de nezdruncinat care stau la temelia relațiilor internaționale ale partidului și guvernului nostru, a căror piatră unghiulară o constituie unitatea și prietenia cu țările socialiste frățești. În întreaga sa activitate internațională, România a manifestat o grijă permanentă și activă de a întări și dezvolta colaborarea multilaterală, tovărășească, cu țările socialiste. La baza acestei prietenii se află comunitatea orînduirii sociale, ideologia comună marxist-leninistă, interesele și idealurile supreme ale cauzei socialismului și păcii mondiale. Este o dorință fierbinte a poporului nostru de a amplifica aceste relații, în beneficiul său și al celorlalte popoare din țările socialiste, așezîndu-le pe baza principiilor marxist-leniniste, a internaționalismului socialist, pe baza respectării independenței și suveranității fiecărui stat, a egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, a avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești. „Aceasta — subliniază Declarația Marii Adunări Naționale — reprezintă cheia de boltă a unității țărilor socialiste, cerința cea mai imperioasă a întăririi sistemului socialist mondial, unul din factorii fundamentali de care depind mersul înainte al orînduirii socialiste și comuniste, înfăptuirea idealurilor popoarelor care și-au luat soarta în propriile mîini, a idealurilor de dreptate socială și națională a tuturor popoarelor".

Partidul și guvernul nostru au subliniat în repetate rînduri că, în afara succeselor dobîndite pe plan intern în construirea noii orînduiri, unul din izvoarele cele mai puternice ale prestigiului internațional al socialismului, ale autorității politice și morale a statelor socialiste pe arena mondială, ale influenței ideilor marxism-leninismului în lumea întreagă îl constituie respectarea strictă și promovarea activă a acestor principii în relațiile dintre toate statele socialiste, grija neabătută pentru întărirea și consolidarea unității și coeziunii comunității statelor socialiste.

Subliniind hotărîrea neclintită a partidului și guvernului patriei noastre de a milita pentru dezvoltarea prieteniei, alianței și colaborării dintre poporul român și popoarele celorlalte țări socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că nimic nu trebuie să împiedice colaborarea între popoarele țărilor socialiste. „Poporul român — spunea secretarul general al C.C. al P.C.R. — consideră că nimic nu poate împiedica buna colaborare, prietenia dintre România și Uniunea Sovietică, că avem toate condițiile și avem răspunderea să dezvoltăm această prietenie. Nu există nici o problemă care să poată constitui motiv de neînțelegere între popoarele noastre. Avem, de asemenea, relații bune și dorim să dezvoltăm continuu aceste relații cu poporul din Republica Populară Ungară de care ne leagă aceleași interese : construcția socialismului. Noi considerăm că nu există nici o problemă care să împiedice colaborarea dintre popoarele noastre și trebuie să facem totul pentru a o dezvolta, în continuare. Avem relații vechi de prietenie cu poporul bulgar. Aceste relații și-au găsit o expresie nouă în condițiile construirii socialismului. Nu există nici o problemă care să constituie un motiv de neînțelegere între popoarele noastre. Dimpotrivă, interesele comune cer să acționăm împreună, să întărim continuu prietenia și colaborarea dintre cele două țări. Avem, de asemenea, relații bune și perspective de dezvoltare a acestora cu popoarele Iugoslaviei frățești de care ne leagă, la fel, tradiții vechi de prietenie, de luptă comună, aceleași interese legate de făurirea orînduirii noi. Există toate condițiile pentru a dezvolta toate aceste relații ; noi vom face totul pentru a le extinde și intensifica continuu.

Ne leagă o prietenie veche cu popoarele slovac și ceh, tradiții de luptă comună împotriva exploatării și asupririi, împotriva Germaniei hitleriste, solidaritatea internaționalistă în construirea socialismului. Avem toate posibilitățile pentru a face ca relațiile dintre România și Cehoslovacia să înflorească continuu spre binele popoarelor noastre, al cauzei socialismului.

M-am referit nominal la aceste țări vecine, dar aceleași relații și aceleași perspective de colaborare și prietenie avem cu toate țările socialiste din Europa, cu Albania, cu Polonia, cu R. D. Germană, cu toate țările socialiste de pe celelalte continente. Noi considerăm că avem obligația și datoria să facem totul ca unele puncte de vedere diferite privitoare la problemele internaționale sau la metodele concrete de rezolvare a sarcinii de construcție a socialismului să nu constituie niciodată o piedică în colaborarea și cooperarea noastră".

Desigur, avînd în vedere diversitatea condițiilor de construire a noii societăți, este firesc să apară o varietate de forme și metode de activitate în țările socialiste. Au apărut și apar păreri deosebite în abordarea unor probleme ale situației internaționale. Partidul nostru subliniază însă că aceste deosebiri nu pot și nu trebuie, în nici un fel, să constituie o rațiune pentru divergențe, pentru slăbirea unității țărilor socialiste. Dimpotrivă, Partidul Comunist Român a afirmat în repetate rînduri că aceste deosebiri de păreri și aprecieri trebuie discutate principial, tovărășește, între conducerile de partid și de stat, avîndu-se totdeauna în vedere că ceea ce unește țările socialiste frățești este și trebuie să fie precumpănitor, ca interesele superioare comune să prevaleze asupra acestor deosebiri de opinii. În felul acesta pot fi evitate, în toate împrejurările, înăsprirea relațiilor, cultivarea neîncrederii, suspiciunea și animozitatea, deteriorarea relațiilor reciproce. Conducătorii partidului și statului nostru au reafirmat voința partidului, a guvernului, a întregului nostru popor de a acționa cu toată hotărîrea pentru a lichida divergențele existente între țările socialiste, cît mai repede cu putință, pentru ca deosebirile de păreri să nu afecteze relațiile între țările socialiste.

Partidul și guvernul nostru consideră că temelia unor raporturi de egalitate în drepturi, stimă și încredere reciprocă, constă în respectarea dreptului intangibil al fiecărui popor de a-și hotărî

singur propriile destine, de a-și alege formele concrete de construcție socialistă. „Este de competența exclusivă a fiecărui partid comunist sau stat socialist de a stabili metodele practice de construirea societății socialiste, politica internă și externă a țării, aplicînd în mod creator învățăturile generale ale marxism-leninismului la situația concretă în țara respectivă — subliniază Declarația Marii Adunări Naționale. Aceasta nu poate și nu trebuie să fie obiect de dispută sau de ingerințe în treburile interne ale unui stat socialist".

Însuflețiți de o adîncă simpatie și de solidaritate cu poporul cehoslovac, ne exprimăm încrederea că situația actuală va fi remediată, că se vor crea condițiile necesare pentru normalizarea vieții, pentru exercitarea nestingherită a activității organelor legal constituite, pentru afirmarea deplină a independenței și suveranității statului prieten cehoslovac. Aceasta este în interesul construcției socialismului în Cehoslovacia, al unității trainice a sistemului mondial socialist, al cauzei socialismului și păcii în lumea întreagă.

Declarația Marii Adunări Naționale, cuvîntările conducătorilor noștri de partid și de stat au reafirmat loialitatea deplină a României față de alianțele sale politice și militare cu țările socialiste frățești, hotărîrea neclintită de a le respecta întocmai, considerînd aceasta drept o chezășie a apărării fiecărui stat socialist în fața unei agresiuni imperialiste, a întăririi forței de apărare a întregului sistem socialist, a apărării păcii în lume. „Noi — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — sîntem membri ai Tratatului de la Varșovia și sîntem hotărîți ca, în cadrul acestei alianțe, să ne îndeplinim — așa cum a afirmat forul suprem al patriei noastre, în caz de nevoie, dacă vreo țară socialistă va fi atacată de imperialiști — obligațiile ce ne revin. Considerăm, totodată, că este necesar să acționăm în așa fel încît să fie respectată voința fiecărei națiuni socialiste. Forța comună a țărilor socialiste să acționeze numai atunci cînd o țară dintre cele care s-au asociat în această organizație va fi atacată de o țară imperialistă. Să facem în așa fel încît să fim gata întotdeauna să răspundem obligațiilor pe care le-am asumat. Poporul nostru este hotărît, el își va respecta întotdeauna obligațiile. Dar tot așa de hotărîți sîntem să nu admitem nimănui, sub nici un motiv, să ne calce suveranitatea națională".

Cu adevărat impresionante sînt în aceste zile manifestările ample, viguroase prin care cetățenii patriei noastre socialiste, întregul nostru popor își exprimă adeziunea deplină, neprecupețită față de politica internă și externă a partidului și guvernului.

Cititorii revistei noastre au putut aprecia — fie nemijlocit, ca participanți la aceste manifestări, fie prin intermediul televiziunii, al radioului și al ziarelor — unitatea de nezdruncinat a întregii națiuni socialiste în jurul Partidului Comunist Român, a cărui politică este emanația voinței poporului, expresie a năzuințelor sale fundamentale. Sprijinul și adeziunea națiunii noastre socialiste față de politica internă și externă a partidului s-au manifestat în aceste zile cu o nouă forță, prin ecoul produs de chemarea Marii Adunări Naționale ca toți oamenii muncii, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor să-și înzecească eforturile pentru realizarea programului de dezvoltare multilaterală a țării, dezvoltarea economiei, științei și culturii, pentru realizarea politicii partidului de înflorire a națiunii noastre socialiste.

De la trimisul nostru special, Cristian Popișteanu

In aceste zile la Praga

După cursul atît de neobișnuit pe care l-a avut viața aici în această ultimă săptămînă, capitala Cehoslovaciei frățești își regăsește ritmul în desfășurarea muncii pașnice a clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității vital interesați în consolidarea orînduirii socialiste pe pămînturile dintre Sumava și Tatra. Gazetarul de la fața locului este absorbit de relatarea acelor fapte care ilustrează cel mai pregnant starea de spirit a unui popor confruntat cu momente excepționale în soarta sa.

Să notăm momentele și faptele cele mai importante înregistrate în ultimele 24 de ore.

Mai întîi, marți dimineața s-a aflat, după confirmarea sosirii conducătorilor cehoslovaci la Praga, despre ședința guvernului desfășurată sub conducerea lui Oldrich Cernik. Guvernul a făcut cetățenilor un apel la păstrarea calmului și liniștii necesare înfăptuirii măsurilor de normalizare a vieții în țară.

La amiază a fost difuzat comunicatul cu privire la convorbirile sovieto-cehoslovace al cărui conținut este desigur cunoscut de cititori.

I-am ascultat apoi vorbind pe președintele Republicii Cehoslovace, Ludvik Svoboda, și pe Alexander Dubcek, prim-secretar al C.C. al P.C. din Cehoslovacia, i-am văzut marți și miercuri pe alți conducători ai partidului și ai statului cehoslovac exprimînd poporului întreaga lor mulțumire și apreciere pentru înțelepciunea, disciplina patriotică, devotamentul, maturitatea și stăpînirea de sine strălucit demonstrate. Pe retina memoriei celei mai recente mi se derulează scenele al căror martor am fost și care confirmau întru totul exemplara ținută morală a comuniștilor, a cetățenilor acestei țări.

„În convorbirile noastre — declara președintele Svoboda — am fost susținuți de manifestările nenumărate ale încrederii voastre. Vă aduc cele mai sincere mulțumiri pentru aceasta. Sînt convins că nu v-am înșelat această încredere. Ceea ce ne-a ajutat în egală măsură au fost înțelepciunea și disciplina de care ați dat dovadă cu toții, cehi și slovaci, oameni ai muncii și militari ai forțelor noastre armate".

A produs o profundă impresie aci emoționanta cuvîntare ținută de tovarășul Alexander Dubcek. Cititorii noștri cunosc la această oră textul ei din care am dori să citățm cîteva idei.

„Facem totul pentru a găsi — și sîntem convinși că vom reuși — căile și mijloacele de a dezvolta și realiza împreună cu voi toți politica ce ne va readuce în cele din urmă la o situație normală — spunea primul secretar al C.C. al P.C. din Cehoslovacia".

„În situația actuală — a subliniat el — noi avem o mare nevoie de ordine, avem nevoie de disciplină din partea tuturor cetățenilor, locuitori ai patriei noastre cehoslovace socialiste, calitate de care ei au dat dovadă pînă în prezent. Va fi nevoie și mai mult în viitor de această disciplină, deoarece miza este într-adevăr uriașă și totul depinde de atitudinea noastră, de munca noastră și de sprijinul acordat de voi eforturilor noastre".

Reînnoind apelul la calm și disciplină, Alexander Dubcek declara că : „Ignorarea faptelor reale nu ar putea duce decît la aventuri și anarhie. Acest lucru ar fi nefast pentru înfăptuirea sarcinilor importante care ne așteaptă. Știți bine că noua situație din țara noastră ne ridică în față probleme noi. Apar unele puncte de vedere noi, dar ceea ce ne trebuie de urgență este, dacă se poate, consolidarea și revenirea la normal".

Și în continuare : „Sprijinul dv., calmul, chibzuința și activitatea organelor de partid, la toate eșaloanele, activitatea activiștilor de partid și a tuturor organizațiilor sociale și de masă au reconfirmat în această zi convingerea pe care am cîștigat-o după plenara din ianuarie a.c. că este necesară o legătură strînsă cu poporul, că trebuie să ne sfătuim cu acesta, să ne sprijinim pe experiența și rațiunea acestuia, să ținem seama de părerile poporului în politica noastră. Vrem să procedăm și în continuare în felul acesta.

Situația nouă apărută nu schimbă cu nimic faptul că poporul nostru face parte din rîndul popoarelor comunității socialiste. Credem că indiferent de tot ce s-a întîmplat, de ce trăim azi

relațiile dintre popoarele noastre și popoarele celorlalte țări socialiste se vor reface, astfel încît să fie în concordanță cu această realitate. Altfel nu pot spune. Tocmai pentru faptul că cehii și slovacii au un caracter profund uman, oameni cu sentimente internaționaliste, credem că ei le vor manifesta și față de poporul sovietic, față de oamenii muncii din U.R.S.S. și din celelalte țări socialiste. La acestea nu trebuie să renunțăm, deoarece nu muncim numai astăzi, ci și mîine, iar relațiile acestea vor fi îndreptate spre apropierea de aceste popoare, pentru ca relațiile să se refacă, astfel încît să fie în concordanță cu faptul că popoarele noastre, cît și alte popoare sînt socialiste.

Nu dispare un popor care reușește să se conducă după rațiunea și conștiința sa".

Și între toate aceste amintiri vii la care reflectez în ora tîrzie a nopții pragheze nu pot distinge vreuna care să nu-mi evoce omniprezența dragostei de libertate, independență și democrație a acestor bărbați și a acestor femei întîlniți pe străzi, în case sau la locurile lor de muncă. S-a spus deseori în aceste zile, și pe bună dreptate, că oamenii muncii din Cehoslovacia se consideră strîns legați de dezvoltarea construcției socialiste. Este încă prea puțin pentru a exprima totul, trebuie înțeles că poporul acestei țări își identifică viața, năzuințele, viitorul și destinul socialist. Atunci cînd un întreg popor își vede întrupat idealul în socialism, înțelegi că noțiunile : libertate, independență, democrație, derivă din argumentul esențial și principial socialist, singurul care dă sens aspirațiilor și luptelor trecutului pentru un viitor mai bun, singurul care luminează perspectivele zilei de mîine.

Osmoza indisolubilă dintre partidul comunist și poporul cehoslovac în contextul construcției socialiste a inspirat profundul atașament demonstrat de oamenii muncii atunci cînd, sîmbătă și duminică, au mers la locurile de muncă, înzecindu-și eforturile pentru a dărui în împrejurări excepționale un schimb excepțional partidului.

Dragostea pentru patria socialistă a oamenilor muncii cehoslovaci — s-a îmbogățit cu rezultatele muncii minerilor din Ostrava, oțelarilor din Kladno, constructorilor de mașini din capitala țării, cooperatorilor din Moravia, celor care s-au grăbit să contribuie la realizarea lozincii „Nici un bob din recoltă să nu fie pierdut". Din același patriotism fierbinte a izvorît grija extraordinară pe care fiecare om al muncii a depus-o în toate aceste zile și aceste nopți pentru ca uzinele, fabricile și institutele de cercetări, laboratoarele, minele, pentru ca întreaga activitate economică a țării să poată continua să se desfășoare. Din același patriotism fierbinte au izvorît miile de manifestări, desfășurate cu deosebită responsabilitate și calm, pentru conducătorii partidului, pentru statul socialist.

Patriotismul fierbinte se citea pe chipurile tuturor acelor nenumărați cetățeni veniți din diferite locuri din Praga pentru a aștepta pe conducătorii partidului și ai statului. Am fost de față în piața de lîngă Adunarea Națională la sosirea lui Josef Smrkovsky, cînd mulțimea, aclamînd cu hotărîre pentru partidul comunist, pentru conducătorii săi, s-a repezit să-l îmbrățișeze pe președintele Adunării Naționale. Au fost momente de revărsare a sentimentelor omenești celor mai profunde care au putut fi cîntărite în aceste zile în Cehoslovacia cu cele mai sensibile măsurători.

Nu se poate să nu fii impresionat de faptul că, avînd de făcut față atîtor probleme complicate ale situației create în țară, poporul cehoslovac își exprimă cu putere sentimentele de recunoștință pentru manifestările de solidaritate al căror obiect a fost în ultimele zile. Sînt încrustate în amintirea praghezilor cu care am stat de vorbă amintirile recentei vizite a delegației de partid și de stat a țării noastre, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În aceste zile s-au manifestat cu deosebită vigoare sentimentele de dragoste frățească ale oamenilor muncii din Cehoslovacia față de țara noastră, față de poporul nostru, față de Partidul Comunist Român. Cuvîntările rostite în aceste zile în România de către secretarul general al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, au găsit un puternic ecou în sufletul poporului cehoslovac. Întindem o mînă de prieten, vrem să strîngem o mînă de prieten — aceste cuvinte spuse de tovarășul Ceaușescu în timpul vizitei în județele Brașov, Harghita și Covasna exprimă întreaga noblețe a relațiilor de tip nou care sînt dorite între țările și partidele comuniste. Aceste relații, întemeiate ferm pe principiile respectării independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, colaborării, într-ajutorării frățești, trebuie concepute ca relații model în viața internațională. Tocmai în acest sens a găsit un adînc răsunet în opinia publică a țării prietene apelul conducerii de stat și de partid a țării noastre de a se face totul pentru dezvoltarea relațiilor între toate țările socialiste, de a se evita orice măsură sau acțiune care ar putea tulbura aceste relații, de a se ține continuu seama de necesitatea întăririi unității dintre țările socialiste, a coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Evenimentele săptămînii pragheze pe care am trăit-o astern cu cea mai contemporană scriitură pecetea sentimentelor unui popor îndrăgostit de libertate și fericire, pecete exprimată în versurile scrise pe un zid durat de secole în vechiul oraș de pe malurile Vltavei — „Am fost, sîntem, vom fi". Este crezul unui popor cu un bogat trecut de luptă, hotărît să militeze pentru viitorul său socialist.

Praga 28 august

reflector

NEGOCIERI ÎNTRE GUVERNUL IRAKIAN ȘI IRAK PETROLEUM

Între compania Irak Petroleum Company și guvernul irakian vor avea loc negocieri care au drept scop reglementarea unui mare număr de chestiuni aflate în suspensie. Printre ele figurează problema redevențelor primite de guvern cît și posibilitățile care ar permite stabilirea prețului de cost al petrolului irakian. Guvernul mai intenționează reformarea Companiei naționale a petrolului din Irak pentru a permite constituirea rapidă a unei industrii naționale a petrolului.

INSULELE AFRICII

Mișcările de eliberare care au avut loc în insulele Canare și Seychelle au determinat o anumită luare de poziție din partea Comitetului de eliberare a Africii din cadrul O.U.A. Astfel, insulele Canare, actualmente încă posesiune spaniolă, au fost declarate parte integrantă a Africii. Totodată s-a hotărît crearea unui comitet special pentru studierea importanței strategice pentru Africa pe care o reprezintă Seychelle, insule aflate în Oceanul Indian și aparținînd Commonwealthului. Marile puteri par a acorda un interes deosebit acestor insule.

EMIRAT ȘI EMIRAT

După luni de negocieri — nu lipsite de incidente — emiratele Golfului Persic au reușit se pare să depășească rivalitățile obișnuite. Rezultatul : o nouă Federație a cărei constituție va fi elaborată pînă la sfîrșitul anului de către juristul egiptean Mohamed Abdel Razzak Sanhouri. S-au și inițiat proiecte în vederea unificării sistemului monetar, a transportului și telecomunicațiilor precum și a rezolvării sarcinii încă dificile a alegerii imnului și drapelului național. Cheltuielile bugetare preliminare ale proaspetei Federații vor fi finanțate de către emiratele recunoscute ca fiind cele mai bogate : Bahrein, Qatar, Abou Dhabi și Dubai.

De altfel, noua asociație constituie un ansamblu destul de neomogen. Dacă cele patru emirate amintite dispun de venituri fabuloase, Sharja are drept unică sursă de venit alocația primită de la Royal Air Force pentru folosirea unei baze aeriene, „bugetul" emiratului Ajman se bazează pe emiterea timbrelor poștale foarte apreciate de filateliști, iar emiratul Oum el-Kaiwain este încă și mai sărac.

ERA PETROLIERELOR URIAȘE

Încă în acest an este probabil ca primul petrolier de 500 000 tone să fie comandat unuia din șantierele navale din Japonia, Franța sau Olanda. Petrolierul ar putea avea între 380—400 m. lungime, 66—68 m. lărgime și 24—25 m. deasupra apei. Un șantier japonez construiește un vas de 312 000 t. ce va aparține companiei americane Gulf Oil, iar „Magdala", petrolierul recent lansat, de 213 000 t., pe lîngă care cel mai mare pachebot din lume, „France", pare pitic, este o veritabilă uzină ultramodernă în întregime automatizată.

săptămîna

în telegrame

Saigon

OFENSIVĂ AMPLĂ

Comandamentul corpului expediționar american în Vietnamul de sud a fost nevoit să recunoască faptul că forțele Frontului Național de Eliberare sînt în aceste zile în ofensivă în 29 de provincii din cele 46 ale Vietnamului de sud.

Una din marile lupte ale momentului este cea pe care corespondenții de presă occidentali au denumit-o „bătălia sîngeroasă de la Duc Lap". Teatrul operațiunilor îl formează o regiune de junglă situată în zona Platourilor înalte ; mii de militari americani și saigonezi se străduiesc aici să facă față ofensivei pe scară largă declanșată de detașamentele Frontului Național de Eliberare. Eșecurile suferite de trupele americano-saigoneze încă din primele ore ale bătăliei (cînd ele au pierdut controlul a peste jumătate din perimetrul taberei lor aflată în apropiere de localitatea Duc Lap) au reclamat, de urgență, întăriri.

Atenția corespondenților de presă s-a concentrat și asupra regiunii Deltei fluviului Mekong unde, sub ochii șefului juntei saigoneze, Thieu, aflat în vizită în orașul Can To, patrioții au bombardat întregul stat-major al celei de a patra regiuni tactice și sediile mai multor ministere. În timpul operațiunilor, comandantul saigonez al sectorului a sucombat, iar mai mulți consilieri americani au fost răniți.

La Duc Lap, trupele intervenționiste au fost nevoite să recurgă la folosirea aviației strategice (bombardiere B-52) în misiuni tactice, de sprijin la sol — pentru prima oară de la începutul agresiunii, după cum remarca un comentator.

La Saigon, France Presse înregistrează „nesiguranța cea mai completă" care domnește în sînul comandamentului american și al juntei saigoneze, în ce privește cursul pe care forțele patriotice îl vor imprima evenimentelor în următoarele zile. Saigonul se așteaptă la intensificarea ofensivei F.N.E.

Addis Abeba

SOLUȚIONAREA ÎNTÎRZIE

Itinerarul medierii nigeriano-biafreze, avînd ca punct inițial Aburi (Ghana) și traversînd, rînd pe rînd, Londra, Kampala, Niamey, pare să-și afle capătul fie în capitala etiopiană, unde în aceste zile se dezbate mai ales aspectul umanitar, de ajutorare a victimelor ostilităților, fie la Alger, gazda apropiatei conferințe anuale africane la cel mai înalt nivel. Aceasta, deoarece carnagiul pare să-și consume ultimele sale episoade. Biafrezii au pierdut Onitsha, Port Hartcourt, Bonny și, dintre marile localități pe care le controlau în urmă cu un an, nu mai păstrează decît cîteva — cea mai importantă fiind Umuahia. Atacurile federale s-au întețit serios în ultimele zile, mai ales în acțiunea de cucerire a orașului Aba.

Însuși colonelul Ojukwu, șeful biafrezilor, a renunțat la atitudinea sa consecvent-optimistă dacă declara zilele trecute că tactica Biafrei este „de a se opri trupele dușmane cît mai mult cu putință, pînă în momentul cînd lumea va fi avertizată că aici este vorba de o problemă de ordin uman". Ojukwu a evocat posibilitatea declanșării, in extremis, a luptei de guerilă.

Opinia generalului Gowon, șeful statului nigerian, împărtășită B.B.C.-ului, este că războiul se va termina în mai puțin de o lună, el reținînd și eventualitatea continuării ostilităților sub forma unei guerile organizată de biafrezi.

La convorbirile de la Addis Abeba, deși la un moment dat Diallo Telli, secretarul general al O.U.A., și alții întrezăreau o licărire de speranță, discuțiile n-au condus totuși, pînă acum, la nici un rezultat concret. Federalii — explică France Presse — „caută să obțină un succes militar care ar putea să-i ajute pe plan diplomatic", și aceasta mai ales acum, în preajma deschiderii la Alger a Conferinței O.U.A. (4 septembrie).

Între timp, calamitățile războiului continuă. În 14 luni, numai pe front au pierit circa 150 000 de oameni — 80 000 de biafrezi și 70 000 de nigerieni — apreciază fostul președinte al Nigeriei, dr. Azikiwe, în prezent ambasador itinerant al Biafrei. „180 000 de persoane mor în fiecare lună în Biafra — spune reprezentantul unei organizații filantropice geneveze — și astăzi orice ajutor alimentar, cît de important ar fi el, n-ar mai putea împiedica alte cîteva sute de oameni să împărtășească aceeași soartă".

Chicago. Un mare număr de tineri au demonstrat în fața clădirii în care se ține Convenția partidului democrat, cerînd încetarea războiului din Vietnam

Brazzaville

DIN NOU DELIMITAREA PREROGATIVELOR

Congo-Brazzaville este una din puținele țări sud-sahariene în care funcțiile de șef al statului și de prim-ministru sînt concepute separat. În ultimii ani însă, președintele Massemba Débat a demis în cîteva rînduri pe șeful guvernului, osumîndu-și prerogativele acestuia. Se părea, cu atît mai mult, după crearea Consiliului Național al Revoluției, că șeful statului va cumula și funcția de premier.

De cîteva zile însă, în fruntea noului guvern — provizoriu — al țării se află căpitanul Alfred Raoul. În vîrstă de 30 de ani, el a absolvit cîteva școli militare în Franța (Saint-Cyr, Școala militară de la Coëtquidan, Școala de geniu de la Angers) ; întors în țară a fost numit comandant șef adjunct al armatei naționale. „În trecut, primul ministru nu era decît un figurant", a ținut să spună președintele Débat în momentul prezentării oficiale a noului premier, după care a adăugat că astăzi actul fundamental care ține loc de constituție provizorie a țării stipulează „atribuțiuni esențiale pentru primul ministru".

Președintele Consiliului Național al Revoluției, căpitanul Ngouabi, a justificat între altele alegerea făcută prin faptul că noul premier se păstrează în

La Tokio, peste o mie de delegați din numeroase țări, participanți la Conferința mondială împotriva bombelor atomice, au organizat o demonstrație în port, în fața navei „Lucky Dragon nr. 5" care a fost contaminată cu particule radioactive în timpul experienței cu bomba H făcută de S.U.A. în martie 1954 în atolul Bikini din Oceanul Pacific

atara problemelor tribale și regionaliste.

În sfîrșit, în ce îl privește, primul ministru a spus că sarcina sa este de „a facilita colaborarea între Consiliul Național al Revoluției, președintele republicii și guvern, pentru ca instalarea noilor instituții ale țării să se poată realiza într-un climat de încredere generală.

Nicosia

ABOLIREA „LINIEI VERZI"?

După spusele unei oficialități a comunității ciprioților turci, în intenția liderilor acestei comunități s-ar afla anularea restricțiilor de deplasare pentru cipriotii greci în sectorul Nicosiei controlat de cipriotii turci. Din 1963, cînd au izbucnit incidentele între cele două comunități ale insulei, cipriotilor greci nu li s-a mai permis pătrunderea în sectorul cipriotilor turci, deși aceștia din urmă se deplasează de mai multe luni liberi prin sectorul comunității cipriotilor greci. În același timp liderii cipriotilor turci ar urma să ia în considerare măsurile necesare pentru reactivizarea fabricilor situate în ambele sectoare, grec și turc, din Nicosia.

Și președintele Ciprului, Makarios, s-a arătat optimist în ce privește evoluția situației din țara sa, declarînd, la Stockholm că efectivele forțelor O.N.U. din Cipru ar putea, în următoarele șase luni, să fie reduse cu 25 la sută. Makarios speră că actualele convorbiri dintre liderii comunităților cipriote greacă și turcă vor duce la o formulă de pacificare a conflictului.

În Vietnamul de sud. Luptătorii din F.N.E. urmăresc prin junglă o unitate inamică

Papa Paul VI la Bogota. În dreapta, dr. Carlos Lleras, președintele Columbiei.

La Paz

GENERALUL NERECUNOSCĂTOR

A lipsit de puțin ca o tentativă de complot antiguvernamental să-și atingă scopul în Bolivia. A fost vorba de o veritabilă bombă cu explozie întîrziată a episodului Arguedas —fostul ministru de interne bolivian, acuzat de Barrientos că ar fi transmis guvernului cuban jurnalul lui Che Guevara. Inițiatorul complotului, generalul Marcos Vasques Sempertegui, fost șef al statului major al armatei, în puținele momente care i-au permis să se adreseze țării prin radio, a declarat că acțiunea sa a fost determinată de descompunerea regimului Barrientos, fapt demonstrat și de afacerea Arguedas și tradus, între altele, în intenția generalului Ovando, emulul lui Barrientos și comandantul șef al armatei de a prelua conducerea supremă în stat. Li se atribuie complotiștilor intenția de a-i lichida pe generalii Barrientos și Ovando și de reinstalare a ex-președintelui Paz Estenssoro, refugiat în Peru, la Lima.

Se pare că Barrientos avea anumite bănuieli în ultima vreme în privința lealității față de regimul său a generalului Sempertegui, dat fiind că numai cu cîteva zile în urmă semnase numirea sa ca delegat al Boliviei pe lîngă Organizația inter-americană a apărării, cu sediul la Washington. Tentativa de puci l-a suprins pe Barrientos în localitatea Monteagudo, la 1 300 km depărtare de La Paz. Întorcîndu-se precipitat în capitală, el s-a plîns de nerecunoștința generalului Sempertegui căruia i-ar fi luat apărarea, spune el, „chiar în probleme de familie". După care, anunțînd iminente măsuri represive împotriva opoziției, a tras concluzia că țara „se află într-o etapă care poate să conducă la un război civil".

Madrid

PREȚUL BAZELOR

Se apropie scadența acordului privitor la bazele militare americane în Spania ; demersurile concrete în sensul prelungirii sale vor fi reluate cît de curînd. Guvernul madrilen consideră că este momentul să formuleze părții americane o serie de pretenții, dat fiind interesul deosebit pe care Washingtonul nu și-l disimulează față de extinderea în viitor a sistemului de baze militare contractate pe pămîntul spaniol. „Spania cere un ajutor militar de un miliard de dolari" — rezumă, într-un titlu, aceste pretenții, „International Herald Tribune". Surse informate detaliază pe puncte doleanțele Madridului astfel : 1. Garanții americane de apărare mutuală, mai precis stipularea prevederii că, în cazul unui conflict militar al Spaniei cu alt stat, armata americană va interveni automat de partea spaniolă ; 2. Anularea, în relațiile cu Spania, a măsurilor economice pentru apărarea dolarului ; 3. Acordarea Spaniei, în relațiile cu S.U.A., a unui statut de egalitate cu statele membre ale N.A.T.O. ; 4. Înlăturarea oricăror bariere care ar putea împiedica angajamentele militare ale S.U.A. față de Spania etc.

Viena

CONFERINȚA O.N.U. ÎN PROBLEME SPAȚIALE

La capătul a două săptămîni de lucru, Conferința Națiunilor Unite privind explorarea și utilizarea pașnică a spațiului extraatmosferic și-a încheiat lucrările, în capitala Austriei. În centrul atenției s-au aflat două probleme : sateliții de telecomunicații și organizarea sistemelor mondiale și regionale în vederea exploatării lor. Sugestia formulată de președintele științific al lucrărilor, dr. Vikram Sarabhai (India), se referă la crearea, sub auspiciile O.N.U., a unui grup de experți însărcinat cu examinarea aspectelor — mai ales a celor de ordin juridic — care ar putea surveni în timpul explorării și exploatării spațiului. Observatorii apreciază că sugestia savantului indian are șanse mari de a fi reținută la apropiata Adunare Generală a O.N.U.

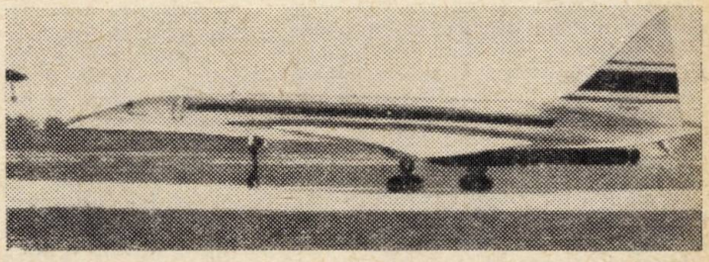

Avionul „Concorde 001" efectuează pe aerodromul de la Toulouse-Blagnac primele rulaje de încercare pe sol, cu mică viteză.

Energia nucleară — riscuri şi speranţe

Nicolae Ecobescu

ambasador, reprezentantul permanent al României pe lîngă Oficiul O.N.U. din Geneva

Năzuinţa popoarelor de a păşi pe calea dezarmării a fost din totdeauna asociată în mod intim cu aspiraţiile de pace, securitate, progres şi prosperitate. Conştiinţa pierderilor şi suferinţelor pricinuite de conflicte şi războaie nimicitoare a inspirat şi stimulat, de-a lungul istoriei, generoase şi cutezătoare proiecte de organizare a păcii. Unele utopice, altele realiste. Dintr-un motiv sau altul, ca finalitate, toate au eşuat.

Şirul insuccesele şi, îndeosebi, marile tragedii provocate de cele două conflagraţii mondiale, care au zguduit prima jumătate a secolului nostru, aveau să conducă însă la concluzia definitivă a necesităţii eliminării războiului ca mijloc de soluţionare a diferendelor dintre state, a primatului normelor de drept şi justiţie internaţionale. De aici, implicit, nevoia stringentă de a proceda la distrugerea mijloacelor înseşi de ducere a războiului, prin înfăptuirea unor măsuri atotcuprinzătoare de dezarmare. Aceste postulate fundamentale ale dreptului internaţional contemporan şi-au găsit o consacrare sintetică în Carta Naţiunilor Unite, elaborată în timpul şi adoptată la finele celui de-al doilea război mondial.

Preambulul Cartei proclamă hotărîrea popoarelor Naţiunilor Unite să ferească „generaţiile viitoare de flagelul războiului care de două ori într-o viaţă de om a cauzat omenirii suferinţe nespuse" şi „în acest scop, să accepte principii şi să instituie metode garantînd că nu va fi făcut uz de forţa armelor"... Totodată, Carta statuează, la articolul 2, paragraful 4, că : „Membrii Organizaţiei se abţin, în relaţiile lor internaţionale, să recurgă la ameninţarea sau la folosirea forţei fie împotriva integrităţii teritoriale sau independenţei politice a oricărui stat, fie în orice alt mod incompatibil cu scopurile Naţiunilor Unite". Obiectivului principal al Organizaţiei Naţiunilor Unite i se integrează organic şi elaborarea, expres prevăzută în Cartă, a principiilor călăuzitoare în problema dezarmării şi reglementării înarmărilor.

Carta O.N.U. se semna la San Francisco, la 26 iunie 1945. Arma atomică şi efectele ei erau necunoscute, în acel moment, lumii. La mai puţin de o lună, în cel mai deplin secret, explozia unui dispozitiv nuclear se efectua cu succes la Alamogordo, în New Mexico. La 6 august 1945, prima bombă atomică, lansată de un bombardier american, distrugea Hiroşima : 78 000 morţi, 84 000 răniţi, 60 000 construcţii distruse total sau parţial, plus miile de victime ulterioare ale efectelor radioactive. La 8 august, preşedintele S.U.A. semna actul de ratificare a Cartei Naţiunilor Unite. A doua zi, Nagasaki cunoştea, şi el, dezastrul atomic provocat de o bombă americană pe bază de plutoniu : 27 000 morţi, 41 000 răniţi.

În acest chip îşi făcea apariţia pe scena istoriei divizarea atomului — epocala cucerire a geniului uman — care avea să inaugureze o eră nouă atît ca forţă distructivă, cît şi ca sursă polivalentă a progresului şi civilizaţiei. „Niciodată în cursul istoriei — scrie cunoscutul savant pakistanez I. H. Usmani — o descoperire ştiinţifică n-a influenţat atît de profund destinele omeneşti ca descoperirea energiei atomice. Puterea sa distructivă este imensă, iar serviciile pe care le poate aduce dezvoltării economice sînt nelimitate. Teama de anihilare, unită cu speranţa unei bunăstări sporite a omului, graţie aplicării acestei energii, au marcat apariţia erei actuale, care a fost numită, pe drept cuvînt, „secolul atomului".

Pe planul eforturilor de construire şi consolidare a păcii, în condiţiile postbelice, în faţa comunităţii internaţionale s-a pus o sarcină calitativ nouă, motivată de existenţa unei arme calitativ noi — bomba atomică. Sarcina aceasta, care cu scurgerea anilor a devenit tot mai acută, a fost şi rămîne eliminarea pericolului nuclear.

Evoluţia vieţii internaţionale în perioada de după război evidenţiază însă manifestarea a două procese paralele, incomparabile. De o parte, preocuparea tot mai intensă a popoarelor, de a se ajunge la realizarea unor măsuri concrete de dezarmare, izvorîtă din înţelegerea gravei ameninţări pe care o reprezintă armele atomice. De alta, cursa mereu ascendentă a înarmărilor, mai ales în domeniul nuclear.

Primul proces se desfăşoară în cadrul O.N.U. şi al altor organisme internaţionale, urmărind să apropie omenirea de obiectivul dezarmării. Este semnificativ faptul că cea dintîi rezoluţie pe care Adunarea Generală o adopta cu peste 20 de ani în urmă preconiza, între altele, elaborarea de măsuri destinate să excludă din arsenalele naţionale armele atomice şi orice altă armă de distrugere în masă. De atunci, imperativul circumscrierii şi, în final, lichidării pericolului nuclear, pe calea interzicerii şi distrugerii armelor de acest gen, a fost subliniat necontenit de Naţiunile Unite, după cum o atestă multitudinea rezoluţiilor referitoare la problematica dezarmării. Ca urmare a negocierilor desfăşurate în ultimii ani, au putut fi realizate cîteva acorduri : Tratatul privind interzicerea experienţelor cu arme nucleare în atmosferă, spaţiul cosmic şi sub apă (1963). Tratatul referitor la principiile care trebuie să guverneze activităţile statelor în explorarea şi folosirea spaţiului cosmic, a Lunii şi a altor corpuri cereşti (1965), Tratatul de interzicere a armelor nucleare în America Latină (1967). Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare (1968). Fără a minimaliza însemnătatea acordurilor menţionate, nu poate fi însă omis faptul esenţial că ele nu afectează stocurile constituite de arme nucleare, producţia acestor arme şi, ca atare, nu pot oferi o garanţie împotriva unei catastrofe atomice.

Primejdia fără precedent ce planează asupra civilizaţiei moderne este relevată în mod grăitor de limbajul laconic al datelor statistice, care atestă acumularea în arsenalele statelor nucleare a unei capacităţi de distrugere atît de mare, încît pentru fiecare locuitor al planetei noastre există o putere explozivă echivalentă cu 100 tone trinitrotoluen. Paradoxul acestei situaţii decurge din împrejurarea că simultan cu negocierile de dezarmare, procesul advers — cursa înarmărilor atomice — s-a amplificat an de an, dobîndind dimensiuni îngrijorătoare. Dacă cu un deceniu în urmă stocurile de arme nucleare însumau aproximativ 10 000 megatone, în prezent ele sînt evaluate la peste un milion megatone şi tind să se apropie în curînd, după estimarea specialiştilor în materie, de 100 milioane megatone. ■

Comandamentele superioare ale păcii şi securităţii generale, interesele vitale ale tuturor statelor, mari şi mici, reclamă în mod imperios eliminarea armelor nucleare din arsenalele naţionale, scoaterea lor în afara legii, incriminarea atît a folosirii, cît şi a ameninţării cu folosirea acestor mijloace de distrugere în masă. Este o cerinţă hotărîtoare a zilelor noastre, dictată atît de necesitatea salvgardării vieţii popoarelor şi a valorilor create de ele, cît şi de evoluţia însăşi a societăţii contemporane. Omenirea şi fiecare naţiune în parte nu se pot simţi în siguranţă atîta timp cît vor exista aceste mijloace terifiante, de nimicire, susceptibile de a fi folosite fie direct, fie ca instrument al politicii de presiune şi intimidare.

În raportul secretarului general al O.N.U. asupra efectelor utilizării eventuale a armelor nucleare, din 10 octombrie 1967, nevoia unor acţiuni energice şi de anvergură în acest domeniu este exprimată astfel : „Pericolul catastrofei incomensurabile care s-ar abate asupra omenirii dacă vreodată ar izbucni un război nuclear, din greşeală sau ca urmare a unei acţiuni nebuneşti, este atît de real, încît persoanele competente din lumea întreagă reclamă pe bună dreptate cu insistenţă ca măsurile de dezarmare să fie considerate ceva mai mult decît simple măsuri de limitare a armamentelor care au făcut deja obiectul unor acorduri"... Concluzia : „securitatea tuturor ţărilor trebuie căutată în eliminarea tuturor stocurilor de arme nucleare şi în proscrierea utilizării lor". (doc./A/6850, p. 57, 58—59).

O dată cu încheierea Tratatului de neproliferare a armelor nucleare, tratativele de dezarmare au intrat, potrivit unui larg curent de opinie, într-o fază nouă. Distincţia calitativă rezidă în faptul că, pentru prima dată, opţiu-